ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
7. 5. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН.
БРОЈ 1584

наградни конкурс:
нацртајте ПИНОКИЈА!
(стр.10-11)

Ђирђев

Веровали или не!

ПОЗОРИШТЕ ПОД ВЕДРИМ НЕБОМ

У КОМЕ СЕ ПРИКАЗУЈУ САМО БАЈКЕ, ПОДИГНУТО ЈЕ УСРЕД ШУМЕ РАБЕНХОРСТ У БЛИЗИНИ ХАМБУРГА (С.Р. НЕМАЧКА).

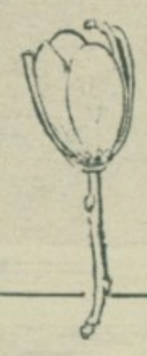

САЗВЕЖЂЕ ДЕЛФИНУС

НОСИ ГРЧКО ИМЕ ПО ЛЕГЕНДАРНОМ ДЕЛФИНУ КОЈИ ЈЕ НА СВОЈИМ ЛЕЂИМА ИЗНЕО НА ОБАЛУ СЛАВНОГ ПЕСНИКА И СВИРАЧА АРИОНА И ТАКО ГА СПАСАО ГУСАРА.

САТ

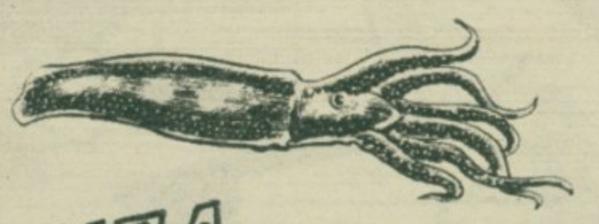
У ОБЛИКУ ЛАЛЕ НАПРАВЉЕН ЈЕ У ШВАЈЦАРСКОЈ 1825. ГОДИНЕ.

РОМАНТИЧНИ РИМЉАНИ

НОСИЛИ СУ МЕДАЉОН СА ЛИКОМ СВОЈЕ ДРАГЕ ПРИКАЧЕН НА ЏИПЕЛИ.

СИПА

КОЈА ЈЕ УХВАЋЕНА У ХАДСОНОВОМ ЗАЛИВУ ИМАЛА ЈЕ ПО СЕБИ 5000 СВЕТЛЕЋИХ ОТВОРА.

МИСЛИЛАЦ

СА ВОЗНЕСЕНСКОГ ОСТРВА ВАЈАРСКО ЈЕ ДЕЛО ПРИРОДЕ.

ПРОСЕЧАН АМЕРИКАНАЦ

ПОЈЕДЕ ОКО 50 КИЛОГРАМА ШЕЋЕРА, ШТО ЈЕ ДВАПУТ ВИШЕ ОД СВЕТСКОГ ПРОСЕКА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● grupa stručnjaka sa univerziteta u Masačusetsu (SAD) selekcijom je uspjela dobiti jednu vrstu kukuruza sa četvrtastim, tačnije pravougaonim klipom čiji je drvenasti dio sveden na minimum. Sljedeći poduhvat biće dobijanje klipa koji bi se bez ostatka mogao iskoristiti za ishranu.

●●● američki naučnici utvrdili su da beton duže traje i da je otporniji ako se u njega doda sumpor. Predlažu da se ovakav beton koristi prvenstveno za pokrivanje auto-puteva.

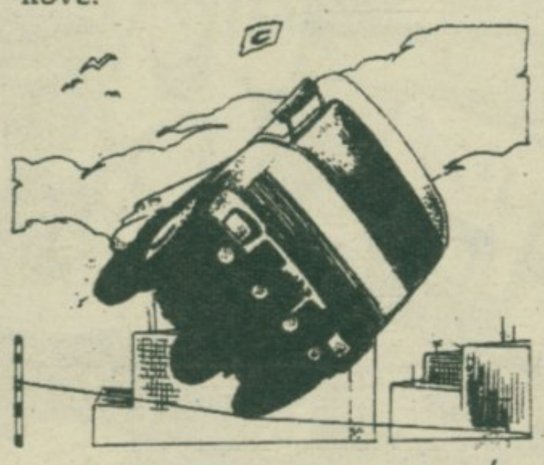

●●● malecna baterija za elektronske ručne časovnike koju je proizvela japanska firma »Sitizen« traje čitavih osam godina. To je, kako kažu stručnjaci, više od prosječnog vijeka časovnika. Za to vrijeme vlasnik obično ili izgubi časovnik, ošteti ga, ili mu ovaj jednostavno dosadi.

●●● u istočnonjemačkom gradu Heldenslebenu postoji Muzej braće Grim, Jakoba i Vilhelma, gdje su skupljeni rukopisi slavnih pisaca bajki, njihove lične stvari i rijetka izdanja njihovih knjiga. Sve ove predmete poklonila je zavičajnom muzeju Heldenslebena unuka Vilhelma Grima.

●●● svojevrstan rekord postavio je francuski kaskader Žilber Batai: teretnim kamionom od sedam tona prevalio je punih 350 metara koristeći samo lijeve točkove.

●●● snijeg škripi pod nogama tek kad je spoljna temperatura niža od minus 6 Celzijusovih stepeni. Kad temperatura padne od minus 8 do minus 20, zvuk škripe snijega naraste do jednog decibela.

●●● australijski astronomi otkrili su zvijezdu koja, sudeći po svemu, ne ulazi u sastav nijedne galaksije već se samostalno kreće međugalaktičkim prostranstvom.

●●● japanski naučnici uspjeli su dobiti vještačko mlijeko delfina. Ovo sintetičko mlijeko olakšaće umnogome ishranu mladih delfina u laboratorijama i okeanarijumima.

●●● engleski zoolog Bejker otkrio je nedavno da su poljski miševi sposobni da se orijentišu prema Zemljinom magnetnom polu.

●●● rumunski povrtar — amater Ureke iz sela Tokuča odgajio je u svojoj bašti plod paradajza težak 1301 gram.

СВЕТСКИ РЕКОРД У ЈЕДНОМ ЦУГУ

ЖВАКАЛИ СУ ОД ЈУТРА ДО СУТРА

ЈЕДАН ОД НАЈРАНИЈЕ РЕГИСТРОВАНИХ СЛУЧАЈЕВА БУЛИМИЈЕ — БОЛЕСТИ КОЈА СЕ ИСПОЉАВА ПРЕТЕРАНИМ АПЕТИТОМ И УЗИМАЊЕМ ОГРОМНИХ КОЛИЧИНА ХРАНЕ — БИО ЈЕ ДВАНАЕСТОГОДИШЊИ МЕТЈУ ДЕКИНГ. ОН ЈЕ 1743. ЗА САМО ШЕСТ ДАНА СЛИСТИО СТО ДЕВЕДЕСЕТ ТРИ КИЛОГРАМА РАЗНОГ ЈЕЛА.

Колико је француски књижевник Оноре де Балзак, човек префињеног духа, а недопадљиве спољашности и незграпних манира, био славан као писац, толико је био познат и по незаситом апетиту. Један његов просечан обед састојао се од дванаест котлета, целе печене патке, две препелице и сто десет острига после чега би дошао десерт у виду двадесетак крушака и безброј колача. Балзак је, осим тога, по цео боговетни дан испијао бокале црне кафе.

Зачин од драгог камења

Езоп, не онај славни грчки баснописац већ његов имењак римски глумац, био је чак и у старом Риму, познат по раскалашности и расипништву, чувен са свог разметљивог гастрономског укуса. Само један његов оброк коштао је више милиона (прерачунато у данашње паре) и састојао се, рецимо, од пите филоване печеним птицама али искључиво од оних врста које могу да опонашају људски глас! Крв није вода, па се Езопов син дао на тату и чак га надмашио. Он је захтевао да свако јело које му се послужи буде „зачињено“ ситно самлевеним драгим каменом.

Последња вечера

Цек Бигерс је био један од најпознатијих енглеских ждерона осамнаестог века, та му је облапорност и дошла главе. Пошто је сео за вечеру и за један сат смазао три килограма сланине, зелену салату за дванаест особа, туце погачица од сала, векну хлеба и десет литара пива, ударио, га је шлог и за столом је умро.

Остриге из Лина за Дијамантског Џима

Железнички магнат мултимилионер Џејмз Бјукенан Брејди звани Дијамантски Џим, бизнисмен и плејбој, био је и ненадмашан гурман и прождрљивац. Његов типичан дневни јеловник почињао је доручком од качамака, јаја, кукурузног хлеба, погачица с бутером, палачинки, крменадли, пржених кромпирића, бифтека и небројено литара сока од поморанџе. Преподневна ужина била је скромнија: само два до три туцета школьки и остриге. Око пола један на реду је био ручак: разне школьке, обавезне остриге, кувани јастози, ракови с роштиља, телећи бут и више врста пита. Ни поподневна ужина није могла да прође без школьки, острига и других морских специјалитета заливених соком од лимуна. Вечера је била најсвечанији и главни обед и Дијамантски Џим је за ту прилику обично излазио у отмени њујоршки ресторан „Ректорс“. Ту би му сервирали два до три туцета острига гајених у луци Лин на атлантској обали Северне Америке, десетак крупних морских ракова, неколико здела зелене супе од корњаче, шест до седам јастога, пар печених патака (и то нарочито северноамеричке врсте са сивобелим репним перјем), дуплу порцију барских кокошњака, бифтек од бубрежњака, доста куваног поврћа и небројено чаша сока од поморанџе. После вечере шеф сале доносио је најцењенијем госту послужавник крцат колачима и питама и кутију најфинијих бомбона тешку око један килограм. Није чудо што је Џим временом постао прави џин.

Појео ручак за двадесет особа

Прождрљивост Џона Меријета, познатог адвоката и припадника отменог енглеског друштва из времена владавине краља Џејмза I, није била никаква тајна. О њему је чак написана и књижица под насловом „Велики прождрљивац Грејове крчме или Живот г. Меријета, познатог ждероње“. У књизи пише да је дични адвокат једном приликом сам самцијат појео ручак припремљен за двадесет особа и да је радо и често ужи-вао у добро справљеном псећем и мајмунском месу преливеном финим пикантним сосовима.

Највећи прождрљивац

Пре пар десетина година Гинисова књига светских рекорда прогласила је Едварда Абрахама Милера, званог Бозо за највећег прождрљивца на свету. Милер се родио 1909. године, висок је метар и седамдесет, а тежак око сто педесет килограма. Кад је био у врхунској форми. Милер је дневно уносио у организам око сто пет хиљада џула (двадесет пет хиљада калорија). Године 1963. у локалу „Трејдер Викс“ у Сан Франциску Бозо Милер је у једном цугу смазао сто петнаест килограма пилића што представља светски рекорд у нон-стоп једењу.

Плава крв није препрека

Вилљем Даглас, војвода од Квинзберија, познатији у јавности по надимку Стари Кју (Олд Q; Q се чита кју и почетно је слово речи Queensberry) био је по халапљивости познат у читавој Енглеској осамнаестог века, раме уз раме с чувеним Џеком Бигерсом. Разлику између њих двојице није представљао апетит (с којим ни један, ни други, хвала богу, нису имали проблема) већ војводска титула и плава крв Старог Кјуа. Војвода је сваког дана у просеку таманио по два џиновска доручка, два ручка и пет комплетних вечера у интервалу од пет по подне до три ујутро.

Гледај ме док ждерем!

Име Валтера Вилија, безначајног слуге једне лондонске пиваре, никад не би било забележено, а камоли запамћено, да га није више него одлично служио апетит. Да би га задовољио, јавно је демонстрирао своју прождрљивост, а људи су му плаћали оброке само да би га гледали док тамани јело за јелом. У новембарском издању „Годишњег регистра“ из 1765. године забележено је да је Валтер Вили у једној лондонској крчми за сат и по смазао печену гуску од три килограма, пет пилића, три килограма хлеба и десет литара црног пива.

Подвизи стомака и зуба

Претерани апетит Николаса Вуда надахнуо је рађање сијасет песмица, стихова и бар једне књиге, дела Џона Тејлора „Велики прождрљивац из Кента или Део дивљења заслужних подвига стомака и зуба Николаса Вуда из Харисона у Кентској грофовији“. За време једног „историјског“ обеда Вуд је прождро овцу печену уцело оставивши само кости, кожу, руно и рогове. На једном другом ручку појео је за тили час четири стотине печених голубова. Вуд је, ипак највише од свега ценио доручак и то омиљену кобасицу (такозвани енглески црни пудинг) дугачку око осамнаест метара.

Б. Д.

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

АСТОРОВА БОРБА ЗА ЖИВОТ

КУПИЛИ СМО ГА ПРИЈЕ ОСАМ ГОДИНА КАО МАЛО ШТЕНЕ ОД ТРИ МЈЕСЕЦА КОД ЈЕДНОГ ОДГАЈИВАЧА У ЛЕПОГЛАВИ. ОТПРВЕ МИ ЈЕ ПРИРАСТАО ЗА СРЦЕ, АЛИ ДОГАЂАЈ КОЈИ СЕ ЗБИО ПРИЈЕ ДВИЈЕ ГОДИНЕ ЈОШ НАС ЈЕ ВИШЕ ЗБЛИЖИО. ЕВО КАКО ЈЕ ТО БИЛО:

Сваке године за љетних празника обично сам с родитељима одлазила у Лику, па је тако било и ове године. Око викендице имамо велики врт, па смо повели и нашег шарпланинца Астора да нам прави друштво и разигра се у природи. Првих дана ми је било дивно у Лици, но кад су прошле двије седмице од нашег доласка, бивало је све досадније, па одлучим позвати пријатеље Жељка и Сању да прошетамо око села. Они су одмах пристали, и ми кренусмо. Иако смо намјеравали шетати кроз село, шума нас је мамила, и ми лагано ушетамо у њу.

— Нећемо далеко, већ је шест сати и смркава се. Касно смо кренули. — Жељко је забринуто гледао уоколо. Небо је било ружичасто од залазећег сунца.

— Нека, стићи ћемо прошетати до средине шуме, ако не и даље — није се дала Сања. — Но хајде, кренимо већ једном.

И прихватисмо без ријечи, јер се и нама шетало. Црногорица је дивно мирисала, птице су пјевале. У камењару су шумјели слапови бистрог потока гдје би се за љетних жега напајали срне и вуци.

— Идемо ми тако шумом, а мени се учини некако мрачно. Ноге су нас бољеле и сјели смо на први пањ да мало предахнемо.

— Мора бити да дуго ходамо, већ се смркло, а ни село се не види. Будимо опрезнији, шума је густа, а вукови већ завијају — уплашила сам се!

— Па, могли бисмо кренути. Али, на којој је страни село? — Сања се сналазила међу дебелим стаблима. Тек тада смо уочили да се не знамо вратити. Изгубили смо око пола сата нагађајући на коју страну да идемо, док нас није прекинуло једнолично шушкање илица из даљине. Неко се приближавао великом брзином. Ноћ се потпуно спустила, а из даљине се чуло мукло завијање вукова, срца су нам почела снажно куцати. На стотињак метара испред нас трчала је нека животиња долазећи све ближе. Потрчали смо свом снагом бјежећи ни сами не знајући камо. Имала сам зиу срећу и спотакла се у коријен великог бора, а кад су ми Жељко и Сања хтели помоћи, викнула сам да беже јер ћу се некако снаћи и сама. Покушала сам устати, али нога је остала чврсто стегнута између неке папрати и коријена. Одлучих да легнем на земљу и останем мирна, па што буде. Након неколико минута, које су ми изгледале као године, животиња стиже до мене, и стаде тапкати у мјесту, не знајући што да чини. Очи су ми биле чврсто стиснуте, но покрете животиње одавало је пуцкетање иглица. Убрзо на лицу осјетих врућ дах, и баш кад сам помислила најгоре, на образу ми се нађе топао језик, и зачух тугаљив цвилеж. Прво што сам угледала отворивши очи била је велика њушка и два топла смеђа ока.

— Асторе, мали мој! — весело се придигнем загрливши велику, кудраву главу, а пас заскичи од радости. Брзо сам позвала Сању и Жељка што су чучали иза дрвета мислећи да је вук.

— Па то је Астор! Дошао је за нама, по трагу, пошто нас дуго није било. Жељко га је нježно миловао по глави, а Сања је покушала да откине коријен који ми је заробио глежањ. Тада се нечег досјетих:

— Копај, Асторе! — показавши псу мјесто гдје коријен улази у земљу, ипак се прибојавајући да ме не озлиједи снажним ноктима. Али, Астор је пажљиво копао, а и глодао коријен тако да сам за неколико минута била слободна. Могли смо кренути кући. На челу је ишао Астор њушећи свој траг. Обузела нас је срећа што смо избјегли опасност, но изгледа, за нас тог дана није било доста узбуђења. Наиме, пас почне режати њушећи зрак. Неколико часака нисмо могли ништа разбирати док не угледасмо два пара ужарених очију. На маленом брежуљку стајале су двије прилике, налик псима, једна већа једна мања. Овога пута били су то прави вуци, мужјак и женка којима смо, чини се, ушли у ловно подручје. Сања се оклизне, и то раздражи вукове. Мања прилика зарежа, муњевито скочи према мени, и баш помислих „готово је", вучица великом снагом тресне на тло, док је Астор поче дивље гристи. Схватила сам што се догодило: оног трена кад је вучица скочила, пас је у скоку зарио зубе у њен бок и тиме ми спасио живот. Сада се вучица раздерана бока повукла из борбе, али мужјак који је до тада стајао постранце насрну на Астора двоструком жестином. По начину борбе закључих да је то искусан вук и да ће се тући на живот или смрт. Грло ми се стегло од страха, а ледени зној клизнуо је тијелом. До тада смо шутке промаграли бој, али кад је вук својом силином ујео Астора за трбух, не размишљајући скочних према мјесту борбе. У задњи час Жељко ме ухвати за рамена и повуче на земљу вичући:
— Ти баш хоћеш настрадати! Погледај како се кољу!

Шутке сам стајала, а низ лице ми потече поток суза, руке су ми се тресле, што од туге, што од страха за нас и пса који би радије погинуо него да дозволи да ми се нешто деси. И тада угледах како вук лежи на тлу и трза се, а пас му стишће врат снажним очњацима. Борба на живот и смрт била је окончана.

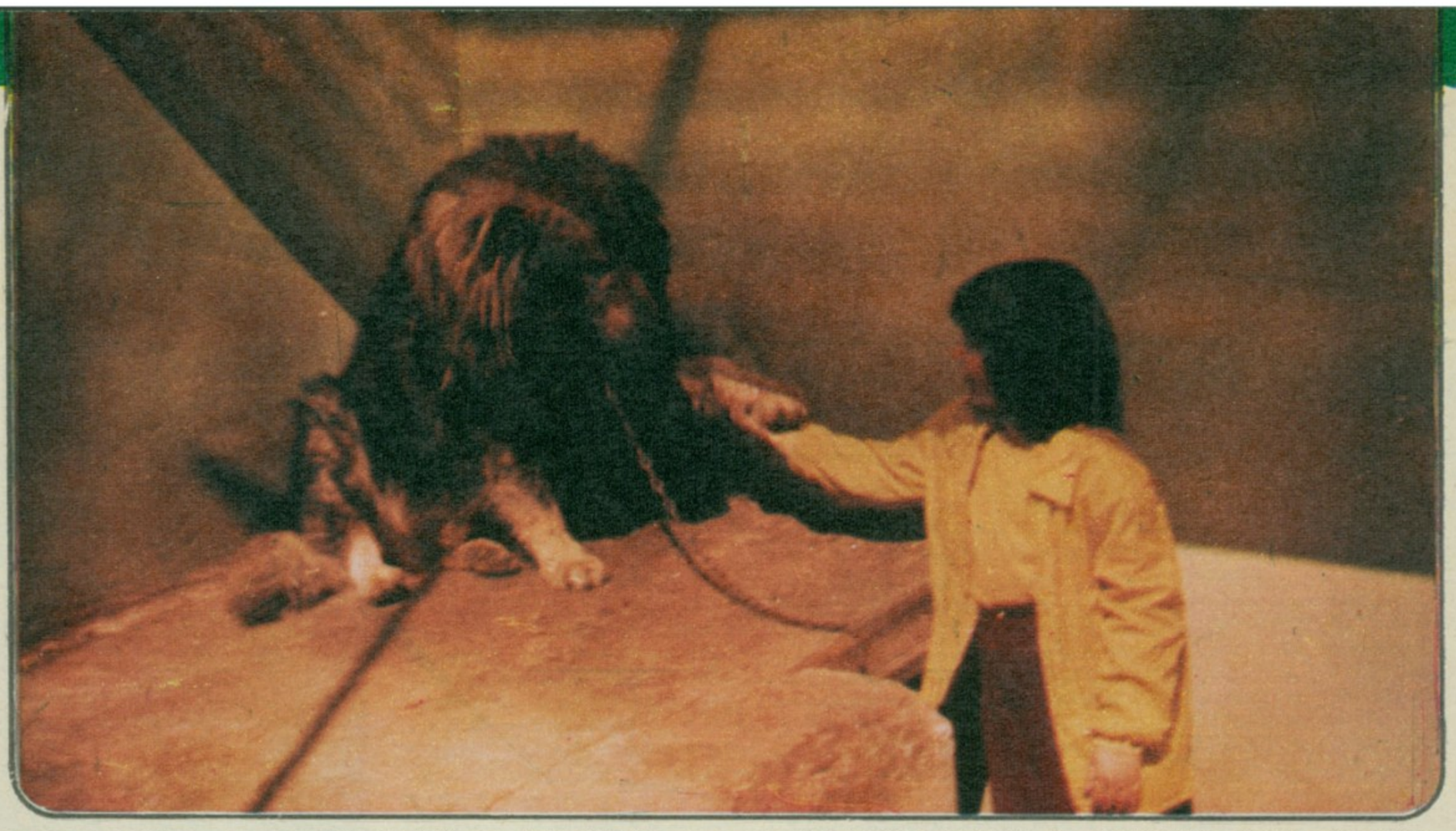
МОЈ ВОЉЕНИ „КОК-КОК"

Живим у једном градићу крај Дунава који се зове Вуковар. Природа је врло лијепа, има много густе шуме, пјесковитих оточића и мочварних крајева гдје живи много птица, риба, корњача и разних дивљих животиња.

Једном се замрачило небо и дошла је велика олуја коју рибари код нас зову кошава. Валови на Дунаву били су виши од метра. Савијали су велико дрвеће, а неко су чак ишчупали из земље и поломили напола. Муње су сијевале, грмјело је, киша је пљуштала.

Слиједећи дан био је лијеп, топао и сунчан. Мама, тата и ја смо о-

Одједном из мене изби вулкан суза и требало је дуго да се приберем, да заједно са пријатељима и тешко рањеним псом наставим пут. Астору је из ране текла крв, но непоколебљиво се вратио на траг водећи нас кући. За око два сата стигли смо у село јер се пас морао често заустављати због ране која га је бољела. Разишли смо се свако својој кући, а кад сам испричала што је било, једва су ми повјеровали, но угледавши Астора како задњим снагама стоји на ногама све им је постало јасно. Иако је већ прошла поноћ позвали су ветеринаре, стигла је цијела екипа и одмах су нам дали на знање да су наде за оздрављење минималне.

Дуго те ноћи нисам могла заспати и искрала сам се у двориште да видим Астора. Лежао је склупчан крај кућице тихо цвилећи од бола. Чим ме спазио, махнуо је репом и зацвилио још јаче. Нешто ме штрецну у грлу и туга ме сасвим обузе. Пришла сам му, клекла до њега и ставила крупну главу у своје крило. Тако сам провела два сата док измучени пас напокон није заспао лаганим сном. У сну се трзао и болно цвилио. Око пет ујутро, кад се пробудио, отишла сам у собу и заспала. Пробудих се у једанаест сати, и угледах у дворишту ловце са псима и ветеринаре. У собу уђе бака и ја упитам:

— Бако, што је ово, зашто су дошли толики људи? —

— Иду у потјеру за оном вучицом, и узеше лешину вука да утврде је ли био бијесан. — Као муња скочих са кревета, навучем хлаче и веству, те изјурим напоље међу ловце.

— Идем с вама! — рекла сам првом старијем ловцу. — Показаћу вам вука и мјесто борбе. Сви су пристали и ускоро кренусмо. Дуго је требало док смо стигли, пси су дахтали, на челу са огромном догом. Њушили су мртвог вука и кренули по трагу женке. Свуда по тлу видјела се крв и након пола сата стигли смо пред јазбину. Пси су јурнули, али тада сам угледала... Рањена мајка својим тијелом покушала је заштитити младе. Испријечих се између паса и јазбине затварајући улаз. Пси збуњено застадоше, а ловци су викали да се макнем. — Па она има младе, а још је и рањена! — Један ловац викне:.

— Нека, убићу и њу и младе! — Запањила ме његова окрутност и још чвршће затворих улаз вичући:

— Нећете је убити! Стајаћу овдје док не одустанете! — Ловци нису лако одустали, али видјевши да не каним попустити, смирили су се и одложили пушке. Сретно сам погледала вучицу што је пријетећи режала и троје младунчади што су се дрхтећи привили уз мајку. Ловци невољно кренуше, климајући главама и псујући.

Слиједећег дана нуткала сам Астора храном, али је увијек одбијао, све док нисам довела сусједова пса и дала му да једе пред Асторовим очима. Тако сам чинила и слиједећих дана, све док није изгладнио, узео први залогај. Није јео много, али му се апетит поправио. Истина, и даље је био снужден, све живахности је нестало из њега, али је много значило што је почео јести. Бринула сам за њега, кад је за два тједна потпуно испразнио здјелу осјетила сам огромно олакшање. У слиједећи оброк ставила сам поврћа и рибљег меса, а за пиће нисам дала воду већ млијеко. За неколико дана дошао је ветеринар и веома се изненадио кад је видио како једе. Погледао је рану и рекао да за петнаест дана скинемо повој. Једва сам дочекала тај дан и не могу описати радост која је владала кад смо видјели да је рана зарасла и да је наш верни пријатељ у борби за живот извукао двоструку побједу.

За неколико дана сретни смо кренули у Загреб. Кад смо испричали познаницима шта је било, нису нам вјеровали све док нису видјели ожиљак који је говорио о крвавој борби за живот и господара. И, ето, Асторове смеђе очи опет ме гледају, веселе и живахне као раније, а ожиљак је тек недавно прекрила густа длака.

Жаклина Бат,
Мошћеничка 9
Загреб
(хонорар 1.500,00 дин)

тишли на излет да сакупљамо гљиве којих послије кише у том крају има много. Изненада, испод једног високог стабла нашли смо један птичји леш који је испао из гнијезда и усмртио се приликом пада у олују. Неколико метара даље наишли смо и на другог птића који је још давао знаке живота. Тата га је пажљиво прегледао и установио је да се ради о младунчету рибарског орла. Прстом је показао вис гдје се видјело огромно разрушено гнијездо, састављено од грања. У оближњој трски нашли смо на чисту воду и дали му из длана да пије. Затим је тата ухватио једну малу жабу и једног пужа голаћа, па је накључао птичицу. Одмах је живнула.

Птичицу смо донијели кући. У једној старој корпи за рубље направили смо јој гнијездо од сухе траве. Редовно смо је хранили свјежом црном јетром, а понекад и рибом. Наш орао убрзо је одрастао, добио перје. Навикао је на нас, ходао је по стану, купао се у лавору и спријатељио с мачкама. Постао је велик и снажан. Ја сам се сатима играла с њим. Он ми је четкао косу својим савијеним кљуном али ме никад није повриједио. Нисам могла разумјети како та птица може бити страх и трепет за све мање животиње у природи које улови својим оштрим канџама и кљуном их убије. Имала сам псиће и маце, али ми је он био најдража животиња, а чинило ми се да и он највише мене воли у мојој обитељи. Често је пуштао чудне гласове који су вјероватно изражавали задовољство, а што је личило на „ћок-ћок", па је по томе и добио име.

Тако је орао живио са нама током цијелог љета. Ја сам била поносна и сретна, а многе пријатељице су ми завидјеле на мом љубимцу. Једном је приликом играјући се одлетио кроз прозор, али није отишао далеко. Слетио је на један високи оближњи јаблан и тамо је сједио све до заласка сунца. Ја сам јако плакала јер сам мислила да сам га заувијек изгубила и да га више нећу видјети. Али он се наједном појавио раширених крила у распону више од једног метра, слетио је на прозор и почео задовољно кликтати, као да нас поздравља. Ја сам га љубила по кљуну и по глави. Толико сам била сретна што ми се опет вратио и није ме оставио.

Али од тада он се ипак промијенио. Сатима је гледао кроз прозор као да је био тужан. Раширеним крилима је стално покушавао изићи кроз затворени прозор у слободу. Тата ми је рекао да је то зов дивљине и да он жели назад одакле је и дошао. Сусјед нам је предложио да га не пустимо, већ да га дамо препарирати и биће леп, интересантан трофеј. Ја и мама биле смо против тога, а и тата се с нама сложио. Рекао је да би то било нехумано и да су орлови законом заштићени. Ја сам чак и заплакала јер нисам могла замислити његово мртво, укочено тијело на зиду.

Слиједећег дана отишли смо на излет и вратили орла у његово обитавалиште, у шуму крај Дунава. Он је сјео на једну грану и није хтио одмах одлетјети. Гледао је у нас и кликтао као да нас посљедњи пут поздравља. Ја сам га плачући пољубила у главу, али сам била сретна да га враћам у слободу. Онда сам раширила руке и пустила га да одлети. И тако је он нестао у мрачној шуми. Ја сам му довикивала у себи: „Иди и буди сретан у слободи и не заборави ме!"

И тако је прошло неко вријеме. Ја сам и даље ишла сакупљати гљиве са својим родитељима. Једном сам изненада зачула добро ми познат оштар крик. Погледала сам према небу; тамо је кружио велики орао. Спустио се на једно дрво, сасвим близу нас. Окрећући главу, угледао нас је и поново сам чула његов умиљати глас: „Ћок-ћок." Сигурна сам да је то био мој орао, јер нас се уопште није плашио, као што би нас се плашио неки други, дивљи орао. Док је сједио на грани, прочешљао је своје перје, и, као да ми је хтио оставити успомену, једно велико перо пало је на земљу. То перо чувам и дан-данас.

Нашег смо орла видјели још неколико пута. Знам да је то био он, јер нам је увијек дошао близу и јављао нам се.

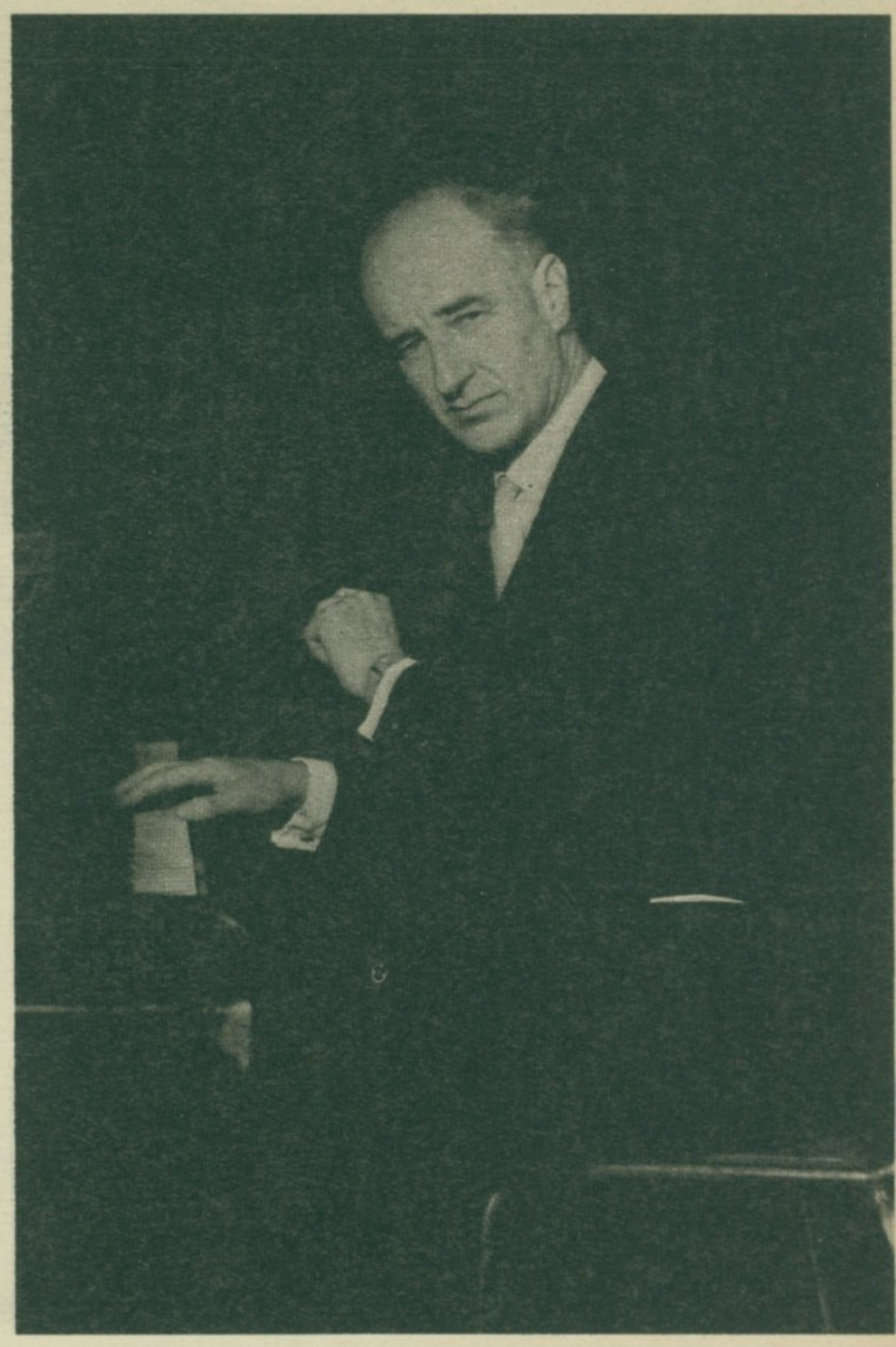
Надам се да је нашао себи пар, да је још увијек жив и да нас се можда још сјећа.

Виолета Петровић
ЈНА бр. 34.
Вуковар,
(хонорар 1.500,00 дин)

ИЗНЕНАЂЕЊЕ ЗА САВЕЗНИКЕ:

ПАРТИЗАНСКА ЦЕЗ-КОРАЧНИЦА!

КАКО ЈЕ БОЈАН АДАМИЧ ДОШАО НА ИДЕЈУ КОЈА ЈЕ НА ТАКМИЧЕЊУ САВЕЗНИЧКИХ ОРКЕСТАРА У ТРСТУ 1945. ГОДИНЕ ИЗАЗВАЛА САЛВЕ ОДУШЕВЉЕЊА И ДОНЕЛА ЈУГОСЛАВИЈИ ПРВО МЕСТО.

Када се, пре тачно шездесет година, у Љубљани први пут чула реч џез, Бојан Адамич је имао десет година и био заљубљен у клавир — нарочито у Бетовена. Међутим, нови звук — звук џеза — брзо га је освојио и тако је открио да и сам има смисла за импровизацију. Почео је, како каже, „пречкати":

— Видео сам да су ноте досадне и да им се може понешто додати...

Тако Бојан Адамич, пионир и великан нашег џеза, објашњава како је почео. Већ са четрнаест свирао је клавир у једном малом џез-саставу (у то време џез је био музика за плес и разликовао се од данашњег). Само мало касније дошло је до, како он каже, класичног сукоба у школи:

— На Академији, вежбајући Шопена, упитао сам се: како би он то данас написао?

— Он баш „није имао среће": његови најбољи ученици су се сви до једног посветили џезу: Мојмир Сепе, Само Хубад, Штиглиц, Мики Михелич...

Веома чудан случај

Док се сећа тих почетака џеза, Бојан Адамич открива да је он за њега и више од музике, да је џез начин мишљења, па и филозофија. Избија то из његове приче о једној необичној подударности:

— Имали смо, негде између тридесете и четрдесете године, џез-састав и свирали смо на Бледу. Позорница за наш оркестар наметнула нам је величином и обликом да седимо у оваквом распореду: на левој страни Милош Зихерл, ја, колега саксофониста; у средини је била ритам-бас-бубањ секција и виолина, а десно трубач, тромбониста и, крајње десно пијаниста. Случај је хтео да лева страна буде састављена од људи лудих за спортом: Зихерл је био не само изванредан саксофониста и хармоникаш, него и тркач на мотоциклу, ја сам био пливач и скијаш, трећи такође добар спортиста. Средина оркестра била је неутрална, занимале су их углавном новости и жене. Што се тиче „десних", први се интересовао само за новости и музику, други је био обичан бонвиван, а пијаниста не само да није био никакав у спорту, он чак није волео ни купање (чарапе су просто саме „отпадале" с његових ногу). И, каква је била судбина чланова састава: за време рата Зихерл је пао у партизанима, ја сам био тешко рањен, а трећи слева, мада није отишао у партизане, добро се држао. Средина није мењала карактер, само боје! Првом здесна било је све свеједно, није се уплитао ни у шта, други је емигрирао, а пијаниста је — стрељан као усташа! Али, случај је удесио и то да су на левој страни оркестра седели фанатични навијачи за џез, средина је била — незаинтересована, а пијаниста је био — највећи противник џеза!

Не говори ли ова прича о томе да је џез филозофија слободоумних?

Џез се може свирати на свему, на чашама, ако хоћете. То је његова вредност. Његова велика мисија је то што је срушио окоштале форме — каже Бојан Адамич.

Незнање, машта и — тријумф

Када је избио рат, Бојан Адамич је — заменио инструмент за митраљез. У немачкој офанзиви с јесени 1943. године био је тако тешко рањен да је правим чудом остао жив: преко тридесет шрапнела у телу! Ипак, опоравио се и следеће године био је позван у Главни штаб Словеније, овога пута на један специјални задатак, да оснује лимени оркестар. Успео је да окупи чак четрдесет људи, а то је, кад сви дуну у своје инструменте, импозантан звук

Међутим... Овај партизански оркестар звучао је друкчије од „нормалне" блех-музике, али не само зато што су инструменти, једва прикупљени, били у таквом стању да се многи тонови нису могли одсвирати. Разлог је био много необичнији:

— Моје непознавање тог рутинског начина свирања лимене глазбе, прича Бојан Адамич, довело је до тога да сам написао деонице на начин џеза. Како се пише да звучи онако као што треба да звучи лимена глазба — нисам знао. А наши музичари, уколико су и познавали џез, само су га мрзели. Ово што су сада свирали, међутим, страшно им се допало. Тада сам се досетио још нечега што је имало много успеха тада, затим одмах после рата и још једном — недавно!

Ту почиње сигурно једна од најнеобичнијих ратних прича. Прича везана за џез:

— Пало ми је на памет

Бојан је изменио Шопенове хармоније и свом професору клавира Антону Равнику одсвирао све на начин џеза. Професор је „пао у несвест", али после првог запрепашћења — стао је на страну свог необичног ученика (џез се у то време сматрао нечим сасвим супротним класичној музици, то уопште у озбиљну школу није спадало). Сећајући се професора Равника Бојан Адамич се смеје:

прича Бојан Адамич, да би се партизански маршеви могли и певати. Ево како: комплетан оркестар одсвира увод, онда ставе инструменте под мишку осим мале групе за пратњу и певају у хору, а на крају цео оркестар још једном одсвира рефрен. Партизанима се ово одмах много допало, прихватили су то просто као да и није било другог решења за корачницу!

Тако смо доспели и на такмичење оркестара савезничких армија које се одржавало у Трсту 1945. године и на којем су учествовали оркестри САД, Велике Британије, Француске, Италије и Југославије. Наш оркестар је са корачницом „Че запојмо весело", која је за оно време имала непојмљиво весео текст (Француета Космача) и музику (моју) добила прво место!

Тај партизански марш, одсвиран на начин џеза, па још са певањем, представљао је нешто тако ново и неуобичајено да је изазвао огромно изненађење и одушевљење!

Сви траже „тра-та-та"...

На том такмичењу 1945. године није се завршила прича о маршу с певањем:

— Трећи успех тог „мог" начина је био пре неколико година, на светској ревији блех-музика која се одржавала у Холандији. На текст Франца Бећишека Јежека написао сам крајње једноставан, скоро блесав марш „Тра-та-та". Доживео је огроман успех, сви су хтели те ноте!

Бојан Адамич се смешка док говори о овим креативним играријама. Постаје јасно зашто је за њега џез филозофија, зашто је једном рекао да је у партизане отишао како би „уз оне опште главне циљеве изборио и право грађанства џез глазбе". Јасније.

— Џез, то је неспутан језик... Ишли смо у рат да би се борили за слободу изражавања, да могу неспутано рећи шта осећам — завршава разговор композитор, извођач, партизан Бојан Адамич.

Мирјана Крстуловић

БОЈАН АДАМИЧ о митраљесцима:

— Има три врсте митраљезаца: прву чине они који су пали (већина); у другу спада неколицина нас који смо чудом остали живи, а у трећој групи су они — који КАЖУ да су остали живи! Јасно је зашто је то тако: митраљези су били најопаснија оружја, и за Немце и за нас, одмах се туче на митраљез...

...и о домотожњу:

— у Словенији није било партизанске јединице која није имала бар хармоникаша и певача. Музика је јако важан фактор који је људе емотивно везивао за своју земљу: када сте у шуми, јавља се та чежња, то што ми зовемо „домотожје". Кућа вам је ту, чак је можда и видите одозго, са планине, а не смете да сиђете.

ШАРЕНИ ГЛОБУС

УХАПСИТЕ ТОГ СЛОНА!

Шведске власти су заиста натоварile себи циновски терет на врат онога часа када су утврдиле да слон по имену Џо илегално борави у њиховој земљи. Поменути слон је у Шведску стигао из Норвешке са циркусом у коме је једна од главних атракција.

Уколико нисте знали, и слонови добијају визе, а на Џоовој је сасвим читким, штампаним словима писало „транзит". Власник циркуса, а Џоов газда је, међутим, овој речи дао врло широко тумачење. Уместо да свог слона само проведе кроз Шведску, он је мртав хладан с њим кренуо на турнеју по читавој земљи.

Непосредно по доласку у градић Озби, полицајци су ухапсили Џоа. Пошто затвореник из разумљивих разлога није могао да буде смештен ни у једну ћелију градског затвора, полицајци су га уз приличне муке и натезање везали за један стуб у затворској башти. Онда су на ред дошле санитарне власти. Становници оближњих зграда жалили су се на неподношљив смрад. Џоов принудни смештај нарочито је разбеснео житеље затвора.

Епилог: Џоа су укрцали на први трајект и депортовали у домовину СР Немачку.

ИЗ ЈЕДНОГ ПЛОДА И ЧАЈ И КАФА

Вековима су Индијанци из бразилских прашума тврдили да чај добијен из плодова дрвета гуарано не само да је укусан него има и лековита својства — човеку даје снагу и лечи од многих болести. Уосталом, за њих је дрво гуарано представљало неку врсту светиње: од његове коре правили су жуту боју којом су се украшавали за време ритуала а сасушени плодови често су служили и као монета између бразилских и боливијских Индијанаца.

Ботаничари су на све те приче сумњичаво вртели главама не трудећи се чак ни да их провере.

Тек на навaљивање бразилских етнографа који су знали колико Индијанци поштују гуарано и кад су ботаничарима донели плодове, ови су пристали да их испитају. Прво што су утврдили било је да је дрво из прашуме поред Амазона даљи рођак европског кестена. У његовим плодовима открили су мноштво витамина, минералних соли и уља. Научници су потврдили и легенду о лековитим својствима гуаране, али су открили и нешто што ни Индијанци нису знали. У плоду гуарана има више кофеина него у самом зрну кафе! Уз то, напитак је изузетно здрав. У Бразилу, ето, кафа расте и на дрвету.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СЛЕДЕЋИ!

БИРО ЗА ЗАПОШЉАВАЊЕ

А ГДЕ ВАМ ЈЕ ФОРМУЛАР Б-26?

НИСАМ ЗНАО ДА МИ ЈЕ ПО-ТРЕБАН!

НЕ МОЖЕМО ПРИМИТИ ВАШ ЗАХТЕВ СВЕ ДОК НЕ ПРИЛОЖИТЕ ЧИТКО ПОПУЊЕН ФОРМУЛАР Б-26!

Copyright © 1981 Walt Disney Productions World Rights Reserved

У РЕДУ! ДАЈТЕ МИ ТАЈ ФОРМУЛАР ДА ГА ПО-ПУНИМ!

ПА МИ НЕ ПРОДАЈЕМО ТЕ ФОРМУЛАРЕ...

Distributed by King Features Syndicate

МОГУ ВАМ ДАТИ САМО ОВАЈ: ПОПУНИТЕ ГА И ПОША-ЉИТЕ НА ОВУ АДРЕ-СУ...

ТО ЈЕ АНКЕТА КОЈА ТРЕБА ДА УТВРДИ КОЛИКО ЈЕ ЉУДИ-МА ПОТРЕБАН ФОРМУЛАР Б-26!

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ДРЖИТЕ СЕ! СТИЖЕМО!

— АЛИ НАДА — ПИТАЛИ СУ СЕ ЕБЕЛИНГ И СИЛВЕР ВИСЕЋИ НА КЛИЗАВИМ УЖАДИМА У ОГРОМНОМ ГРОТЛУ ДИМЊАКА, 35 СПРАТОВА ИЗНАД ЗЕМЉЕ.

Роберта Ебелинга спопале су неке мрачне мисли док је једног септембарског јутра 1977. испитивачки меркао од подножја до врха огроман димњак. Још никада за тридесет и три године радног стажа није радио овако нешто.

Врх чудовишта високог 200 метара губио се у сивим облацима који су наговештавали невреме. „Само нам је то још требало“, мислио је Ебелинг. Његов колега Боб Силвер, 45-годишњи грађевински радник, био је прилично самопоуздан. Њих двојица су имали задатак да специјалним средством за заптивање затворе рупе у унутрашњости Колумбије II, главног димњака термоелектране Портиц у америчкој савезној држави Висконсин. Ебелинг је ступио на скелу широку 15 метара и погледао кроз димњак нагоре где се 60 спратова изнад њега оцртавао округли комадић неба.

Ебелинг и Силвер су стали на платформу и одвезли се високо горе, до гротла, где се димњак сужавао на 6,5 метара. Са ивице димњака уздизао се велики громобран. Ветар је почео да им се завлачи под радне комбинезоне.

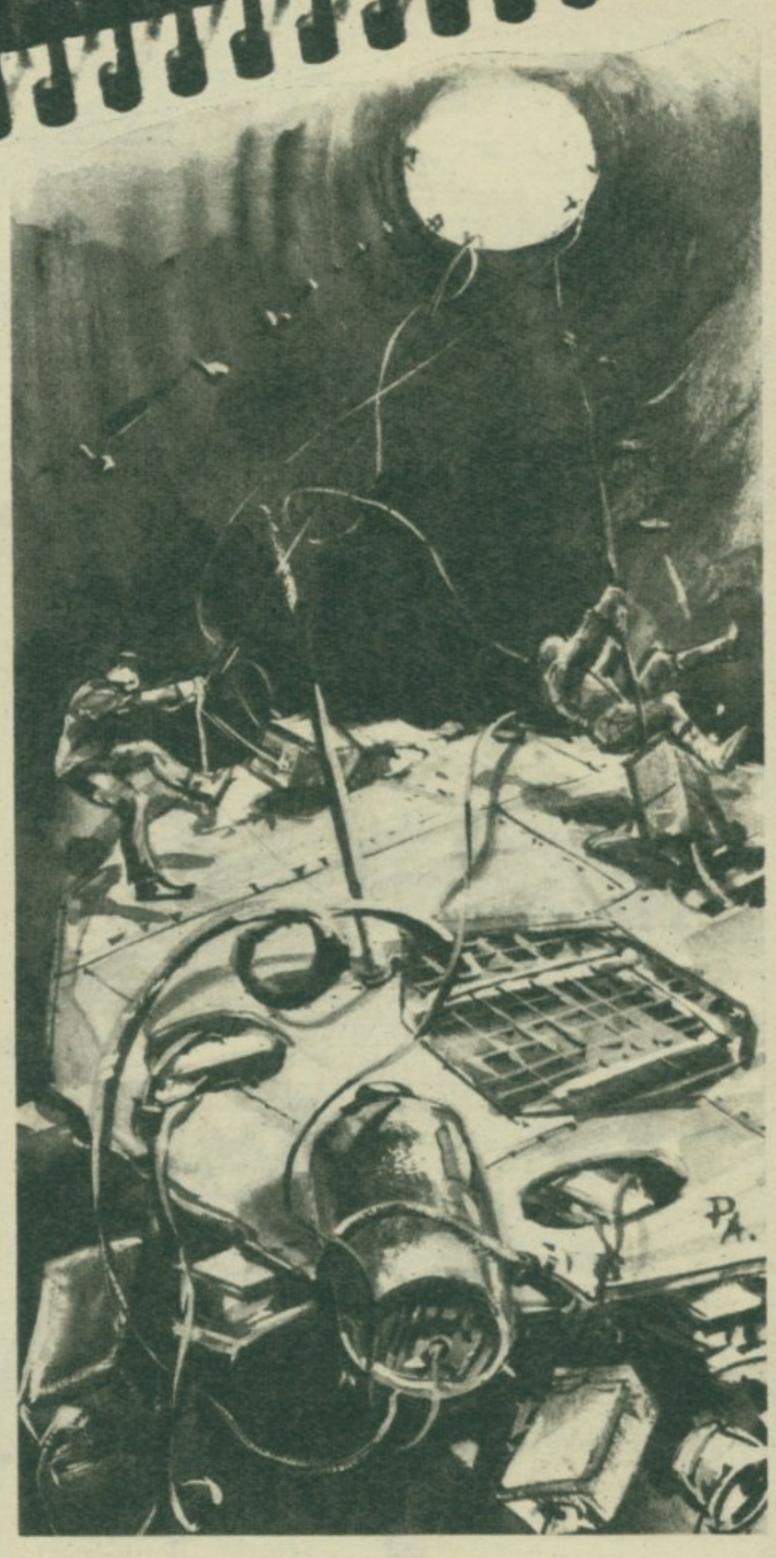
— Време је да почнемо — рекао је Силвер смејући се. — Ако крене невреме, нема ништа од посла.

Почели су са уштрицавањем густе црне масе за заптивање димњака и до 13 часова успели су да се спусте око 75 метара. До краја тог радног дана преостало је двадесетак минута, када је Ебелинг укључио мотор не би ли својом платформом доспео на исту висину као и Силвер. Међутим, док је скела под оштрим углом почела да клизи надоле, мотор никако није хтео да се искључи! Ебелинг је панично укључивао и искључивао прекидач. Скела се већ накривила за око 30 степени. Један велики цилиндрични суд са масом за заптивање склизнуо је преко ивице скеле и уз тресак се стропоштао стотинак метара ниже. Крај скеле све више се нагињао. Почеле су да клизе и храстове даске. Ебелинг се повукао на вишу страну скеле и кроз интерфон довикнуо да не може да заустави мотор. Силвер је почео да виче: — Прекините струју! Прекините струју!

Силверов син, 25-годишњи Марк, радио је тог тренутка за пумпом са средством за заптивање доле, у подножју димњака. Чуо је Ебелинга, а затим и оца како виче да нешто пада, а затим и оно „Искључите струју!“ Ишчупао је утикач и отрчао да дозове помоћ.

Међутим, даска је све више клизила из оквира. Ебелинг и Силвер су се грчевито ухватили за по један уже гласно дозивајући упомоћ. Под њиховом тежином платформа се клатила тамо-амо и почела претећи да шкрипи. Пун сат висили су 35 спратова изнад амбиса из кога је допирао охрабрујући глас једног колеге: „Држите се! Стижемо!“

Прво су стигли ватрогасци. Један је ускочио у грађевинско буре и уз помоћ хеликоптера покушао да се спусти у димњак. Услед јаког ветра буре се клатило као да у инат избегава отвор димњака. Било је то исувише опасно па су у помоћ одмах позвани припадници Националне гарде.

Ебелинг је у међувремену осећао како му издају руке. — Не могу више да се држим — зајечао је.

Почео је беспомоћно да клизи. Врхови жице урезивали су му се у руке, а онда су му ноге додирнуле неку избочину на ужету. Мотор!

— Спусти се на мотор! — довикнуо је Силверу. — Биће нам то какав-такав ослонац.

Већ је била поноћ. Напољу је почело да грми а затим да пада ледена киша која је боцкала попут иглица.

— Побогу — викао је Ебелинг — спасите нас већ једном!

Чуо се глас преко интерфона: — Хеликоптер Националне гарде већ је на путу.

И заиста, после извесног времена Ебелинг и Силвер чули су изнад себе звук хеликоптера а онда угледали и његова треперава светла — на жалост, све слабија и слабија, да би најзад нестала. Због олује и велике магле пилот никако није могао да се одржи тачно изнад димњака. Угрожавали су га и громобрани.

Било је већ 1 час после поноћи, кад је на аеродрому Гленвју у Илиноису у велики спасилачки хеликоптер ступио поручник Обалске страже Рик Хаузшилт. Иако је иза себе имао пуних девет година спасилачких летова хеликоптером, сада је био узнемирен. У оваквој акцији спасавања досад није учествовао.

Око четири часа ујутро Ебелинг и Силвер су чули хеликоптер, али га нису видели. Преко интерфона им је објашњено да ће пилот, упркос тами и олуји, покушати да у отвор димњака спусти корпу за спасавање. Ускоро се опет зачуо глас преко интерфона:

— Мораћемо да сачекамо док се ветар не смири и подигне магла.

У гротлу димњака све се утишало, а онда се поново зачуо мотор спасилачког хеликоптера.

У последњем очајничком покушају Хаузшилт је, на сопствену одговорност, почео да спушта корпу за спасавање на дугој челичној сајли. Корпа се љуљала као луда, али је за дивно чудо погодила циљ! Два заробљена човека у димњаку чули су туп ударац и приметили како им се, као некаква тачкица, постепено приближава корпа за спасавање. Ебелинг је сместа схватио да у овом својеврсном металном кавезу 60 x 60 цм и високом 1,50 метара има места само за једног човека.

— Улази! — наредио је Силвер.

Ебелинг се на једвите јаде увукао у корпу и довикнуо:

— Готово! Вуците!

Корпа се полако, љуљајући се, подизала. По звуцима одозго Ебелинг је закључио да хеликоптер води тешку борбу с подивљалим ветром. Одједном је корпа стала. Ебелинг се осећао потпуно беспомоћно. Шта се догодило? Хаузшилт је морао да извлачи корпу усправно, иначе би у супротном сајла за извлачење могла да се прекине ударајући о ивице димњака. Почео је лагано да се пење — пет, десет метара, а онда је улетео у густе облаке. Видљивост је била равна нули. Почела је да га хвата паника Дрхтавим рукама смиривао је управљач. Колега Дејв Ларсен давао му је упутства о држању правца:

— Десно! Лево! Још лево!

Попели су се још неколико метара, а Ларсен је и даље давао упутства:

— Мало удесно! Тако! — а онда — победнички узвикнуо: — Он је напољу!

Корпа се равномерно пела и Ебелинг се одједном нашао у слободном простору. Сузе су му текле кад је спасилачка корпа најзад додирнула тле. Сместили су га у кола хитне помоћи и на путу за болницу Ебелинг је мислио само на Силвера и његово спасење. Пуних 19 часова провели су њих двојица заробљени у димњаку.

Хаузшилт је поново узлетео, али су се дебели облаци још више спустили и просто прогутали горњу половину димњака. Покушај спасавања Силвера морао је да се одгоди.

Силвер је беспомоћно висио у димњаку кроз који је хујао ветар питајући се колико ће још издржати. Онда се из интерфона зачуо глас његовог сина Марка — храбрио га је да издржи још мало. А Силвер је све више губио храброст и снагу јер је био уверен да ће уже на коме је висила скела, пре или касније, морати да се прекине.

Сат касније Силвер је видео црвенкасту светлост како продире кроз отвор димњака. Свитало је, али напољу је још била густа магла. Повукла се тек око подне. Чуо је како се хеликоптер приближава. Хаузшилт је опет почео да маневрише и спушта спасилачку корпу. Само неколико часака касније већ је била у димњаку. Силвер је последњим атомима снаге ускочио унутра и дао знак да га извлаче...

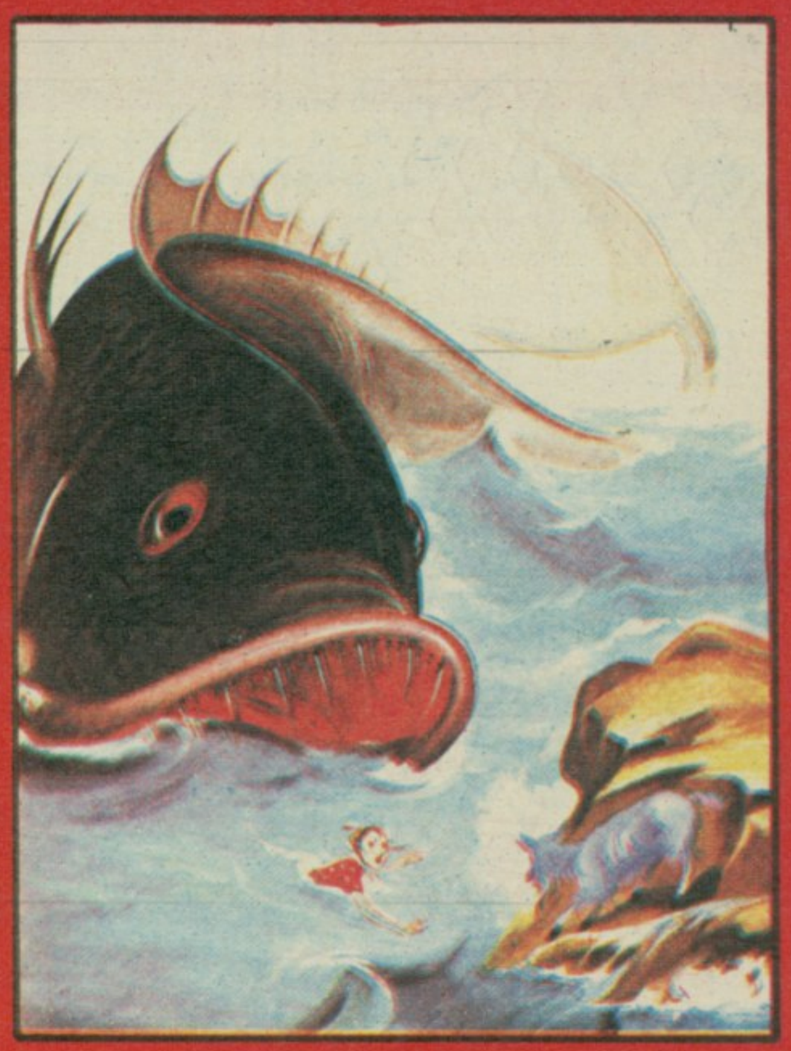
x x x

Боб Силвер и Роберт Ебелинг прошли су без икаквих озбиљнијих повреда и ускоро су могли да наставе са радом. Рик Хаузшилт и његов помоћник добили су висока одликовања америчке владе.

М. Ш.

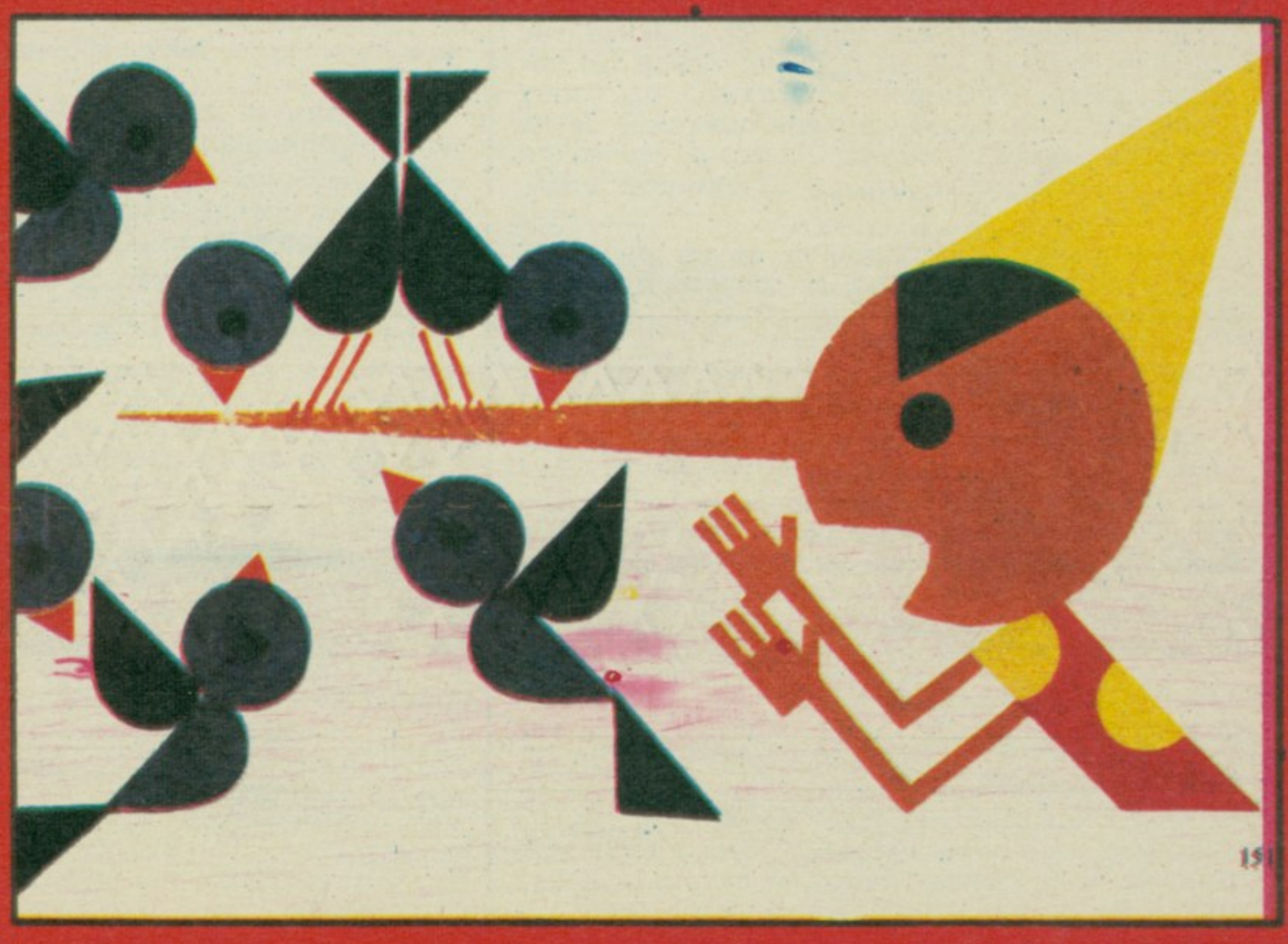

ВЕЛИКИ НАГРАДНИ КОНКУРС:

Ако се припремате за ово привлачно такмичење, ево, укратко, садржаја романа „Пинокио“ италијанског писца Карла Колодија, који је био инспирација многим уметницима-илустраторима. На нашим страницама можете видети неколико цртежа, али не обазирите се на њих, слободно пустите на вољу својој машти и таленту.

О Карлу Колодију „Забавник“ је већ опширно писао. Сада можемо рећи још само како је настао „Пинокио“: у лето 1881. године у Фиренци се појавио један нови лист, само за децу. Звао се „Ђорнале пер и бамбини“ — „Дечје новине“. Између осталих текстова, одштампан је и први наставак „Приче о једном лутку“, Карла Колодија. Погађате да је то почетак „Пинокија“ који је доживео петнаест наставака и велики успех, тако да је кроз целу 1882. годину Карло Колоди, на захтев уредника, настављао и настављао своју причу. Тачку је ставио тек јануара 1883, али је већ у фебруару — изишла књига „Пинокио“! Знате већ да је доживела огроман успех, да је преведена на многе језике и да је знају сва деца света.

Овде ћемо причу о Пинокијевим авантурама изнети сасвим укратко, за оне, сигурно ретке међу вама који је нису прочитали. Биће довољно да вас инспирише, јер на наш конкурс треба да пошаљете само један цртеж, а шта ћете на њему приказати, коју сцену из Пинокијевих доживљаја, остављамо вам на вољу.

Долазак Плаве Виле

Карло Колоди је замислио Пинокијевог „тату“ као доброг дедицу Ђепета који је правио играчке. У Ђепетовој радионици, пуној алата и довршених и недовршених играчака, становали су још мали мачак Фигаро, црн са белим шапицама, затим рибица Клео у свом акваријуму и — цврчак звани Цврча. Они су правили друштво старом мајстору.

Једне ноћи деда Ђепето је завршио дрвеног лутка — најдражу играчку коју је икада направио. Назвао га је Пинокио. Те ноћи, кад су и Ђепето и Фигаро и Клео спавали, пред очима запањеног Цврче одиграо се необичан призор: у радионицу је, кроз отворен прозорчић, ушла Плава Вила и чаробним штапићем дотакла лутка који је лежао на једној клупи. Притом је изговорила:

„Пробуди се лутко мала,
живот сам ти даровала!“

Дрвени Пинокио је постао жив. Била је то вилина награда добром старцу Ђепету који је имао једну једину неиспуњену жељу, да има синчића. Плава Вила је оживљеном Пинокију рекла:

— Докажи да си храбар, истинољубив и несебичан и једнога дана постаћеш прави дечак!

Када је дедица Ђепето видео шта се догодило, био је ван себе од чуда и среће. Већ тог јутра дао је Пинокију велику јабуку и буквар и упутио га у школу.

Али, луткове невоље почеле су још на путу!

Пресрели су га лукави лисац који је сам себе прозвао Поштени Јовица и злочести мачак Гидеон. Намамили су Пинокија да уместо у школу пође у циркус страшног Стромболија, где је живи лутак постао главна атракција вечери. Тако су лисац, мачак и Стромболи зарадили прегршт златника од улазница, јер сви су хрлили да виде лутка који игра.

Међутим, Стромболи није више хтео да пусти Пинокија кући. Затворио га је у кавез, стрпао у своја циркуска кола и у олујној ноћи пошао даље. Пинокио се горко кајао што није послушао Цврчу који му је лепо говорио да не слуша лисца и мачка, али сада је било касно.

Док је Пинокио плакао у кавезу, а Цврча сав несрећан седео крај њега, одједном се појавила Плава Вила! Упитала је лутка зашто није ишао у школу. Пинокио је одговорио да су га пресрела два велика чудовишта и стрпала у врећу... Измишљао је и даље, а како је изрицао коју лаж, нос му је постајао све већи! Тек када је Пинокио видео колико му је израстао нос, да је његовим врхом дотакао птичицу у гнезду које је створила Плава Вила својим чаробним штапићем ту, пред њима, схватио је како је тешко кажњен за лажи. Плава Вила му је тада рекла:

— Опростићу ти овога пута, али запамти да лутак који лаже може опет да се претвори у обично дрво.

Док се Пинокио снашао Виле више није било, али ни кавеза, а нос му је опет био као и пре. Он и Цврча нашли су се у мраку, на другу. Срећни, пошли су путем назад, кући. Али, село је било далеко, а они уморни. Стигли су тек следеће вечери.

У међувремену, Поштени Јовица и Гидеон срели су се са једним типом њиховог кова, Кочијашем. Тај је лаковерне дечаке мамио у Земљу Дембелију, у којој се ништа не ради, само се одмара, а има свега. Међутим, зли Кочијаш тамо је дечаке претварао у магарце и упрезао их у кола... Обећао је Лисцу и Мачку добру награду ако му помогну и доведу још којег.

Мачак и Лисац поново су набасали на Пинокија који се враћао кући. И опет им је успело да га наговоре да пође са њима. Кочијашу који ће га одвести у Дембелију, земљу-острво на којем се само ужива!

НАЦРТАЈТЕ ПИНОКИЈА!

ИТАЛИЈАНСКИ ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ, ПРЕКО НАШЕГ ЛИСТА, РАСПИСУЈЕ ТАКМИЧЕЊЕ ЗА НАЈБОЉИ ЦРТЕЖ НА ТЕМУ — „ПИНОКИЈА“, ПОПУЛАРНОГ ДЕЧИЈЕГ РОМАНА КОЈИ УПРАВО СЛАВИ СТОТУ ГОДИШЊИЦУ ИЗЛАЖЕЊА. ЗА САДА ЋЕМО ОТКРИТИ САМО ТО ДА ДЕСЕТ НАЈБОЉИХ ДОБИЈАЈУ НАГРАДНО ПУТОВАЊЕ У ИТАЛИЈУ ЗА СЕБЕ И ЈЕДНОГ РОДИТЕЉА, У ТРАЈАЊУ ОД НЕДЕЉУ ДАНА. У ЈЕДНОМ ОД НАРЕДНИХ БРОЈЕВА ОБЈАВИЋЕМО СВЕ УСЛОВЕ И КУПОН БЕЗ КОЈЕГ НЕ ТРЕБА СЛАТИ ЦРТЕЖЕ. ОБЈАВИЋЕМО И ДУГАЧАК СПИСАК ОСТАЛИХ НАГРАДА. НАЈВАЖНИЈЕ: ЦРТЕЖЕ МОГУ СЛАТИ САМО ДЕЦА ОД ШЕСТ ДО ДЕСЕТ ГОДИНА.

У Земљи Дембелији Пинокио се опријатељио са неким веома неваљалим дечацима. Играо је билијар и не само што није хтео да слуша доброг Цврчу који га је звао и звао да се врати кући, него га је чак ударио! Цврча се наљутио и пошао на брод да се врати сам. На обали је било много, веома много магараца који су вукли свакојаке терете, тако да се Цврча изненадио колико их је. Неки су били упрегнути у кола која је терао страшни Кочијаш. Шибнуо је бичем и повикао:

— Тишина! Ви сте се дечаци науживали, сада платите за то!

У китовој утроби!

Цврча се скаменио од ужаса. Схватио је одакле толико магараца и пожурио натраг, у билијарску салу да на сваки начин спасе Пинокија од страшне судбине. Стигао је таман кад је Пинокио, сав ужаснут, увидео да су му већ израсле магареће уши! Цврча и Пинокио почели су да беже главом без обзира. Скочили су у море и Пинокио је запливао из све снаге, а исцрпљени Цврча, једва жив, држао се за његов магарећи реп!

Некако су стигли до свог месташца. Али, Ђепетова кућа била је празна! Ојађени старац био је пошао да тражи несталог Пинокија. Тада је један бели голуб долетео и донео у кљуну новину у којој је писало да је Ђепето пошао да тражи Пинокија и да га је прогутао кит звани Грдило! Пинокио није ни тренутка оклевао. Скочио је и узвикнуо:

— Идем да га тражим!

Тако су Пинокио и Цврча поново дошли на морску обалу. Пинокио је везао камен за свој магарећи реп и скочио унутра! После лутања по морском дну, најзад је наишао на кита, искористио прилику када је овај разјапио своја огромна уста да би прогутао јато риба и ушао у његову утробу!

У великом китовом стомаку Ђепето је, пун туге, седео на ивици мале барке, а крај њега су били Клео и Фигаро. Деда је пецао рибе из китовог стомака да би се прехранили он и мачак. Пинокио га је угледао и викнуо:

— Хеј, оче, ево ме!

Деда Ђепето се страшно изненадио, а онда снажно загрлио свог Пинокија. Обојица су били пресрећни што су се пронашли, Пинокио је заплакао од радости. Али, требало је изићи из китове утробе.

Пинокио се досетио како да то уради. Заложили су ватру која је кита натерала да закашље, тако да их је он снажно, просто издувао у море. Једва су се одржали да не попадају у том вртлогу и једва су смогли довољно снаге да веслају како их кит не би поново усисао кад је узимао ваздух за ново кашљање. Пинокио је последњом снагом вукао Ђепета који више није могао издржати и онесвестио се од напора. На крају су их таласи избацили на жало. Пинокио је лежао и није давао знаке живота. Ђепето га је, грцајући у сузама, донео кући и положио на кревет. Тада се појавила Плава Вила и испунила своје обећање: пошто је мали Пинокио на крају показао много храбрости и несебичности, претворила га је у правог дечака.

ТАЈНА ДУГОВЕЧНОСТИ

ТАТА У СТОЈ!

АКО ЖЕЛИТЕ ДА ДОЖИВИТЕ СТО ГОДИНА, И ДА ПРИ ТОМЕ САЧУВАТЕ БОДРОСТ И ЗДРАВЉЕ, БУДИТЕ ЦЕЛОГ ЖИВОТА ОПТИМИСТИ — КАЖУ СТАНОВНИЦИ ЗАКАВКАЗЈА

Пре више од сто година Алексер, познати народни песник (ашуг) угледао је на свадби прелепу младу жену Ђуљандам и посветио јој стихове које и данас пева читав Азербејџан: „Тебе да видим свет бих дао..."

И та иста Ђуљандам и данас јаше коња и не сматра себе старом мада јој је готово сто педесет година. Живи у планинама Великог Кавказа, на три хиљаде метара надморске висине, у долини планинске реке Тертер, на југозападу Азербејџана.

— Недељу дана пре сусрета с Ђуљандам — пише филмски сниматељ Валериј Ивченко — после тешког путовања преко планина, нашли смо се у снегом завејаној долини. Са свих страна окружавале су је планине по чијим су падинама биле раштркане кућице.

— То је то село — казао је мој водич Аскеров. — Зове се Касим-бина-кенд што би се могло превести као: насеље Касимових кућа. У насељу, може се рећи, живи једна породица — деца, унуци и праунуци Касима који је у том крају први саградио себи дом и у њему проживео око 130 година.

Воли песму, пише стихове

Од снега је све бело: планине, кровови кућа, улице. Изабрао сам повољно време за снимање филма о дуговечнима: зима је најбоља позадина за старост. Све је бело, бели ће бити и моји старци.

На сеоском тргу дочекали су нас мушкарци у шубарама од јагњећег крзна. Посматрају нас дечји меким и насмејаним очима. Аскеров их нешто пита на њиховом језику, а они се у одговор громко и сви одреда кикоћу. Питао сам их ко је најстарији. Кажем, хоћемо о њима да снимамо филм. Они се смеју: најстарији је јуче умро. Закаснили смо, рекли су.

— Па шта је смешно у томе што је човек умро?

— А чему туга? — преводе ми. — Живео је човек лепо и умро је лепо.

Човек у шумарском оделу зове нас да свратимо до њега, у госте. Пењемо се до камене куће саграђене од речних облутака и на застакљеној тераси седамо око ужарене пећи. Седимо на ћилимима и пијемо јак чај с медом.

Мушкарци око мене су млади, старице такође нисам видео.

— Кога да снимам? — питам Аскерова.

— Можете Рустама-киши, домаћина. Шумар је, увек весео, воли песму, пише стихове. Отац је једанаесторо деце, а ових дана добиће и дванаесто.

— Шта мислиш, колико му је година? — пита мој други пратилац Нуру, родом из ових крајева.

Домаћин седи поред мене. Руски слабо разуме и зато не обраћа пажњу на наш разговор. Ја га пажљиво осмотрих и одговорих:

— Педесет.

— Он само изгледа као да му је педесет — осмехује се Нуру. — У ствари има сто једну годину.

— Немогуће!

— Ипак је тако. Почео је да ради као шумар 1896. године.

Аскеров преводи наш разговор Рустаму-киши. Овај се некако уздржано осмехује и потврђује главом.

Два дана касније сто једногодишњи Рустам-киши добио је кћерку и укућани су, као што је обичај, приредили славље на које је дошао читав округ. Унуке браће и сестара новорођене девојчице изаткале су за ту прилику ћилим који су прострли на пут пред кућом „да по њему газе гости и пролазници". Од тога ће, кажу, ћилим бити лепши.

Смеју се смрти

Моја познаница Ђуљандам стигла је јашући на ниском коњићу. С обе стране седла по ткана торба с даровима и посластицама. Лако је сјахала, погледала новорођенче и одмах се латила посла: тукла је маслац, грдила децу која су се редушама мотала око ногу, давала савете младим женама које су секле месо и припремале пиринач.

Дао бих јој у том тренутку највише шездесет година. Нисам скидао поглед са ње. Као одговор добио сам жив, продоран и ироничан поглед.

— Боље би му било да гледа младе — казала је са осмехом.

Сви су око нас праснули у смех.

— Испричај му о ашугу (песнику) Алескеру — прискочио ми је у помоћ Нуру.

— Био је родом из наших крајева и певао је на свадбама — причала ми је Ђуљандам. — Висок, леп, на глави црна шубара. Много ми се свиђао.

— А песме које ти је певао, сећаш их ли се?

— Нећу ти ваљда сад још и певати!

— Само два-три стиха — наваљивао је Нуру. — За госта из далека.

— „Смилуј се, отвори ми врата, а људи ће нам опростити" — изговорила је певајући гласом, засузила па се насмејала.

— Баба, а певам о љубави.

Када су сви рођаци стигли, одлучили су да се за успомену фотографишу. Огромна гомила скупила се у подножју брда. На почасном месту, у средини, сели су они најстарији. Изнад њих место су заузели они нешто млађи, па још млађи, а на самом врху, с небом у позадини, била су деца. Она најмлађа, мезимчад, седела су старима у крилу наслањајући им на груди своја топла леђанца. Ђуљандам је седела у првом реду, у средини. За њеним леђима, према врху планине, стајао је читав њен род.

— У чему је тајна њихове дуговечности? — питао сам Аскерова.

— Они кажу да разлога има неколико. Најважнији је — оптимизам. Овде људи воле да живе и живе дуго. Ако неко умре у деведесетој, зачуде се: због чега тако рано? И одмах почињу да збијају шале: очигледно, није му се допадало међу нама. Кажу да се они смеју смрти, не боје је се. А у животу их све на свету радује јер ако си здрав све треба да те радује. Ако се љутиш, ако си зловољан, болестан си, значи. И још кажу да су код њих ваздух и вода добри, да имају много минералних извора. Воле да јашу, али много иду и пешице. Храна им је увек свежа — много поврћа, млека, маслаца, меса.

— Ви, сигурно, највише волите млечне ствари: сир, кисело млеко? — запитао сам Ђуљандам.

Она ме је покровитељски погледала.

— Волим месо. Само да је масно. А што питаш?

— Да бих људе из града научио да живе дуго.

Осмехујући се са свих хиљаду бора, старица је мудро посаветовала:

— Нека много раде и никако нека не забораве да се радују животу.

У ЛОНЦУ И КАРИКАТУРИ

КАНТ

Постоје небројене приче о истакнутим људима који су волели добар залогај. У тој гомили славних сликара, писаца, царских величанстава, политичара, композитора, налазио се и велик број филозофа који су ценили куварску вештину колико и достигнућа ума. Славни немачки филозоф Имануел Кант био је такође „заљубљен" у добру кухињу која је заузимала важно место у његовом животу. Сваког дана се бринуо до у најситнијих појединости за јеловник у својој кући. Међу пријатељима важио је за врсног познаваоца добрих јела и ништа слабијег кувара. Кант је водио картотеку у којој су била забележена најмилија јела његових пријатеља, па им је спремао управо њих за празник и прославу. Користио је сваки погодан тренутак да научи неки нови рецепт, па је имао обичај да и жене које су му долазиле у посету са жељом да разговарају са славним филозофом, наводи на расправу о рецептима и финесама припремања јела, уместо да с њима разговара, како су оне вероватно очекивале, о „чистом уму" или о другим мислима-водиљама његове филозофије.

Како је путовао и ван граница своје земље, редовно је користио могућ-

БИЗНИС ЈЕ БИЗНИС

ДОВИТЉИВИ АМЕРИЧКИ ТРГОВЦИ ЗГРНУЛИ СУ МИЛИОНЕ ДОЛАРА УНОВЧАВАЈУЋИ ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ И ПРОИЗВОДЕЋИ: КРЕВЕТ ПРОТИВ „РАТНЕ НЕСАНИЦЕ“, КОНСПИРАТИВНИ РУЧНИ ЧАСОВНИК, ТОП ОД ЧИСТОГ ЗЛАТА...

КРАВАТА „ПОЉУБИ МЕ“

Усред ратне 1943. амерички момци пошашавели су за јакнама дугачким до колена испод којих су се носиле страшно уске и кратке панталоне. Мода је налагала још нешто — кравату танку као оловка...

На глави је ова весела младеж брижно неговала „тарзанке“ — све док хитнису постале „јеж“ или „четкасте“ фризуре, гзв. navy cut (по морнарски). Четка на глави постала је популарна захваљујући прозаичној чињеници што је америчка војска тако шишала регруте. Па кад већ нису могли бити на носачу авиона или у десантном чамцу — шеснаестогодишњаци су вруће желели да бар личе на ратне јунаке.

Мушице за наше храбре момке

Младост лудост, што би се рекло, али ни старији нису много заостајали: Сједињене Државе биле су далеко од најближег ратишта, али су се у земљи ипак редовно обављале вежбе ваздушне узбуне. Завијање сирена и друге бриге претвориле су Американце у нацију неспавача.

Једна фирма за производњу душека досетила се да напаћеним „бесаничарима“ понуди лек за њихове јаде — кревет који пулсира. Баш као што му име и каже, врај лежај имао је уграђен електрични мотор који је власника за позамашну цену од сто долара љуљушкао до изнемоглости...

Произвођачи су за оних стотину долара у реклами најозбиљније тврдили да поменути кревет поред несанице лечи и друге бољке: прехладу и лумбаго, рецимо.

Пулсирајући кревет продавао се као алва све док ова мода није насилно окончана због недостатка сировина и материјала за његову производњу.

Вештачка мушица за пецање „за наше храбре војнике“ коју је 1944. неки проналазач (јаки патриота) избацио на тржиште није доживела славу љуљајућег кревета и четкасте фризуре, али је вредна помена ако ни због чега другог оно због ружичастог виђења рата њеног творца: тај човек је изгледа заиста веровао да је војницима на ратиштима Пацифика до пецања...

Није прошло дуго, а ратној психози „подлегли“ су и јувелири: у отменим и исто тако скупим драгуљарницама широм САД могли су тих ратних година да се купе минијатурни типови, тенкови, противавионски и други топови од чистог 24-каратног злата опточеног дијамантима!

Одличну прођу имао је и „сат сакривен у цвету од драгог камења“ који само на први поглед није имао ама баш никакве везе са ратом што је тих година потресао свет. Казаљке овог конспиративног ручног часовника биле су, наиме, сакривене што је, ваљда, требало да има за последицу да непријатељски шпијуни никако не могу да закључе колико је сати... Врхунац трговачке умешности је „огрлица која истиче привлачност вашег иконако лепог врата“, али није произведена да би икога збунила већ да би, у складу са свеопштим напором штедње, одједанпут обављала два корисна посла: красила и „придржавала деколте ваше вечерње хаљине“(!?).

Маштовити шпедитер

Момци који су остали „код куће“, изгледа, нису били на цени код девојака. Због њих је произведена светлећа кравата која је, осим што је била „импрегнирана против гужвања“, имала и особину да у мраку засија судбоносним питањем: „Хоћеш ли ме пољубити, мала?“ Не зна се како су мале реаговале, али се зато извесно зна да је продато више милиона кравата „пољуби ме!“

Фосфоресцентна кравата је бар била опипљива... Пролећних месеци 1945. Америка је полудела за невидљивим зецом Харвијем високим скоро два метра, главном личношћу комада Мери Чејс Харви. Зеконја, наиме, није дуго остао невидљив. Одмах после успешне премијере на Бродвеју, на САД се сручила лавина огромних лутака Харви-зеца: одело у дроњцима, љубичаста огрлица, црвена кравата и олињали сомбреро с рупама за уши... Није прошло много, а појавиле су се и фризуре, наушнице, сапуни — све у знаку популарног зеца. Али, све је то чиста детињарија према следећим примерима.

Јануара 1946, само пет месеци пошто је бачена атомска бомба на Хирошиму, у телефонском именику Њујорка нашло се 17 компанија с речју „атомски“ у свом називу. Америчка нација добила је тако: атомске кишне кабанице и — атомску храну за мршављење!!! Ниједан од наведених производа, разуме се, с нуклеарном енергијом није имао благе везе.

Следећа мода имала је бољи повод. Годину дана после оснивања Уједињених нација октобра 1946. у Њујорку је регистровано 38 фирми које су у своје називе угурале и назив новоосноване организације. Међу тих тридесет осам маштовитих налазио се — примера ради — и један шпедитер.

Шеширић са Марса

Европским земљама које су биле директно ратно поприште требало је више да се опораве и врате моди, међутим, не онолико колико би се помислило у први мах. Људима је било доста озбиљних ствари, па су почели да претерују у другом правцу. У Француској је, рецимо, никао књижевни правац, тзв. летеризам, чији су представници дали себи у задатак да језик обогате потпуно новим речима, фразама и словима. До фебруара 1947. летристи су измислили 18 нових слова што им се, изгледа, није учинило довољно компликовано јер су уз то још одредили да свако од тих слова у разним језицима представља различит глас.

Године 1948. један проналазач објавио је земљанима да ће за годину дана продати пет милиона примерака изузетно згодне справице коју је изумео, а која се звала „радио-шеширић човека с Марса“.

Шеширић је необично подсећао на кацигу из које су штрчале две мале антене, имао је уграђен радио-пријемник, прекидач, тастер за бирање станице и једну слушалицу за ухо. Чему је све ово требало да послужи? Па, свирању — на глави.. а мора бити и јачању вратних мишића јер је кацига, без неопходних батерија, била тешка пола килограма.

М. И.

И ШУПЉА КОСТ

ност да научи и неко јело земаља у којима је био у гостима. Једном приликом када се вратио из Италије донео је рецепт за справљање „особука“. Име те телеће коленице на италијански начин значи, заправо, „кост с рупом“. То необично име може се једноставно објаснити: у северној Италији режу коленицу заједно с коском попреко на режњеве. У тој се рупи налази мождина која се не сме извадити, већ се месо заједно с њом припрема. По Кантовом рецепту за припрему особука потребно је следеће: 1 телећа коленица, мало брашна, 1/8 л уља, со, бибер, 1/8 л белог вина, 1/8 л месне супе, 2 клинчића, 1 главица лука, 1 чен белог лука, 1 мрква, 1 празилук, 1 корен целера, мало настругане коре од лимуна, мало кадуље, мајчине душице, рузмарина, 2 кашике парадајз-пиреа. Од месара затражимо да нам коленицу изреже на пет-шест режњева. Те режњеве уваљамо у брашно па их у тигању на врелом уљу печемо с обе стране док не порумене, потом их побиберимо и посолимо. Месо ставимо у посуду за печење, прелијемо га вином и супом, додамо клинчиће и ставимо га у пећницу да се динста. У преосталом уљу у тигању пропржимо исецкани лук, нарезану мркву, празилук, целер и бели лук, додамо зачине и пире од парадајза, све то добро измешамо и још неколико минута пржимо. Ову мешавину поврћа додамо месу и кувамо док течност не буде густа. Режњеве коленице извадимо и положимо на овалан тањир, прелијемо их умаком (по вољи га можемо процедити). Уз ово јело послужујемо зрнасто скувану рижу или шпагете преливене маслацем и посуте наструганим сиром.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

ТО ЈЕ АЕРОДИНАМИЧКИ ТУНЕЛ

ОРКАН У ЦЕВИМА

ЛИЧИ НА ФАБРИКУ А НИЈЕ ФАБРИКА. ИПАК, БЕЗ ТЕ ГИГАНТСКЕ КОНСТРУКЦИЈЕ ВЕОМА ЈЕДНОСТАВНОГ РЕШЕЊА ГОТОВО ДА СЕ ВИШЕ НЕ МОЖЕ У АУТОМОБИЛСКОЈ ИНДУСТРИЈИ.

Некад је то била тема којом су се бавили научници. Данас и ђаци у нижим разредима школе знају да свако тело приликом кретања наилази на отпор ваздуха. Да ли ће отпор бити већи или мањи, односно колико ће успоравати кретање, зависи пре свега од облика самог тела. Професори не пропуштају да истакну ученицима капљичасти облик као најближи идеалном. Ствар је једноставна: тело у кретању „судара" се са ваздухом и „цепа" истуреном површином. Ваздух тада опструјава, али се испред чедне површине ствара вртложно струјање које настоји да заустави тело. Да се то не би догодило, брзи млазни ловци, на пример, имају сужен „нос" који се завршава „антеном"!

За основно поимање аеродинамике то је довољно. Треба још знати да се отпор ваздуха изражава коефицијентом који се обележава са — Cw. Остало су појмови, математичке формуле и дефиниције — жива мука за студенте. Јер, аеродинамика је наука, а свака наука је сложена.

Конструктори авиона имају аеродинамику у малом прсту.

Конструктори аутомобила никад нису много марили за њу. Тврдили су: аутомобил се креће ма каквог облика био, важно је да задовољи укус купца квалитетом и лепотом.

Над неће брег Мухамеду

Данас је друга прича. Раније је бензин био јевтин. Сада је скуп. Ако аутомобил нема каросерију аеродинамичког облика наилазиће на већи отпор ваздуха. Да би га савладао, потребан му је снажан мотор. Што је снажнији, троши више горива...

Власници ауто-индустрије схватили су да тако више не иде. Постало им је јасно да аутомобил и са слабијим мотором може да постигне завидну брзину ако начине каросерију која ће имати мањи коефицијент отпора ваздуха. Лепота аутомобила и кожне пресвлаке на седиштима све слабије пролазе на тржишту. Један од директора узвикнуо је на скупу стручњака:

— Коефицијент тражите! Што мањи, то боље за касу. Џеп купца све је тањи!

Коефицијент отпора ваздуха није једина категорија која утиче на потрошњу горива, али је веома важна, ако не најважнија. Стручњаци су се латили аеродинамике. Почели су да проучавају искуства појединаца, додуше малобројних, који су држали до тог елемента у конструкцији аутомобила током протеклих шездесет година.

У раду су пошли од правила: или се аутомобил „котрљао" у сусрет ваздуху, или ваздух кретао према аутомобилу који стоји — исто је, кретање је релативно. Инструменти показују вредности, начин обрачунавања је ствар принципа. Пошто је израчунавање коефицијента отпора ваздуха приликом кретања аутомобила у природи тешко изводити, приступило се мерењу у затвореном простору у којем аутомобил стоји а ваздух се креће.

Тако је не баш давно настао аеродинамички тунел — грађевина у којој се помоћу огромних цеви и решетака у затвореном кружном систему изазива струјање ваздуха који витла брзином и до 180 километара на час!

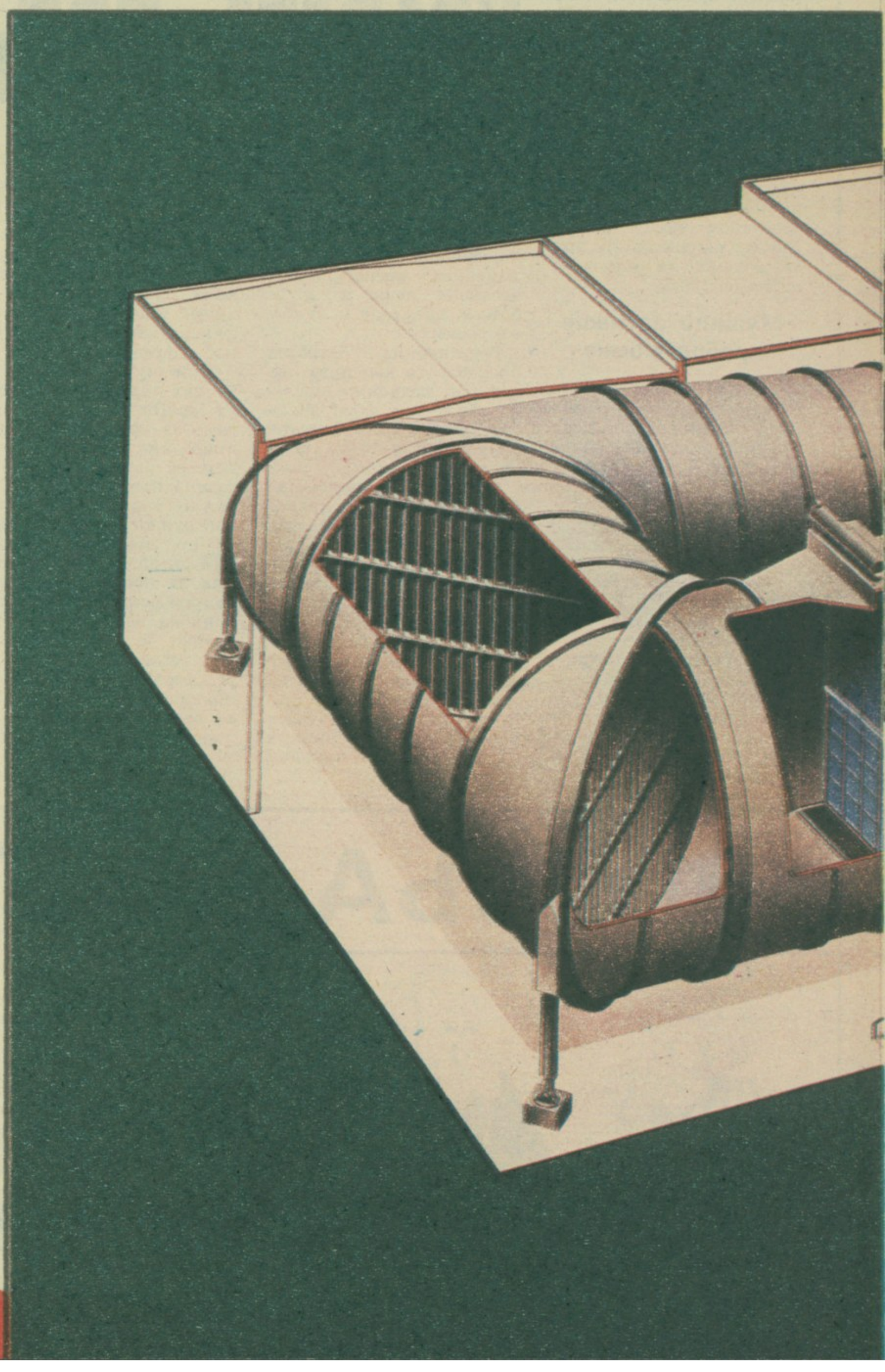
Аеродинамички тунел личи на фабрику, а није фабрика. Техничко решење крајње је једноставно. Кретање ваздуха изазивају елисе. Покреће их електромотор. У „фолксвагеновом" аеродинамичком тунелу, чију слику доносимо, електромотор има огромну снагу — 2600 киловата! Елисе описују круг пречника 9 метара!

Мерења се врше у одвојеној просторији налик лабораторији.

Чуда мала, чуда велика

Аеродинамички тунел открио је многе тајне. Веровали или не, али аутомобил који у појму обичног човека има такозвану аеродинамичку линију нема ни приближно одговарајући коефицијент отпора ваздуха. Ко би рекао да „коцкасти" „фолксваген поло" лакше крчи пут кроз ваздух од елегантног „ситроена СХ"! Шта тек да се каже за беспрекоран дизајн, „реноа фуега"? „Фолксваген поло" заостаје за њим у коефицијенту за само стоти део! Погледајте слику и упоредите.

Ако сте изненађени, стручњаци су били запрепашћени када су у аеродинамичком тунелу израчунали коефицијент отпора ваздуха аутомобила из 1921. године, чију слику доносимо. Конструисао га је ваздухопловни стручњак Бечлија Румклер. Иако личи на прави сандук, његов аутомобил има коефицијент од само — 0,28! На прошлогодишњој изложби аутомобила у Франкфурту приказани су прототипови аутомобила будућности. Конструктори су над дизајном провели дане и ноћи. Извукли су коефицијенте „снова": за „форд пробу III" — 0,22, а за

„опел TEX" — 0,24. Упоредите Румклеров сандук и годину кад је начињен!

Колико пута сте видели прелепи „спел GT". Има га на нашим улицама. Његов коефицијент отпора ваздуха је читавих 0,41! Не питајте власника колико бензина троши мотор. Да је човек знао шта купује! . . .

Ниједно тело није поштеђено муке пробијања кроз ваздух. Вертикално постављена шина за време кретања има коефицијент отпора ваздуха 1,05. а кугла истог пречника — 0,47. Није тешко закључити: на истој површини отпор ваздуха се смањује обликом. Возачи воле да наките свој аутомобил. Не знају да само једно спољње огледало повећава коефицијент за стоти део, толико и квака и свака друга ствар која „штрчи" на каросерији. Западни Немци производе „фолксваген голф". За њихсво тржиште тај аутомобил има коефицијент 0,42. Модел који продају свету израђује се са коефицијентом 0,32 — спољни украси су скинути!

Приликом прорачуна укупног отпора ваздуха у обзир се узимају чесна површина, коефицијент, густина ваздуха и брзина кретања тела.

У научној терминологији појам отпора ваздуха је измењен. Некад се говорило отпор ваздуха, сада отпор ваздуху.

Било како било, у аутомобилској индустрији више се не може без аеродинамичког тунела. Његов рад најбоље је објаснио конструктор у једној великој фирми:

— Дуни, дуни — каса се пуни!

М. Тодоровић

И НАЈВЕЋИ ГРЕШЕ

ГЕТЕ, БАШ СИ ДЕТЕ!

НИЈЕ СЕ САМО ПОЗНАТИ ЕНГЛЕСКИ ПРОФЕСОР ЛАРДНЕР „ОБРУКАО“ УПОЗОРИВШИ ЈАВНОСТ 19. ВЕКА ДА ЋЕ СЕ ЕВЕНТУАЛНИ ПУТНИЦИ ВОЗА КОЈИ БУДЕ ИШАО ВЕЛИКОМ БРЗИНОМ ПОГУШИТИ УСЛЕД НЕДОСТАТКА ВАЗДУХА, НИТИ ЈЕ ВОДЕЋИ АМЕРИЧКИ АСТРОНОМ СВОГ ДОБА ЊУКОУМ ЈЕДИНА ЦРНА ОВЦА МЕЂУ НАУЧНИЦИМА ЗАТО ШТО ЈЕ ТВРДИО, ЧАК И ПОСЛЕ ПРВИХ ПОКУШАЈА БРАЋЕ РАЈТ, ДА МАШИНЕ ТЕЖЕ ОД ВАЗДУХА НИКАД НЕЋЕ ПОЛЕТЕТИ НЕБОМ. И НАЈСВЕСТРАНИЈИ УМОВИ, ГИГАНТИ ЧИЈА СУ ДЕЛА МЕЊАЛА СВЕТ, БИЛИ СУ НЕ ЈЕДНОМ ЖРТВЕ СОПСТВЕНЕ ЗАБЛУДЕ.

Најблиставији грчки филозоф Аристотел (384—322. пре н.е) вековима је развоју људске мисли служио као путоказ а његово учење сматрало се стотинама година крајњом границом свеукупног људског знања. Његово учење о категоријама директна је супротност Платоновом учењу о идејама, па се јавља као увод у његову „Логику“, „Метафизику“ и учење о природи. Упркос неоспорној генијалности Аристотел је у области природних наука направио неколико катастрофалних грешака. Сматрао је, на пример, да бачени предмети — стреле и камење — могу да лете захваљујући делимично и атмосфери. Тврдио је да је срце, а не мозак, седиште осећаја и интелигенције. Такође је веровао да тежи предмети падају брже од лакших. Као врхунац изнео је теорију да жива бића могу спонтано да се рађају, без родитеља, рецимо ларве из покваренога меса или инсекти из блата. Познати математичар Едмонд Витекер (1873—1956) ипак је претерао тврдећи да је Аристотелова филозофија природе безвредна и погрешно усмерена од почетка до краја

Леонардо „пао“

Италијански сликар, вајар, архитект, проналазач, научник, мислилац, један од највећих умова ренесансе Леонардо да Винчи (1452—1519) спојио је средњовековно енциклопедијско знање с модерним егзактним методом запажања. Математичка истраживања примењивао је на радове из физике и механике (теорије о кретању, брзини и енергији) и хидромеханике (закон спојених судова, појаве у капиларним цевима, ширење и интерференција таласа). Проучавао је лет птица и на основу њега поставио основе машине за летење и падобрана. Он је идејни отац ронилачког звона, подморнице и тенка. У његовим белешкама пронађен је опис како тешки предмети падају на земљу. Леонардо ту исправно запажа да се њихова брзина константно повећава, али додаје, скроз погрешно, да се брзина повећава пропорционално **раздаљини** с које предмет пада. (У ствари брзина расте пропорционално **времену**).

Галилеј се исправио

Галилео Галилеј (1564-1642) познатији је по сукобу с инквизицијом због одбране Коперниковог хелиоцентричног система и као астроном, први који је не само направио астрономски дурбин већ га и уперио према небу да би тамо открио и решио читаво царство свемирских мистерија, него као лекар који се посветио изучавању геометрије и физике. Галилеј се бавио проблемима кретања и у почетку је поновио Леонардову грешку. Године 1604. Галилеј је написао једном пријатељу: „Код тела које се у природи креће брзина се повећава у сразмери с његовом **удаљеношћу** од места одакле је пошло“. Више од тридесет година касније Галилеј је увидео своју заблуду и исправио је. У Делому у коме је изложио законе слободног пада, увео појам убрзања, обрадио кретање низ стрму раван и коси хитац Галилеј је ударио темеље механике. Уводећи експерименталну методу истраживања и математичко формулисање експериментом утврђених законитости положио је и темеље модерне физике.

ЗАКОНИ СЛОБОДНОГ ПАДА:

1. Брзина тела које слободно пада пропорционална је времену падања.

2. Пређени путеви односе се међусобно као квадрати одговарајућих времена.

3. Путеви пређени у једнаком узастопним временским размацима односе се као непарни бројеви.

Тако је Галилео Галилеј исправио и Леонардову и своју грешку и стекао вечну славу.

Нептунизам против вулканизма

Велики немачки књижевник, песник и мислилац Јохан Волфганг Гете (1749—1832) кога је Енгелс назвао „правим олимпијским Зевсом“ био је по професији правник. Својим књижевним радом он је немачку књижевност увео у ред великих европских књижевности, он је створио појам „светска књижевност“, односно такве литературе која по својој општој вредности, преведена на стране језике, постаје својина свих народа. Али, сам Гете више је ценио свој научни рад него књижевни рад и био уверен да ће му дела из науке обезбедити вечну славу. Гете је заиста, још пре Чарлса Дарвина, наслутио сржи теорије еволуције тврдећи да се све у природи развија од једноставнијих до савршенијих облика. Свемир је посматрао као једну целину у којој је све у непрекидном настајању, развоју и нестајању. Поставио је и своју теорију о бојама »Farbenle-

hre“, бавио се анатомијом, зоологијом, ботаником, метеорологијом, минералогијом, геологијом. И ту је направио велику грешку подржавајући геолошку теорију названу **нептунизам** према којој су све стене настале таложењем из водених раствора. Гете се истовремено подсмевао супарничком учењу названом **вулканизам** које је тврдило да у формирању стена огромну улогу игра унутарња ужареност Земље. Нептунизам је одбачен и о њему се говори само као о геолошком куриозитету, а вулканизам је однео победу.

Генијално али не баш одрживо

Вилјем Томсон познатији под именом лорд Келвин (1824—1907) један је од најславнијих и најсвестранијих енглеских научника. Објавио је преко три стотине научних радова од којих су најзначајнији из области термодинамике. Познати су му радови из подручја електрицитета и његове примене, нарочито оно што се односи на телеграфију. Поставио је основе електричних осцилација, разрадио математичку теорију о преношењу сигнала кроз подморске каблове, бавио се истраживањем електродинамичких својстава метала. Математичком теоријом магнетизма допринео је усавршавању теорије еластицитета, усавршио поморски компас, побољшао методу мерења морских дубина звучним дубинометром, конструисао апарат за мерење и предсказивање плиме и осеке. Године 1848. предложио је апсолутну скалу температуре независну од термометричке супстанце у инструменту. По њему су добили име и означавају се са °K термодинамички или апсолутни степени температуре. Келвинова скала температуре почиње на апсолутној нули, температури на којој би молекули материје мировали. Још као студент Келвин је полазећи од принципа кондукције топлоте оценио старост Земље на око сто милиона година. Тај исти геније упорно је тврдио да Земља није могла бити настањена дуже од двадесет милиона година упркос геолошким доказима да је живот на нашој планети далеко старији. Келвин није схватио ни појаву ни ефекте радиоактивности, а кад му је, последњих година живота, на то скренута пажња, хладно их је одбацио. Такође је одбацио данас опште прихваћену теорију да је светлост еквивалентна веома брзим електромагнетним вибрацијама као и да светлост врши притисак на тела која је апсорбују. Келвин је све ове хипотезе назвао „занимљивим и генијалним, али не сасвим одрживим“

Махова фантазија

Радови аустријског физичара и филозофа Ернста Маха (1838—1916), професора математике на универзитету у Грацу, физике у Прагу и филозофије у Бечу, из области механике и инерције изазивали су искрено дивљење и самог Алберта Ајнштајна. Мах је ипак остао заувек славан по такозваном Маховом броју који представља однос брзине кретања (V) неког тела према брзини распростирања звука (a) у неком флуиду (течности). Тај однос често се појављује у аеродинамици великих брзина због чега је уведена скраћеницаV/a=M која је названа Махов број јер је Мах први уочио и истакао значај тог односа, а потом га својим генијалним методом — фотографисањем ударних таласа при лету пушчаног пројектила — и експериментално доказао. Данас се брзине лета надзвучних авиона изражавају само Маховим бројем, а инструмент за показивање брзине у пилотској кабини зове се махметар. Тако се, на пример, каже да авион има брзину VM=1 ако може да постигне брзину звука, односно да је његов Махов број M=2 ако је у стању да лети двапут брже од звука. Ернст Мах је до краја живота одбацивао и називао „фантазијом ума“ гледишта да материја има атомску структуру. Често је говорио: „Теорију релативитета могу да прихватим исто онако као и постојање атома и сличних догми“.

Марс избраздан каналима

Амерички астроном Персивал Луел (1855—1916) подигао је 1894. сопствену астрономску опсерваторију код Флагстафа у Аризони. Значајни су његови доприноси познавању Сунчевог система, помрчина, Меркура, Венере, Сатурна и, нарочито, Марса. Марсу је поклонио специјалну пажњу и може се рећи да је због те планете и основао личну звездарницу. И баш ту направио је велики промашај тврдећи да је овај Земљин „сусед“ избраздан мрежом дугачких уских „канала“. Чак је у мапу Марса унео пет стотина таквих канала. Али канали на Марсу уопште не постоје што су дефинитивно потврдила и недавна свемирска испитивања ове планете на лицу места.

Да је на Месецу било астронома...

Познати амерички астроном Вилјем Хенри Пикеринг (1855—1938) радио је у астрономској опсерваторији на Харварду. Значајне су његове фотографије неба као и фотографски атлас Месеца. Године 1899. открио је девети Сатурнов сателит Феб. Пошто се с великим интересовањем бавио посматрањем површине планета, никако се није слагао с тезом свог савременика Персивала Луела о постојању канала на Марсу. Године 1924, кад је Луел био увелико покојни, Пикеринг је изнео готово невероватну теорију у вези с бројним тамним тачкама примећеним у Месечевом кратеру Ератостену. Ове мрље су, тврдио је он, огромни ројеви Месечевих инсеката! Пикеринг је направио и веома сликовито али исто тако бесмислено поређење: „Да је на Месецу било астронома, они би у пределу Северне Америке, у великим преријама, видели тамне мрље које су у ствари огромна крда бизона што су лутала тим областима до половине 19. века!“ Ако је и од учењог и цењеног астронома, ипак је претерано.

Атомска енергија? Никад!

Наш генијални земљак Никола Тесла (1856—1943), један од најплоднијих истраживача и изумитеља на пољу електротехнике и радио-технике, од 1884. амерички држављанин, патентирао је преко хиљаду изума из свих области електротехнике. Пронашао је вишефазни систем електричних струја што је довело до револуције у економици производње и преноса електричне снаге и енергије, индукциони мотор, обртно магнетско поље, генератор и трансформатор за струје високе фреквенце (Теслине струје), омогућио остварење првих хидроелектрана на Нијагариним водопадима. Један је од пионира радио-технике, творац система за бежично управљање и давање знакова на даљину, проналазач система осветљења помоћу лука. Објавио је низ радова из физике у којима је излагао нове идеје које су се касније реализовале. Тесла (скраћено: T) је јединица за магнетску индукцију у Међународном систему јединица. Видовити геније, исто као и чувени нуклеарни физичар Ернест Радерфорд, био је све до смрти убеђен да је атомска енергија обична илузија и да човек никад неће њоме овладати.

Припремила:
Бојана Дожић

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ИСТИНИТА ДЕТЕКТИВСНА ПРИЧА

ДОКАЗ У ЦЕЛУ

Пуна три месеца Драган Ковачевић покушавао је да уђе у траг двојици крадљиваца који су оперисали у возу 113. То му никако није полазило за руком све док га једанаеста крађа није навела на једну помало чудну идеју . . .

Већ шести дан како је падала киша. Непрекидно. Инспектор Драган Ковачевић имао је утисак да никад неће ни престати да пада. „Овако мора да је изгледао библијски потоп", размишљао је зурећи кроз замагљена окна. На столу, пред њим, стајала је гомила извештаја. Отворио је први: носио је јучерашњи датум. Уз извештај дежурног милиционера била је приложена и пријава, читко исписана великим, округлим словима:

Сапутници су нестали!

„Ухватио ме је дремеж баш када је локомотива, уз отегнут писак, почела да смањује брзину. Улазили смо у Крсну. На перону, осим отправника возова и групице од 3-4 путника није било више никог. У овој станици воз се није дуго задржао. Минут, највише два. Тек што смо кренули, отворила су се врата мог купеа. Унутра је био полумрак, па нисам одмах препознао човека који је ушао. Да је то мој стари школски друг Милош видео сам кад смо промакли крај стуба са неонском светиљком. Поздравили смо се, попричали мало о деци и послу а онда се завукли сваки у свој угао и заспали. Пробудио сам се кад је воз опет стао. Овога пута у Раљи. У наш купе ушла су двојица. Оба без пртљага. Ни реч нису проговорили мислећи вероватно да спавамо. Убрзо су почели и сами да дремају. Један је чак и захркао. Уједначено клопарање точкова поново ме је успавало.

Пробудила ме тишина. С муком сам отворио очи и погледао кроз прозор. Није се видела никаква светлост. Помислио сам да смо се, због затвореног сигнала, зауставили негде на отвореној пруги. Једини шум који се чуо било је добовање кише. Хтео сам да погледам на сат, али у купеу је владао потпуни мрак. У првом тренутку помислио сам да је прегорела сијалица а тек онда сам приметио да и у ходнику нема светлости. Потрајало је извесно време пре него што су ми се очи привикле на таму. У купеу, осим Милоша и мене, није било више никога. Наши сапутници који су ишли у Раљу нестали су. С њима и Милошеве и моје ствари".

Увен пред зору

Дубоко замишљен инспектор Ковачевић је читав сат остао над хрпом извештаја. За последња три месеца сво је била већ једанаеста крађа. Увек у истом возу и увек на истој релацији: између Р. и Београда. С обзиром на то да су се све крађе дешавале ноћу, ниједан од покрадених путника, укључујући ту и последњег Станка Лазића, није могао да опише крадљивце. Тако је истрага и даље тапкала у месту. Да постоји бар неки траг, детаљ, нешто што би послужило као полазна тачка... Али, не, ничег није било. Или можда, ипак. Зар се све крађе нису дешавале пред зору, после Р.? Требало би проверити да крадљивци нису људи који стално путују у Београд на посао. У том случају вероватно имају претплатне карте што ће знатно олакшати посао.

Потпуно свестан да од идеје највероватније неће бити ништа, Драган је одлучио да одмах крене у Р. Мада је стигао касно, до поноћи је већ имао податке свих оних који су из Р. а раде у Београду. Било их је тридесетак. Све њих познавали су људи из Станице. Направивши списак Драган је поред сваког имена застајкивао и тражио подробније податке. И стално је слушао једно исто: то су поштени, вредни грађани и тако, све док није стигао до двадесет деветог имена. Миодраг Илић, прочитао је.

— Миодраг Илић! — поновио је за њим колега из Раље. — Њега имамо у картотеци. Склон мањим крађама, тучи, пијанству. Воли да лумпује и добро се облачи. Видео сам га баш данас кад се враћао с посла: имао је нову кожну јакну.

Очигледна лаж

— Кожну јакну? Које боје? — упитао је Драган осећајући како је срце почело брже да му куца. На списку покрадених ствари Станка Лазића налазила се и црна кожна јакна.

— Мислим да је била црна — гласио је одговор.

— Можеш ли да ми кажеш још нешто о Илићу? — затражио је. То што је овај имао јакну исте боје као и покрадени Лазић још није морало ништа да значи. Осим тога сви извештаји су јасно говорили да је крађе у возу 113 увек изводио тандем.

— Мада је Миодраг човек преке нарави и нико у месту га не воли, има нераздвојног друга, неког Симу Бакића. Ни тај није ништа бољи: ваљда се зато и друже.

— Слушај, Мирко — замолио је Драган млађег колегу — издај налог да одмах приведу ту двојицу и претресу њихове станове.

Почело је да свиће кад је на врата Миркове собе закуцао дежурни милиционер и упитао кога првог да уведу, Илића или Бакића.

— Илића — одговорио је Драган питајући се не греши ли можда.

На вратима се поново чуло куцање и у собу је ушао висок тридесетогодишњак у кожној јакни.

— Седи! — понудио га је Драган. Човек је сео док су његове црне очи мирно почивале на инспектору.

— Шта сам то учинио да ме дижете у пола ноћи, претресате ми кућу и на крају ме хапсите? — упитао је љутитим гласом.

Пречувши његово питање Драган је затражио да све из џепова стави на сто. Ту су поред једне марамице, новчаника са 300 динара, упаљача, отворене кутије „дрине", неких шрафова и комадића графитне оловке, налазила и педантно пресавијена цедуља. Кад је отворио, Драган је видео да је то потврда хемијске радионице. Гласила је на име Станка Лазића.

— Одакле ти ово? — упитао је.

— А, то. Нашао сам је на степеницама испред железничке станице у Београду — одговорио је дрско Илић и уз смешак упитао: — Надам се да није кажњиво подићи нешто са тротоара?

— Није — одговорио је Драган — само што ти ту потврду ниси нашао на улици већ у — туђем капуту!

x x x

Знате ли на основу чега је инспектор Ковачевић био сигуран да је Миодраг Илић потврду хемијске радионице нашао у украденој јакни? Ако нисте сигурни, проверите на страницама „Мале поште".

MEHANOTEHNIKA

Heller

МОДЕЛИ ЗА САСТАВЉАЊЕ

RICHELIEU
арт. 191173

— број делова: 477
— дужина: 620 мм
— цена: 1.185,90 дин

ARROMACHES
арт. 191172

— број делова: 344
— дужина: 526 мм
— цена: 831,40 дин

НОВО

AMX 30. D. C. A.
арт. 191191

— број делова: 200
— дужина: 189 мм
— ширина: 89 мм
— цена: 683,15 дин

AMX 30 canon de 105
арт. 191190

— број делова: 303
— дужина: 268 мм
— ширина: 89 мм
— цена: 683,15 дин

У СВАКОЈ КУТИЈИ СЕ НАЛАЗИ ЛЕПИЛО И БОЈЕ.

ЦЕНА ВАЖИ ДО 1. 6. 1982.

МОДЕЛИ ПРЕДСТАВЉАЈУ ВЕРНУ КОПИЈУ ОРИГИНАЛА.

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем
играчке Механотехника — Изола — Поље 9, 66310 Изола

Назив и име играчке _____

Цена _____ дин. износ ћу платити поштару приликом преузимања пошиљке.

_____
(Име и презиме)

_____
(Улица и број куће)

_____
(Број поште и место)

_____
(Својеручни потпис родитеља)

Пишите читко, штампаним словима! ПТТ трошкове плаћа Механотехника

Последњи МОХИКАНАЦ

III ДЕО

У СТРАШНОМ ПАСАКРУ КОД ТВРЂАВЕ ВИЛИЈЕМ ХЕНРИ ПОГИНУЛО ЈЕ ПЕТ ХИЉАДА ВОЈНИКА. КОРУ И АЛИСУ ЈЕ ЗАРОБИО МАГУА. ИЗ ЛОГОРА ХЈУРОНА ОКО СОКОЛОВО СПАСАВА АЛИСУ И УНКАСА КОЈИ СЕ СКЛАЊАЈУ КОД ПЛЕМЕНА ДЕЛАВЕРА...

РАТНИЦИ СУ ПОЧЕЛИ ДА ГА ПОТЕЖУ И ЦЕПАЈУ ОДЕЋУ...

А ОНДА...

ОН СПАДА У НАЈВИШЕ ПОГЛАВИЦЕ?

КОРЊАЧА? НОСИ СВЕТИ ЗНАК?

НАРОДЕ ДЕЛАВЕРА? ЈА САМ ПОСЛЕДЊИ ИЗ ЛОЗЕ ВЕЛИКИХ ПОГЛАВИЦА МОХИКАНАЦА?

МОЈЕ ПЛЕМЕ ЈЕ ОСНОВ СВИХ ДЕЛАВЕРА?

КАКО ТИ ЈЕ ИМЕ?

УНКАС, СИН ЧИНГАЧГУЧА?

ПОНОСНА КРВ ТЕКЛА ЈЕ ЖИЛАМА МНОГИХ ПОГЛАВИЦА... САДА САМО У ТЕЛУ ЧИНГАЧГУЧА И УНКАСА!

ХВАЛА ТИ, ТАНИТУ! ПОНОВО НАБОСТО УНКАСА?

ДОШАО ЈЕ ДА НАМ ПОСТАНЕ ПОГЛАВИЦА!

АЛИ, ЗАШТО СТЕ ТОЛИКО ДУГО БИЛИ ДАЛЕКО ОД СВОГ НАРОДА?

НИСМО ЖЕЛЕЛИ ДА НАПУСТИМО ЗЕМЉУ НАШИХ ПРАДЕДОВА И ОСТАЛИ СМО НА ОБАЛИ!

А САДА, БРАЋО, АКО ЈЕ УНКАС ДОБРОДОШАО, ОНДА ТО ИСТО ВАЖИ И ЗА ЊЕГОВОГ ПРИЈАТЕЉА ОКО СОКОПОВО!

ВЕОМА САМ ПОНОСАН НА ТВОЈЕ РЕЧИ, КОРЊАЧО!

РЕЦИ МИ, МУДРИ УНКАСЕ, ДА ЛИ МАГУА ГОВОРИ ИСТИНУ О БЛЕДОЛИКИМА?

НЕ! ХТЕО ЈЕ СВЕ ДА НАС УБИЈЕ! ЈА САМ МУ ПОБЕГАО!

А ВИСОКИ БЛЕДОЛИКИ?

И ОН ЈЕ УТАКАО!

ОНА ЈЕ МОЈА, ДОБРО ЗНАШ ДА ЈЕ МОЈА!

А ЦРНОКОСА? ЊУ ЈЕ МАГУА ДАВНО ДОВЕО!

А ОНАЈ БЕЛЕ ПУТИ СА ПЛАВОКОСОМ ШТО ЈЕ ДОШАО У ТОЈЕ СЕЛО?

ПОБЕГЛИ СУ! ЈА САМ ИХ ПОСЛАО К ТЕБИ!

УНКАС СЕ ОКРЕНУО. ПОГЛЕД МУ ЈЕ БИО ТУЖАН...

ОНА НИЈЕ ПОБЕГЛА И ПО ЗАКОНИТА ДЕЛАВЕРА...

... ПРИПАДА ХЈУРОНУ МАГУИ!

ИДИ СА СВОЈОМ ЗАТВОРЕНИЦОМ И ВИШЕ СЕ НЕ ВРАЋАЈ!

СТАНИ, МАГУА! ДАЋУ ТИ ЗЛАТО, СРЕБРО, ПУШКЕ...

НЕ! МАГУА ХОЋЕ САМО ЊУ!

ХАЈДЕ, ИДЕМО?

ЗБОГОМ, ПРИЈАТЕЉИ? ПАЗИТЕ НА АЛИСУ И ПОЗДРАВИТЕ ОЦА?

БУДИ ХРАБРА, КОРА? СПАСЕЋЕМО ТЕ?

УНКАС НИЈЕ МОГАО ДА СЕ СУПРОТСТАВИ ЗАКОНИТА СВОГА НАРОДА...

МАГУА? КАД СУНЦЕ БУДЕ ИЗНАД ДРВЕЋА, ДОЋИ ЋУ КОД ТЕБЕ...

... АЛИ СА РАТНИЦИМА?

УНКАС ЈЕ УШАО У ШАТОР...

МИСЛИО ЈЕ О БУДУЋНОСТИ, О СУДБИНИ, О ЊЕНОКОСОЈ КОРИ...

САТ КАСНИЈЕ ИЗИШАО ЈЕ...

... ОБОЈЕН РАТНИЧКИМ БОЈАМА...

КАД ЈЕ СУНЦЕ ДОШЛО ИЗНАД ДРВЕЋА, УНКАС ЈЕ ДЕТАВЕРЕ ПОВЕО У БОЈ...

ВЕЛИКИ ТАНИТУ, ДАЈ ТИ СНАГЕ?

СМРТ ХЈУРОНИМА?

ДОШАО ЈЕ ЧАС, ОКО СОКОЛОВО? ПОПАЗИТЕ?

СТАНИ? НЕКО СЕ ПРИБЛИЖАВА?

ТО ЈЕ ГАТУТ!

ОКО СОКОЛОВО, ТАКВА ЈЕ ВИКА У ЛОГОРУ ХЈУРОНА ДА САМ ТОРАО ДА ПОБЕГНЕМ?

ШТА КАЖЕШ, ОКО СОКОЛОВО?

ДАЈ МИ ДВАДЕСЕТ ТВОЈИХ ЉУДИ ЈА БЕМО ИХ ДАНКАН И ЈА ОДВЕСТИ ПОТОКОМ ДО ХЈУРОНА!

ЧИНГАЧГУЧ И МАНРО СУ ТАМО, ЧЕКАЈУ ...

ВИ НАПАДНИТЕ СПРЕДА, А МИ БЕМО ОКИ У СЕЛО И ОСЛОБОДИТИ КОРУ!

ПАМЕТНО, БРАТЕ! ТАКО БЕМО И ПОСТУПИТИ!

ИДЕМ И ЈА С ВАМА!

БОРИЋУ СЕ И ОРУЖЈЕМ АКО ТРЕБА, НЕ САМО ПЕСТОМ!

ДВЕ ГРУПЕ КРЕНУЛЕ СУ КРОЗ ШУМУ ...

И КАД СУ ОКО СОКОЛОВО И ДЕЛАВЕРИ ВЕЋ СТИГЛИ ДО МЕСТА ГДЕ СУ ОСТАВИЛИ ПРИЈАТЕЉЕ ...

ФИЈУ!

ИПАК СУ НАС ХЈУРОНИ ПРЕДУХИТРИЛИ!

Малобројни делавери покушали су да зауставе хјурон-не...

БУМ!

БЕНГ!

БАМ!

... који су стално надирали...

У последњем тренутку су се појавили Манро и Чингачгуч...

А, ту сте!

Шта ти је са Кјерима?

Алиса је безбедна, сад се боримо за кору!

Ово су твоји људи, Чингачгуч, преузми команду! Ми идемо по кору!

Такав је договор с твојим сином!

Око Соколово је са тројицом ратника пошао у село...

Надомак села делавери су побеђивали хјурон-не...

Погледај! Зар оно није Ункас! Трчи за тројицом хјурона!

А, ено га и Данкан! Испред је Магуа са још двојицом!

Ункас је брз, стићиће их! Идемо и ми за њима!

ИДУ КА СПИЉИ! СИГУРНО ЈЕ ТУ КОРА!

УНКАС НЕКЕ СТИБИ НА ВРЕМЕ!

ТАМО ЈЕ ДРУГИ ИЗЛАЗ! ОДВОДЕ КОРУ!

УПОТРЕБИ ПУШКУ, ОКО СОКОЛОВО!

БРЗО ЗА ЊИМА!

НЕ... ПОРЛЕДАЈ ИЗНАД!

НЕ СМЕМ! ШТИТЕ СЕ ДЕВОЈКОМ!

УБИЈ МЕ, МАГУА, АЛИ ЈА ДАЉЕ НЕ ИДЕМ!

БИРАЈ: ЈА ИЛИ НОЖ!

ИЗАБРАЛА САМ!

ОНДА МОРАШ УМРЕТИ!

У ТРЕНУТКУ КАД ЈЕ МАГУА ЗАМАХНУО НОЖЕМ...

СТАНИ!

...УНКАС ЈЕ СКОЧИО СА ЛИТИЦЕ...

САМО ЈЕ УНКАС МОГАО ДА СЕ ОДЛУЧИ НА ТАКВУ ХРАБРОСТ. АЛИ, ЛИТИЦА ЈЕ БИЛА...

УНКАС, НЕЕ!

...ИСУВИШЕ ВИСОКА...

ЈЕДАН РАТНИК ПРИСКОЧИО ЈЕ КОРИ И...

УНКАС, РИЗИКОВАО СИ ЖИВОТ ЗА...

АААХ!

...ЗАРИО ЈОЈ НОЖ...

СВЕ СЕ ДОГОДИЛО МУЊЕВИТОМ БРЗИНОМ...

КОРА...

УНКАС ЈЕ ПОКУШАО ДА СЕ ПРИДИГНЕ...

СМРТ МОХИКАНЦУ!

8

Рањен, чикас је затамхнуо тотамхавком. кора је била осведена...

... а онда је пао мртав крај ње...

Хјурони су најбољи ратници!

Не! исувише касно сам стигао!

Обоје су мртви!

Потом је стигла прекасно...

Мачуа је победио!

Мачуа је покушао да се спасе. скочио је са стене, али...

Око соколово га је приметио...

Чикас, знам да не можеш да ме чујеш, али...

... овај хитац је успомена на тебе!

СМРТ МАРШИРА!

ААА!

ОСВЕТИО САМ СЕБЕ!

КОРА И УНКАС СУ САХРАЊЕНИ У ХЛАДУ МЛАДИХ БОРОВА...

НЕ ПЛАШИ СЕ НИЧЕГА, МЛАДА СКВО, ВЕЛИКИ РАТНИК УНКАС ЈЕ УЗ ТЕБЕ!

МАНРО И АЛИСА СУ ТЕШКА СРЦА НАПУСТИЛИ ТУЖНО МЕСТО...

НА ГРОБУ СУ ОСТАЛЕ ДВЕ ПРИЛИКЕ...

БИО ЈЕ ДОВАР И ХРАБАР...

ОКО СОКОЛОВО, НЕМА НАМ ВИШЕ УНКАСА!

А ЈА САМ САД САМ!

НИСИ САМ, ЧИНГАЧГУЧЕ... МОЖДА СТО РАЗЛИЧИТИХ БОЈА, АЛИ СТО ПРИЈАТЕЉА! ИМАШ МЕНЕ!

НЕМОЈ ТО НИКАД ДА ЗАБОРАВИШ!

СЈЕДИЊЕНИ БОЛОМ, ДУГО СУ ОСТАЛИ НАД ХУМКАМА...

КРАЈ

10

КАПЕТАН АПАЧ: БЕЛИ АПАЧ

АПАЧИ, ЧИНИ МИ СЕ, ОПЕТ ОВДЕ ЗА ЧЕТИРИ МЕСЕЦА КАДА БЛЕДОЛИКИ ВЕК ИЗНЕМОГНУ ОД ТРАЖЕЊА?

ПОЧЕТКОМ ЛЕТА 1863. ЦЕРОНИМО ЈЕ ОДЛУЧИО ДА РАСТУРИ СВОЈУ ВОЈСКУ...

ТАКО СУ СЕ ЏОНИ О' ВИТБУР, ЊЕГОВА ЖЕНА ЈОВА И СИН ОКА-ДА НАШЛИ НА ПУТУ ЗА ПУСТИЊУ...

НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА ВАС ПОВЕДЕМ ОВУДА?

1584/11

— АЛИ, НЕМАМО КУДА, ОЧЕ!

ТАЧНО! АКО УСКОРО НЕ НАЂЕМО ВОДУ, ОВАКО ЋЕМО ЗАВРШИТИ!

ДАНИМА СУ БИЛИ БЕЗ ВОДЕ...

ОСТАНИТЕ ТУ! МОЖДА ЋУ НАЋИ НЕШТО У БЛИЗИНИ!

КОЊИ ПАТЕ ВИШЕ ОД НАС!

НЕ ТРЂАЈ СЕ, МАЈКО!

ВЕЛИКИ, ОТРОВНИ ГУШТЕР ЈЕ БИО СПРЕМАН ЗА НАПАД...

ДЕЧАК ЈЕ УПОТРЕБИО СВУ СВОЈУ СНАГУ ДА БИ ЗАДРЖАО ГУШТЕРА...

УЗМИ МОЈ НОЖ, МАЈКО!

ОКАДА ЈЕ ВИО БРЖИ...

ЈААЖ!

НИКАД НИСАМ ВИДЕО ОВОЛИКОГ! ХВАЛА ЦЕРОНИМУ ШТО МИ ЈЕ ПОКЛОНИО ОВАЈ НОЖ!

ЧОНИ О' ВИЛБУРД СЕ УСКОРО ВРАТИО...

НИГДЕ ВОДЕ! ОХ, ВИДИМ ДА УМЕТЕ И БЕЗ МЕНЕ ДА СЕ БРАНИТЕ!

УСКОРО ЋЕ НОЋ! ТРЕБА ИСКОРИСТИТИ СВЕЖИНУ! НА ПУТ!

НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ НА ВИДИКУ СЕ УКАЗАЛО СЕЛО...

ЈОШ ЋУ ПОМИСЛИТИ - ТИ ДА ЈЕ У ПИТАЊУ ФАТАМОРГАНА? АЛИ, НИЈЕ! ИДЕМ У СЕЛО!

ИДЕМО И ТИ?

НИ ГОВОРА, ОКАДА?

ЗНАШ ДА БЛЕДОЛИКИ НЕ ВОЛЕ БОЈУ ТВОЈЕ КОЖЕ? ТРЕБА ИЗБЕГАВАТИ НЕВОЉЕ?

БРЗО ЋУ СЕ ВРАТИТИ! ОКАДА, ЧУВАЈ МАЈКУ!

БУДИ ОПРЕЗАН, ЧОНИ!

Џони се варао кад је мислио да ће избећи невоље. Његова репутација га је претекла...

Где, где? Видите ко долази? Фатозни бели Апач, издајица, Џеронимов поданик!

Врло миран, Ирац је сјахао близу пумпе...

Треба ми вода?

Не вода, него конопац око врата...

...или метак у чело?

Ха! Ха! Ха!

Бам!

Џони је морао да се брани...

Пам!

Бенг!

Ах!

Два пуцња су се стопила у један...

Напасник је пао, рањен у раме...

Убио јеховкера?

Смрт Апачу!

Обесимо га?

?!!

СМРТ!

СТАНИТЕ! НЕЋЕ БИТИ ПИНЧА!

НЕ МЕШАЈ СЕ, ШЕРИФЕ!

ЗАВЕЖИ, КРОГАНЕ! СУТРА БАШ ДОЛАЗИ СУДИЈА! ОН ЋЕ СУДИТИ ОВОМ ИЗДАЈИЦИ! ПОБИ ЗА МНОМ И БЕЗ ТРИКОВА!

Мало касније, Џони се нашао у затвору...

БИЛА ЈЕ ТО НУЖНА ОДБРАНА!

НЕ ЗНАМ ДА ЛИ ЋЕ ТИ СУДИЈА ПОВЕРОВАТИ, АЛИ КОЖАТИ НЕ ВРЕДИ БАШ МНОГО!

ШЕРИФ

СМРТ!

СМРТ!

Међутим...

ОТАЦ ЈЕ ВЕЋ ОДАВНО ТРЕБАЛО ДА СЕ ВРАТИ! ШТА ЛИ СЕ ДЕСИЛО?

КО ТО ЗНА!

МОЖДА САМ ПОТРЕБАН ОЦУ! СИГУРНО ЈЕ У ОПАСНОСТИ, А НЕ МОГУ НИ ТЕБЕ ДА ОСТАВИМ!

Дечак је био у дилеми...

Али, храбра Јова је решила проблем...

БЕЗ ТВОГ ОЦА МИ НИСМО НИШТА! ИДИ, СИНЕ, И БУДИ ОПРЕЗАН!

ХВАЛА, МАЈКО, ХВАЛА!

15

Мало касније, окада је био у селу...

СМРТ!

СМРТ БЕЛОТ АПАЧУ!

СМРТ ИЗДАЈНИЦИ!

ОТАЦ ЈЕ У ЗАТВОРУ, А ЈА НЕ МОГУ НИШТА ПРОТИВ ОВОЛИКО ЉУДИ!

БЛЕДОЛИКИ СУ ЉУДИ!

Шериф је настојао да удаљи грађане...

У РЕДУ! БИЋЕ ОБЕШЕН, АЛИ САЧЕКАЈТО СУДИЈИНУ ПРЕСУДУ!

ГДЕ? ГДЕ?

Шериф је приметио дечака...

ЧОВЕК СА ЗВЕЗДОМ ТЕ ЈЕ ОПАЗИО! АКО НЕ ПОБЕГНЕШ, НЕЋУ МОЋИ ДА ПОМОГНЕМ ОЦУ!

Окада се сакрио у оближњим стенама...

СУТРА ЋЕ ГА ОБЕСИТИ! КАКО ДА ИХ СПРЕЧИМ?

Из мисли га је тргао глас...

МИСЛИО САМ ДА СИ МУДРИЈИ, МАЛИ КОЈОТЕ! НЕ МРДАЈ И НЕ ДИРАЈ НОЖ!

?!

БЕЛИ АПАЧ МИ ЈЕ ГОВОРИО О ТЕБИ И ТВОЈОЈ МАЈЦИ? ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ЗНАШ ДА НЕ ВОЛИМ ТО ЦРВЕНОКОШЦЕ!

ААХ!

ТИ СИ КАО МРТАВ КОЈИ ХОЋЕ ДА ПОБЕДИ БИЗОНА!

КАО ОДГОВОР, ОКАДА СЕ БАЦИО ШЕРИФУ У НОГЕ...

ПРОКЛЕТИ ЦРВЕНИ!

РЕВОЛВЕР ЈЕ И ДАЉЕ БИО УПЕРЕН У ОКАДУ...

СЛУШАЈ, МАЛИ! НЕ ЖЕЛИМ ДА ТЕ УБИЈЕМ КАО НИ ДА ОБЕСИМ ТВОГ ОЦА! НЕ ПРИТОРАВАЈ МЕ НА ТО!

ОКАДА ЈЕ ПРИМЕТИО СВЕЖАЊ КЉУЧЕВА...

МИРНО, ОКАДА! БУДИ ЛУКАВ И ДОЧЕПАЈ СЕ КЉУЧЕВА! ТАКО ЋЕШ СПАСТИ ОЦА!

Људи су се сакупили у салуну. Ноћ је већ увелико пала кад је окада стигао...

Окада! Али како?

Ево кључева, оче! Коњи су у затворској штали! Чекам те тамо!

Шерифов помоћник је чврсто спавао...

Изгледа да је глув к'о топ!

Клинг! Клинг!

Мало касније, Џони се придружио сину...

Објасни ми како...

Касније, оче!

Само што су узјахали, одјекнуо је глас...

Бели Апач је побегао!

Побегао је!

Пат! Пат! Пат!

Апи, тата их је спасла...

Окада! Џони! Драги мој!

ОКАДА ЈЕ СТИГАО НА ВРЕМЕ?

ЕВО, МАЈКО! НИСАМ ТЕ ЗАБОРАВИО?

ОХ, ВОДА?

ОКАДА ЈЕ ИЗВАДИО И ДРУГЕ ДВЕ БОЦЕ...

ГДЕ СИ ТО УЗЕО?

СА КОЊА КОЈИ СУ БИЛИ ИСПРЕД САПУНА?

ПОЗАЈМИО СИ ИХ, А? ХА, ХА! СВЕ СИ НАСЛЕДИО, ОД СВОЈЕ МАЈКЕ! ПРАВИ СИ АПАЧ!

САД МИ СВЕ КАЖИ? ОТКУД ТИ КЉУЧЕВИ? ШТА ЈЕ СА ШЕРИФОМ? ДА ГА... НИСИ УБИО?

ЏОНИЈЕВ ПОГЛЕД ЈЕ ПОСТАО ЗАБРИНУТ...

НИСАМ МОРАО, ОЧЕ! ЧОВЕК СА ЗВЕЗДОМ МИ ЈЕ САМ ДАО КЉУЧЕВЕ!

ИСПРИЧАЈ МИ СВЕ!

ОКАДА ЈЕ ОПИСАО СУКОБ СА ШЕРИФОМ И ЊЕГОВ ЧУДАН РАСПЛЕТ...

ЗНАМ ДА ЋЕ ОНИ ТВРДОГЛАВНИ УТИЦАТИ НА СУДИЈУ ДА ОБЕСИ ТВОЈ ОЦА!

ИАКО НЕ ВОЛИМ БАШ МНОГО ИНДИЈАНЦЕ, НЕ МОГУ ТО ДОЗВОЛИТИ!

19

АЛИ, ЈА САМ ЗАКОН, ПА НЕ МОГУ ОСЛОБОДИТИ ТВОГ ОЦА! ТРАЖИО САМ ТЕ ДА ТИ ДАМ КЉУЧЕВЕ! СНАЂИ СЕ, А ЈА ЋУ ЛАКО СА ЉУДИМА!

ТЕК УЈУТРУ ЈЕ ШЕРИФ СРЕО ЈЕДНУ ГРУПУ...

БЕЛИ АПАЧ ЈЕ НОЋАС ПОБЕГАО! А ГДЕ СТЕ ВИ БИЛИ?

ТРАЖИО САМ ЊЕГОВЕ ПОМАГАЧЕ! ПЕДЕСЕТАК ЦРВЕНОКОЖАЦА МЕ ЈЕ ПРЕСРЕЛО И УЗЕЛО КЉУЧЕВЕ! ПИТАМ СЕ ЗАШТО МЕ НИСУ УБИЛИ!

ЗАИСТА ЧУДНО!

ТОЖДА И НИСУ БАШ ТОЛИКИ ДИВЉАЦИ КАО ШТО СЕ ПРИЧА! ТОЖДА СУ ХТЕЛИ САМО ДА СПАСУ ИРЦА!

ТОЖДА!

ШЕРИФ ЈЕ МИСЛИО НА ЧОВЕКА КОЈИ СЕ ОЖЕНИО ЦРВЕНОПУТКОМ, НА БЕЛОГ АПАЧА КОЈИ ЈЕ, ЗАХВАЉУЈУЋИ ЊЕГУ, НА СИГУРНОМ...

САМ СИ СЕ У ТО УВЕРИО? СЕТИ СЕ ТОГА ПОНЕКАД!

СВИ БЛЕДОЛИКИ НИСУ ЛОШИ, ОЧЕ!

КРАЈ

ОКАДА ЋЕ СЕ УВЕК ТОГА СЕЋАТИ, ЧАК И ОНДА КАДА КАО КАПЕТАН АПАЧ БУДЕ ВОДИО НЕМИЛОСРДНУ БОРБУ ПРОТИВ БЛЕДОЛИКИХ...

ПОПАЈ

By Paul Sagendorf

ОХ, ХВАЛА ТИ, ПОПАЈЕ! ТО ЈЕ ДИВНА ИДЕЈА!

МОЈИ СУ ЈАКО СРЕЋНИ ЗБОГ ТОГА!

КАД БИ ЗНАЛА ИСТИНУ...

БАКО, ИМАМ ДИВНУ ВЕСТ!

НАШ'О СИ НОВУ ЦУРУ?

ОЗБИЉНО МИСЛИМ!

И ЈА!

ПОЗВАО САМ ОЛИВУ И ЊЕНЕ РОДИТЕЉЕ НА ВЕЧЕРУ!

ТИ... ШТА?

ДОЛАЗЕ ЗА ПОЛА САТА!

Е, САД МИ ЈЕ ДОСТА!

УФ!

А ДОБРО ЗНА ДА НЕ МОГУ ДА ВИДИМ ТУ ЖИРАФУ И ЊЕНЕ МАТОРЦЕ!

БАКО! НАШИ ДРАГИ ГОСТИ СУ СТИГЛИ!

?

?

ИЗВОЛИТЕ САМО! БАШ ЋЕ ДА ВАМ ПРИЈА ВЕЧЕРА У ПРИРОДИ!

НАМИГНИ МИ ТЕЛЕФОНОМ

ХОНГКОНГА: ПРОНАЂЕНО ОПТИЧКО ВЛАКНО

КАДА СЕ ЗВУЧНИ ТАЛАСИ ПРЕТВОРЕ У ЕЛЕКТРИЧНЕ А ПОТОМ У СВЕТЛОСНЕ ИМПУЛСЕ, ВЕЛИКИ БРОЈ РЕЧИ МОЖЕ ИСТОВРЕМЕНО ДА ПУТУЈЕ БРЗИНОМ СВЕТЛОСТИ.

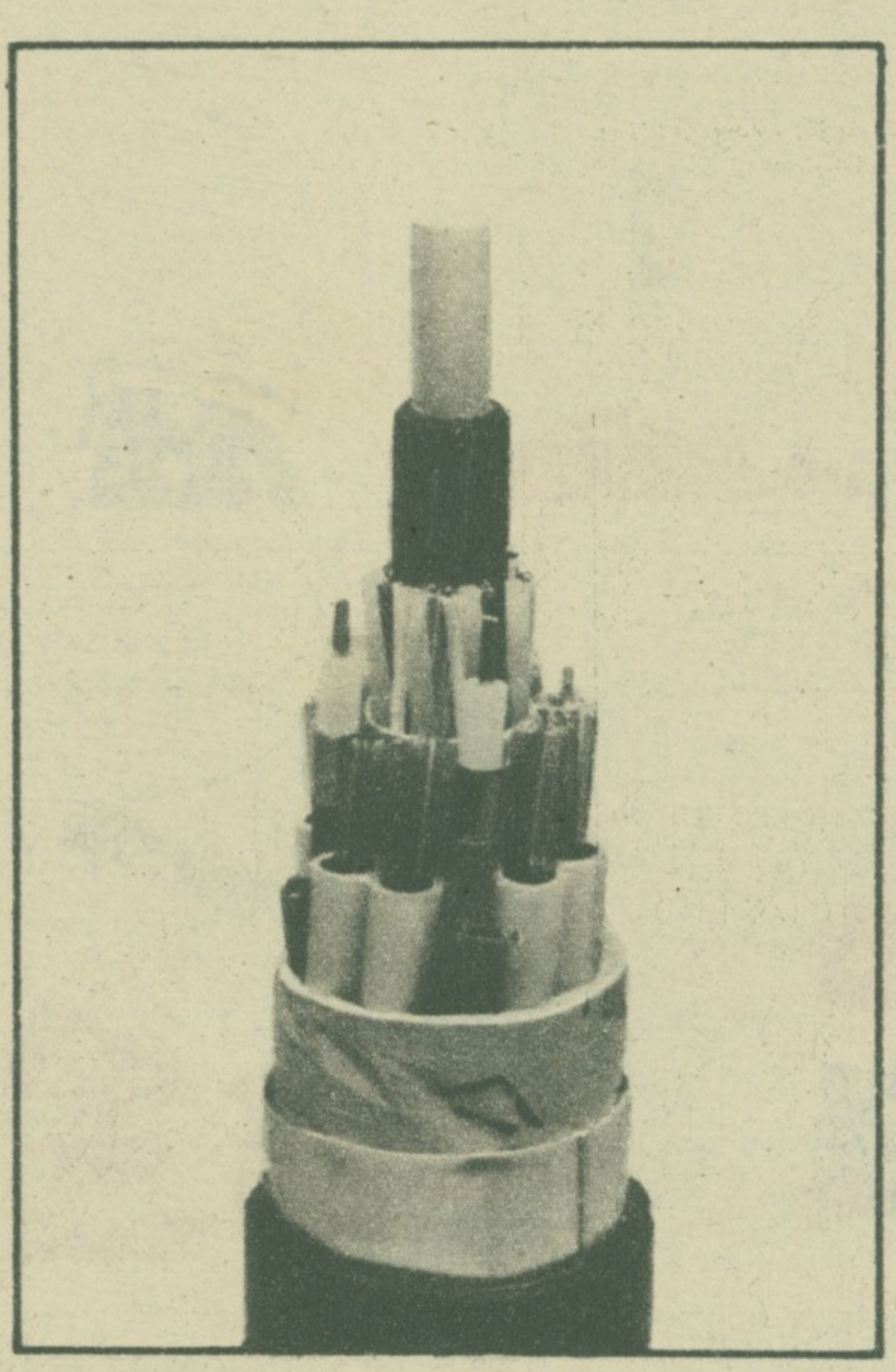
Замислите како кроз сноп стаклених влакана дебљине прамена људске косе, који се протеже километрима, пролази ласерски зрак са милионима импулса у секунди. Можете ли затим да замислите како тај један зрак јарке ласерске светлости носи у себи хиљаде података. телефонских разговора, па чак и телевизијску слику?

Нови проналазак зове се оптичко влакно — спој ласерског зрака и стакленог влакна — и увелико је из лабораторија закорачио у свакодневни живот.

Мућевито треперење

Телефонска централа Хонгконга почиње да инсталира први систем каблова од оптичких влакана који ће заменити део старе телефонске мреже од бакарних жица. Показало се да је то јефтиније (читав подухват коштаће око 80 милиона динара) да се изађе у сусрет захтевима за увођење нових линија којих има све више, што је иначе главна болка телефонских централа у великим градовима.

Ласерски зрак, који преноси глас кроз оптичко влакно, ствара се проласком струје кроз сићушни кристал, мањи од зрнца песка. Струја покреће електроне да се споје са позитивно наелектрисаним честицама кристала, а вишак енергије емитује се у виду светлости.

Нови телефонски кабл од оптичких влакана (пресек) омотан заштитном кошуљицом од полиетилена: у старој телефонској мрежи пар бакарних жица преносио је само један разговор, два оптичка влакна могу да пропусте 672 истовремена разговора.

Створени зрак се брзином светлости, наравно, пробија кроз средиште влакна. Спољашњи омотач влакна задржава га да не „побегне“ тако што га као огледало прелама и поново усмерава према средишту. Одраз светлости је тако савршен да, ни пошто пређе више километара, зрак не губи готово ништа од своје јачине.

Начин на који светлосни зрак преноси поруке је, кажу стручњаци, „једноставан и не разликује се много од старог“. Справа у микрофону телефонске слушалице најпре претвара звучне таласе у електричне. Један други електронски уређај узима узорке разговора и мери висину и учесталост таласа, да би им потом одредио број у тзв. бинарном коду (бројни систем у коме постоје само 0 и јединице).

Уређај за узимање узорка разговора активира се више пута у току једног секунда, дакле довољно често да се може створити прецизна електронска слика гласа. Овај начин преношења назива се дигиталном трансмисијом.

Таласи се тада преобраћају у светлосне импулсе и тај део процеса могао би да се замисли као отварање и затварање врата великом брзином. Поступком „отварања-затварања“ постиже се муњевито треперење светлости и управо захваљујући томе зрак може да преноси велики број података.

Врло сложени електрични сатови контролишу у микро-секундама рад уређаја за узимање узорака. Сваки изговорени глас разбија се у ситне делиће — тачкице на електронској слици. Они се потом ређају један за другим са паузама које аутоматски одређују сатови.

Међутим, како се на овај начин глас у ствари не преноси у потпуности већ светлосни импулси означавају само висину и учесталост електричних таласа, паузе између два укључења уређаја за узимање узорака гласа једне особе остављају довољно слободног простора у који могу да се утисну и гласови других особа које истовремено разговарају телефоном.

Пошто импулси путујући ипак губе енергију, постоје још и „понављачи“ који у одређеним интервалима појачавају импулсе и потпомажу пријем поруке.

На другом крају линије светлосни импулси опет се претварају у електричне да би их најзад пријемник у телефонској слушалици репродуковао као глас.

Бакру је одзвонило!

Иако можда тако не изгледа, читав овај процес је у ствари невероватно брз. Стручњаци кажу да једно влакно може да пренесе 44,7 појединачних информација **у једном милионитом делу секунда!**

Два оптичка влакна могу да пропусте 672 истовремена разговора, док је у старој телефонској мрежи пар бакарних жица преносио само један разговор.

Разлика у дебљини кабла је такође велика. Стари телефонски кабл, изум Белове лабораторије, има пречник од 11,5 цм и у њему је сабијено 1800 бакарних жица које могу да преносе 900 разговора. Нови оптички каблови имају пречник од свега 1,25 цм и само дванаест пари стаклених влакана, а могу да пропусте 8.064 разговора.

— Предност новог кабла је и у томе што он у много мањој мери мења глас — каже представник телефонске централе из Хонгконга. — Код бакарних каблова који су преносили „читав“ глас, разни сложаји електричних таласа показивали су тенденцију да се „поравнају“, а кад би уз пут били појачани због губитка енергије, промене гласа постајале су још изразитије.

Кроз оптичко влакно пролазе светлосни импулси који представљају само најзначајније тачке електричних таласа, а њих је много лакше преносити него целе таласе, односно „читав“ глас. Поред тога, оно је и мање осетљиво на утицај разних електричних водова који код бакарних жица могу да изазову сметње у преносу.

Нови каблови могу да се повежу и са компјутерима и брзо преносе податке. На пример, уколико количина воде у неком резервоару падне испод дозвољеног нивоа, каблови могу да пренесу тај податак до монитора у удаљеном контролном центру.

Савршен спој

Оптички каблови ипак имају извесне недостатке. Неке слабости су већ отклоњене, а усавршавањем технологије превазилазе се и друге.

— Два основна недостатка спречавају, бар за сада, постављање оптичких каблова на велику удаљеност, за преношење међународних телефонских разговора — каже В. Ленг, шеф одсека за електрицитет на Универзитету у Хонгконгу.

Прву потешкоћу представљало је знатно смањивање енергије ласера који путује на велику удаљеност.

— Заправо, јавила се потреба да се развију нека нова својства самог материјала, који је најпре коришћен у друге сврхе — објашњава професор Ленг. — Фиберглас (материјал од стаклених влакана) био је раније цењен због своје велике механичке снаге, па је нарочито коришћен за производњу брзих глисера. Било је потребно повећати и његову провидност која је сада много приближнија провидности стакла.

Друга велика потешкоћа јавила се приликом спајања два влакна. Место споја мора бити савршено обрађено да би се спречили „отицање“ светлости и прекид преноса што се постиже врло компликованим процесом.

— Иако је удаљеност од неколико десетина километара од града до предграђа за сада највеће растојање на којем су постављени каблови од оптичких влакана — наглашава на крају професор Ленг — технологија се брзо усавршава. Кад ће оптички каблови бити постављени и на много веће удаљености само је питање времена.

Љиљана Петровић

РЕПОРТАЖА ИЗНУТРА

Прозор у свет: овако изгледа зеница виђена с друге стране и уоквирена дужицом.

ПОМАЛО ЧАРОБЊАК А ПОМАЛО УМЕТНИК КОЈИ СЕ БАВИ НАУЧНОМ ФОТОГРАФИЈОМ ШВЕЂАНИН ЛЕНАРД НИЛСОН УСПЕО ЈЕ ДА СВОЈИМ ОБЈЕКТИВОМ ЗАВИРИ У НАШЕ ТЕЛО.

Сви они који су имали прилике да виде књигу фотографија Швеђанина Нилсона у којој он још нерођено људско биће први пут представља у његовом природном амбијенту, пријатно су изненађени јер им је пружена прилика да изблиза упознају загонетну лепоту живота у стадијуму ембриона. Фотографије заметка — неки од њих нису већи од палца одраслог човека — приказују их у необичним позама и дивним природним бојама: слободно и безбедно пливају у постељици испуњеној такозваном плодовом водом, обавијени ваздушастим везивним ткивом и најпре личе на астронауте који лебде у некаквом свом свемиру.

Кратери у стоману

Ова књига која носи назив „Живот пре рођења“ у свету је већ постала бестселер. Аутор је добио бројне похвале стручњака и признања: од лекара за јасноћу фотографије, од фотографа за постигнуте светлосне ефекте, од уметника за предивне форме живота у самом почетку.

Виктор Хаселблад, чувени власник највеће шведске фабрике за производњу фото-апарата, одушевљен Нилсоновим делом каже:

— То је истраживач који се заинтересовао за наш унутрашњи свет и пружио нам могућност да му се дивимо.

Нилсонови „пејзажи“ заиста су фантастични. Оно што на први поглед личи на Месечеву површину пуну кратера у ствари је унутрашњи зид стомака, док је сјајно, надувено једро ништа друго до срчани залисак; кичмено ткиво нам се истовремено чини као мембрана од дуваног стакла: калцијумови кристали у нашем уву подсећају на огромне камене блокове из праисторије. Оно што раније није било приступачно голом оку, захваљујући Нилсону, добило је јасно видљиву форму и то задивљујуће лепоте.

За снимања у унутрашњости организма Нилсон је користио ендоскоп — оптички инструмент дебљине оловке којим се лекари служе приликом прегледа одређених канала и шупљина у нашем телу. Овај инструмент монтирао је на фото-апарат и један његов крај увукао у специјални отвор изнад објектива. Али, проблем је био како обезбедити светлост: мајушна светиљка која је саставни део ендоскопа није била довољна. Помогао му је један пријатељ тако што му је начинио светиљку која је хиљаду пута јача, иако широка свега дванаест милиметара. И ево једног изненађујућег податка: да би снимио дете у мајчиној утроби, како сиса прст, чекао је равно седам година!

А кад је дошао на идеју да снима крвне судове, једна шведска фабрика оптичких инструмената израдила му је дотад невиђен минијатурни објектив који се монтира на врх катетера испуњеног нитима светлећег стакла. Уз помоћ овог објектива начинио је снимке изузетне јасноће.

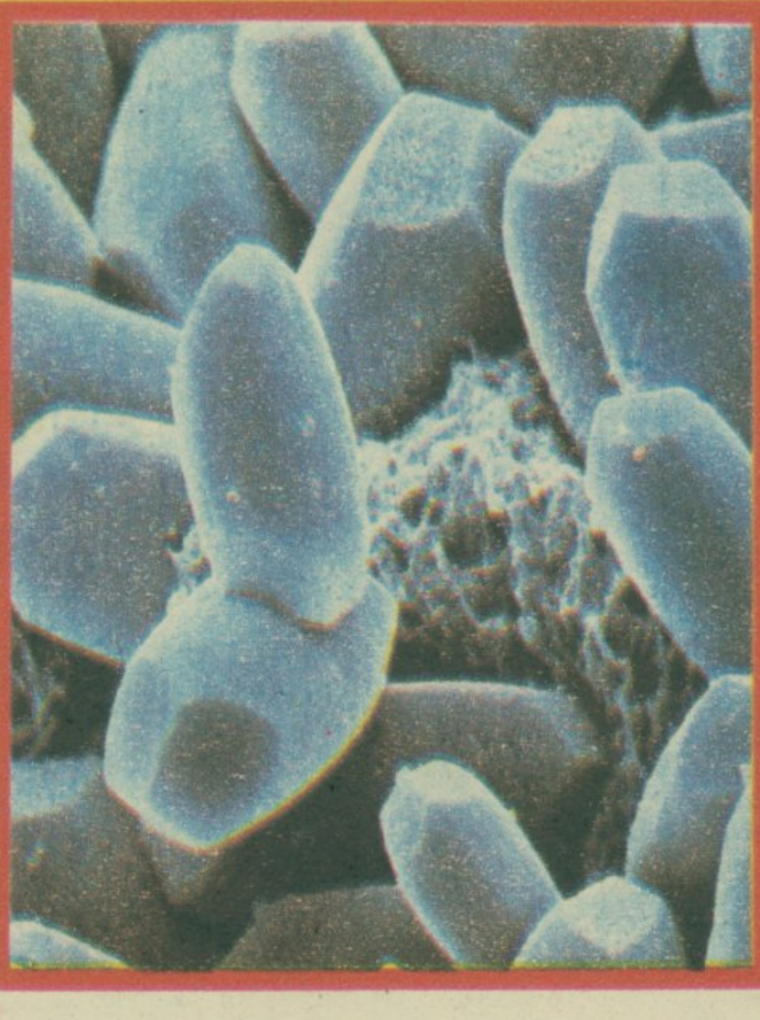
Комарац као птица

Последњих десетак година Нилсон ради заједно са доктором Јаном Линдбергом, патологом са института Каролинска који је и сам фотограф. Њих двојица успели су да начине јединствене снимке унутрашњости организма који су и за већину лекара нешто сасвим ново.

У свом раду овај фотограф се користи и специјалним електронским микроскопом који увеличава и до сто хиљада пута. На једном од његових најпознатијих директних снимака види се комарац како уједа жртву. Инсект изгледа као огромна птица грабљивица која забада кљун у простирку од сунђераste гуме.

Нилсон не може ни да се сети које је све награде добио за свој рад. У сваком случају најнеобичније признање добио је од америчке НАСЕ за такозвану „космичку разгледницу“ коју су у свемир понели Воиџер I и II лансирани 1977. године. Наиме, у њен састав ушла је и чувена Нилсонова фотографија на којој се види оплођавање јајне ћелије — тренутак стварања новог живота.

Д. В.

Слични мегалитима из праисторије ови кристали калцијума у ствари су дуги свега 0,01 милиметар. Налазе се унутрашњем уву и улазе у састав система за равнотежу који је у директној вези са мозгом.

Са четири месеца заметак је дуг 37,5 милиметара, има све органе и већ сиса прст.

Бело крвно зрнце спрема се да нападне бактерије (зелене лоптице). Прво ће их обавити опном а затим прогутати.

ШАМАРИ ДЕЛЕ ПРАВДУ

ИГРА ЛОПТОМ БИЛА ЈЕ У ДУБРОВНИКУ ТОЛИКО ОМИЉЕНА ДА ЈУ ЈЕ ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ ЗАБРАНИЛА А НЕПОСЛУШНИМА ЗАПРЕТИЛА КАЗНОМ ОД ПЕТ ПЕРПЕРА!

Првог дана пролећа далеке 1552. године трогирски трговац Андрија Млечанин оптужио је у градској канцеларији младиће Ивана и Константина Чели, браћу племићког порекла, јер су му, играјући се лоптом пред катедралом, разбили излог оближње стакларске радње и у њему скупоцену венецијанску чашу. Тако је почео дуготрајан спор који је, како се и данас може видети у сачуваним документима, врло занимљив. Између осталог и као сведочење о игри лоптом у ренесансној Далмацији.

Ножем на играче

Када је лопта улетела у радњу, љутити газда ју је, како се то по неписаном правилу увек чинило и чини, задржао као „доказни материјал". Међутим, младићима којима је тако лоптање ненадано прекинуто, улетели су у дућан и уз погрдне речи напали Млечанина шамарима, називајући га дивљаком. Ова последња увреда упућена је, вероватно, због тога што су момци властелинског порекла сматрали „дивљацима" све оне који још нису прихватили „модерну" игру из развијене Европе која се играла округлим, најчешће кожним предметом. Лоптом.

Сачувана судска документа из овог друштвено-спортског спора доказ су да спортске свађе и сукоби нису ништа ново. Напротив, одувек је међу људима, тамо где је било игре и такмичења, долазило, у жару борбе, до различитих мишљења, па и туче. Наравно, све то ретко пролази без гласног учешћа публике, па је тако било и у овом давном случају.

Гледаоци „утакмице" пред трогирском катедралом која је пре тачно 430 година прекинута, и сами загрејани неизбежном навијачком страшћу, упали су у стаклареву радњу и тражили да се играчима врати лопта. Али, трговац је остао упоран: или да се штета надокнади или од утакмице нема ништа! Јер, у питању је била врло скупа чаша од муранског стакла. Публика је по сваку цену желела да види наставак меча, севнуле су песнице, а у Млечаниновој руци и нож. Страсти су се срећом, некако стишале: трговац се смирио признавши да су га младићи пре игре упозорили да склони чашу из излога пошто би лопта могла да залута. Међутим, од тужбе суду није одустао.

Кога је градски кнез огласио кривим и ко је кажњен — није познато. Остало је забележено само да је нимало спортски настројен Андрија Млечанин платио трошкове ове „лоптарске" парнице која је окончана тек у августу. А овакви и други документи, успутне забелешке, цртежи и слике доказ су да се на нашој обали у време ренесансе лоптом играло и често и разноврсно.

Привилегија имућних

На тргу пред катедралом у Трогиру играла су четири младића. Забележено је да је игралиште било тачно омеђено, а игра је, вероватно, била нека врста рукомета.

Угледајући се у свом животу умногоме на антику, човек ренесансе — а Италија је била центар, у чије су луке наши морнари често пристајали својим бродовима — неговао је физичку културу. Многи наши ренесансни писци, хроничари, мислиоци и теоретичари популарисали су, између осталог, и разне врсте физичке активности, па и игре лоптом. Истина, врло су ретко и штури подаци о врсти и пореклу игара, о правилима, и броју играча, али се из писаних докумената и ликовне уметности могу да назру начини како су се људи нашег Приморја некада играли.

Тако истакнути хуманиста Јурај Шижгорић, потомак старе племићке породице и свештеник шибенске бискупије, у свом најпознатијем спису „О положају Илирије и града Шибеника" спомиње 1487. године и разне врсте игара у овом граду. Наиме, крај градских врата, где је широка и сунчана пољана, одржавале су се коњске трке, такмичења у бацању копља и гађању стрелом, али и играње лоптом. Може се претпоставити да су се Шибенчани, и не само они, и пре овог Шижгорићевог записа вероватно играли лоптом.

Темпераментни Приморци брзо су и радо прихватили разне врсте лоптања које је најчешће долазило из данашње Италије. Поред разне робе, поморци су

доносили и књиге из других земаља где се говорило и о играма лоптом, или су те игре гледали у далеким лучким градовима. Дуго су те игре биле привилегија имућнијих и виђенијих младића наших ренесансних градова, али оне нису код свих, нарочито код старијег света и црквених власти, прихватане као вечна људска потреба за игром и корист за тело. Напротив.

Играчи, тишина!

Моћни Дубровник био је жариште ренесансне културе на нашој обали. Али, ни у таквом Дубровнику лопта није била омиљена, бар не свуда и код свакога, иако је у њему било и живљих и разноврснијих игара него у другим градовима тог времена, што је и разумљиво: слободни и самостални Дубровник, неугрожен од Турака као, на пример, Шибеник, био је као створен за разне врсте игара.

Дубровачки хуманиста Никола Вито Гучетић у књизи „О управљању породицом" коју је издао у Венецији 1589. године хвали физичко васпитање, које је, како каже, најпотребније дечацима од седме до четрнаесте године. Нарочито препоручује трчање и скакање, плес и рвање, али спомиње и једну врсту рукомета, напоминући да је неопходно да младићи ојачају у телесним вежбама које ће им, поред здравља и користи, донети и много радости. Наравно, здрави млади људи и те како су били потребни Републици.

Међутим, млади Дубровчани нису имали пољану као Шибенчани. Нису могли да бацају или шугирају лопту на равници пред Пилама, јер су ту, на улазу у град, данонoћно биле строге страже. Зато су младићи играли на градским трговима и на Плаци, односно чувеном Страдуну. Забележено је да су у лето 1462., дакле пре преко пола миленијума, играли лоптом на главној Плаци пред фрањевачком црквом, али како је то место било пролазно, још у близини богомоље, вероватно су виком и трчањем сметали пролазницима и црквеним обредима. Зато је влада, на захтев сликара Ивана Огњановића, забранила лоптање под претњом новчане казне од пет перпера. А зашто баш сликар да се побуни? Па вероватно су играчи сметали уметнику при раду, јер је у близини имао своју кућу и мајсторску радионицу.

Али, и поред забрана, игра лоптом се све више ширила и постајала све омиљенија. О томе је остало писаних трагова на и неочекиваним местима, а понекад у близини самих игралишта. Тако је на зиду цркве Св. Рока непознати клесар, вероватно љубитељ игре лоптом или сам играч, уклесао лепим ренесансним словима године 1598: „Мир вама, и сетите се кад су се играчи лоптали", а затим и „Ја вама: поштујте душе играча лоптом". А на једној кући урезан је за љубитеље лоптања помало нељубазан натпис „Играчи, тишина!".

Било је и необичних и смешних згода. Једну од таквих давних спортских епизода забележио је наш барокни писац, свештеник Даниел Фарлати у великом делу црквене историје. У шестој свесци Фарлати оживљава животопис корчуланског бискупа Јакова Фаганеа, пишући нарочито надахнуто о томе како се овај високи црквени достојанственик — лоптао. Згода се одиграла око 1620. године.

Млечанска властела волела је да једри забављајући се на свом путу на разне начине. Није им било страно ни оргијање али ни ученост. Због тога је један од њих, иначе бродски заповедник, позвао Јакова Фаганеа, који се већ у Италији прочуо као врло образован човек, изузетан говорник и ненадмашан забављач, да заједно плове Јадраном.

Доједривши у Корчулу, пријатељи су упитали редовника Јакова да ли се, после дугог и тегобног пута, жели да разоноди игром такозване велике лопте. Свештеник је био одушевљен: за тили час подигао је и потпасао редовничку одећу и почео тако вешто да баца и хвата лопту да су присутни Корчулани били одушевљени. Разлегао се громогласан аплауз јер је Фаганео био прави жонглер.

Међутим, ускоро се, на свој начин умешала црква. Како тада у Корчули није било проповедника, мештани су замолили корчуланski капитол да препусти проповеди већ омиљеном оцу Јакову, мајстору у баратању лоптом. Али, конзервативни каноници предлог су одмах одбили: како да верницима говори редовник који витла мантијом на градском тргу и јури за лоптом. Нису ни слутили да ће тај исти Јаков Фаганео, искористивши мудро своје везе са самом папском столицом, за само неколико година постати корчуланski бискуп. Те, 1626. године, он је иронично урезао на главну греду бискупске палате Давидов псалам: „Камен који бацише, постаде овде угаони".

Лажна утакмица у свили

И други хроничари оставили су забелешке о разлици између игара великом и малом лоптом, што су, на свој начин ,забележили и сликари и цртачи. Претпоставља се да су играчи на Корчули, судећи управо према сликама из тог времена, играли између два велика и врло уочљива „гола" над којима се вијорила застава.

Али, лоптање није увек служило само за разоноду и јачање тела. Понекад је оно у себи имало и политичко обележје, као што га спорт понекад има и данас.

Тако млетачки писац Карло Гоци, који је три године као младић провео у Далмацији, пише у својој књизи сећања, објављеној 1797. године, како је 1741. генерални провидур Ђироламо Гверини увео у Задру као летњу забаву, игру лоптом. Но, како је млетачка држава већ увелико почела да губи моћ, ово лоптање у свечаним, разнобојним одорама од свиле служило је и као лажна представа окупљеним гледаоцима да је Република и даље једнако моћна и здрава.

Игре лоптом тада су увелико захватиле и наша острва, као Хвар и Брач, где се још зову „на балун". Различите су, игране су по разним правилима, али су врло старе. Нарочито су сачуване међу житељима унутрашњости Брача и сматрају се остацима старе медитеранске културе која све брже изумире.

Одакле је, када и како игра лоптом стигла на наше Приморје није познато. Могло је врло лако да буде унесено из средњовековних градова и лука Апенинског полуострва, а највише из суседних Млетака, где је, према писаним документима, игра лоптом била позната још у другој половини 14. века. Тамо је А. Скјано издао 1550. године „Трактат о игри лоптом". Међутим, претпоставља се да је лоптање много, много старије. Игра је, уосталом, нераздвојни део човекове природе.

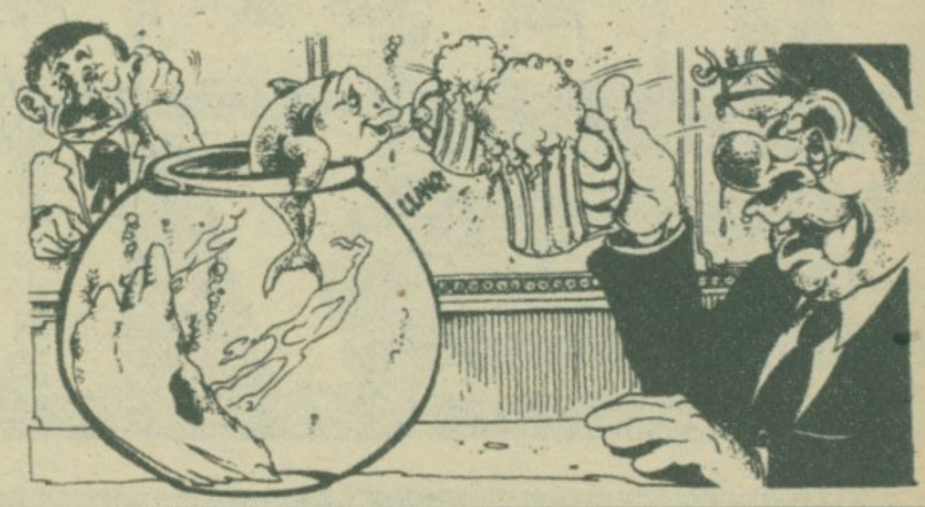
Иван Лончар

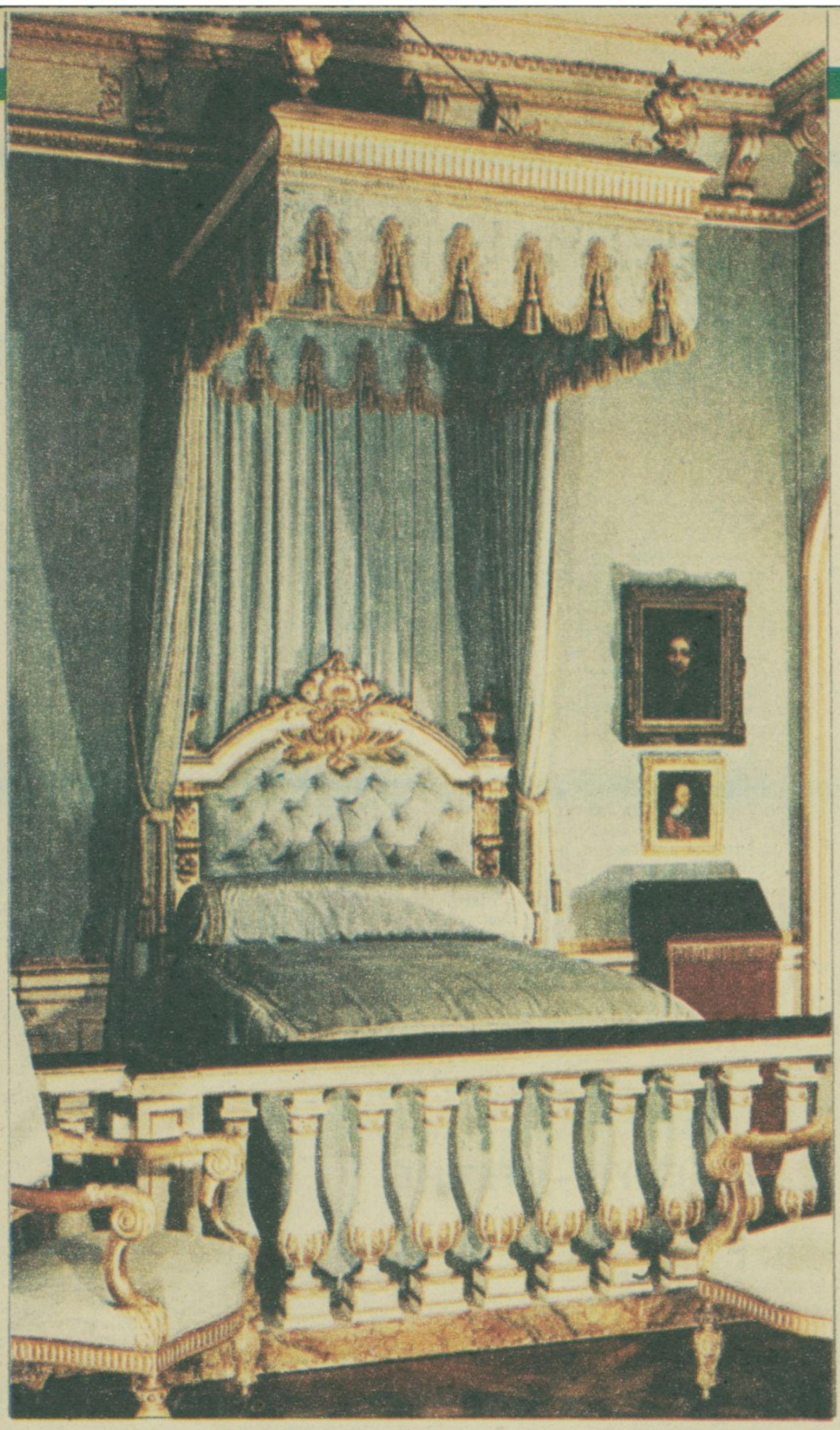
ПОБЕЂУЈУ—СРЕЋНЕ

Рибе могу да буду не само стидљиве већ и нервозне и истински несрећне, тврди Џон Шелар, власник продавнице кућних љубимаца у једном градићу у Јужном Јоркширу у Енглеској. Да би своје тропске рибице „навикао на спољашњи свет и обезбедио им спокојан живот", он их често води у шетњу улицама града — у тегли наравно — или их носи у оближњу кафану и држи на столу док са друштвом испија своју чашицу. Његова деца — син и кћерка — посвећују им посебну пажњу кад приређују забаве у стану, а понекад их и „поведу" на журку код својих пријатеља. Шелар тврди да управо захваљујући бризи за своје сићушне љубимце на свим великим такмичењима осваја прве награде. Наиме, познато је да судије на овим приредбама поред лепоте узимају још у обзир покретљивост рибе и свежину њеног изгледа. Догоди се, на пример, да рибица која се дуго вози неким превозним средством — можда на неко такмичење — и у затамњеном простору изгуби нешто од својих живих боја и пераја јој се тада тешко исправљају, тако да упркос лепоти може да остави утисак као да је на издисају. „Риба која није срећна никада неће победити!" — каже Џон.

Доказано је, такође, да се о тропским рибицама заиста вреди бринути јер могу бити веома корисне Посматрање риба смирује, зато многи лекари и зубари у својим ординацијама или чекаоницама држе богате акваријуме Из истих разлога неки психолози саветују нер возним особама да се баве овим хобијем. Овај „лек" препоручују и свим осталима којима је потребан одмор и опуштање. Особе које морају да вежбају очне мишиће много ће постићи ако што чешће завирују у акваријум са живахним рибицама: то не само да је мање заморно од познатих вежби већ даје и далеко боље резултате. Најзад, један Џонов практичан савет: без обзира које рибице гајите, воду у акваријуму не треба често мењати, треба је само доливати како би се надокнадило оно што испари. А ако се „осећа", то није од устајалости већ од вишка хране која почиње да се распада.

Д. В.

Просечна домаћица годишње препешачи више од 20 километара и утроши око 75 часова рада — само на спремање кревета. Маркиза де Ментенон није била домаћица већ миљеница Луја XIV, па тако никада није морала да се бакће око овог кревета у коме је проспавала добар део својих лакомислених дана.

Статистичари су израчунали: човек проведе трећину живота у хоризонталном положају, што ће рећи, кревету, па отуда не изненађује значај који су му људи одувек придавали. Неки су, руку на срце, и претеривали... Луј XIV је, рецимо, имао равно 413 (краљевских) постеља.

Претеривало се и на друге начине. У величини на пример. У „Викторија и Алберт" музеју у Лондону и дан-данас може да се види вероватно највећа „лежаљка" на свету, чувени кревет из Вера: џин има ни мање ни више него 11 квадратних метара и у своје време је (16. век) опслуживао муштерије по локалним крчмама. Озбиљну конкуренцију оној из Вера представљала је у том истом, шеснаестом веку, постеља из хотела „Насо" у Бриселу — у њу је, забележено је, сасвим комотно могло да се смести педесет гостију.

Шта зна варварин?

Кревет, разуме се, нису измислили ни Луј XIV, а ни практични хотелијери. За њега су знали и увелико се на њему башкарили још стари Египћани, Асирци, Међани, Персијанци и Етрурци.

Мудри стари Грци су измислили, а Римљани по свом обичају прихватили, поред оне за спавање и лежаљку за јело: што да се замарају седећи на оним предугачким и преобилним гозбама кад могу лепо да се опруже?

По мишљењу тих истих Грка и Римљана, сви сем њих били су обични варвари, што су Германи и Словени и доказали спавајући све до касног 8. века на поду или крајње неудобним дрвеним клупама. Откуд варвар зна шта су кревети, покривачи или јастуци?

Средњи век, изгледа, није био тако мрачан као што се модерном човечанству једно време чинило, али се кревету и спавачима у то доба догодило нешто заиста тужно — кревет је добио тако високо узглавље да су јадни људи на њему више седели него што су лежали... Временом се испоставило да поменути положај није само неудобан већ и сасвим неприродан, па су се кревети почев од 11. века вратили у хоризонталу, али су и даље имали једну озбиљнуману — преко, око и кроз њих је, брате, дувало... Да би се заштитили од промаје, људи су у 14. веку измислили балдахин: прво само над главама, а онда и завесе са све четири стране. Те у ушушкане постеље биле су тако високе да су се корисници у њих пели преко клупа или мердевинића.

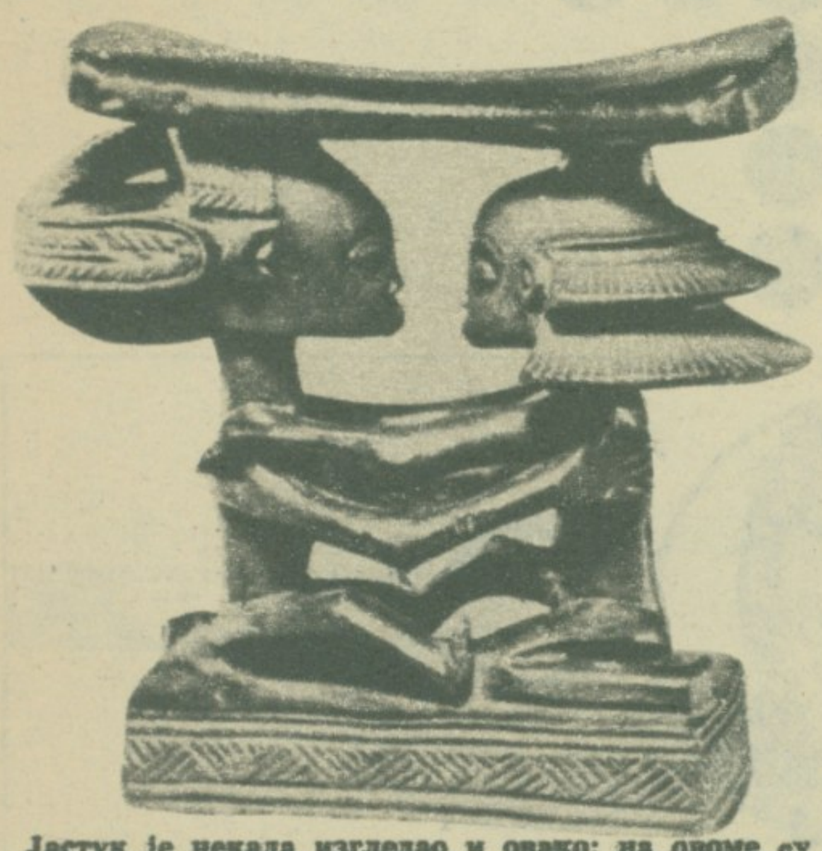
Краљеви и великаши су се, између осталог, из петних жила трудили да докажу колико се разликују од осталих смртника, па су за себе бирали и одговарајуће постеље. Луј XIV је имао оних 413, поремећени Лудвиг II Баварски само један али вредан — све док 1886. није извршио самоубиство луди Лудвиг спавао је у кревету у облику катедрале... Шарл Делорм није био краљевске крви, али је зато био лични лекар Луја XIII услед чега је поверовао да му следује и особит кревет: његов је био од цигли и имао је уграђено — кулатило!

Много пре него што је Шарл почео да брине о здрављу тринаестог Луја, Луј XI (1424—1483) одлучио је да кревету додели место које му је по његовом мишљењу и припадало — поставио га је у само средиште државних послова на тај начин што је једног лепог дана одбио да из њега устане како би се позабавио својим краљевством. Краљ је остао да лежи, племство је поседало на хоклице.

МЕРДЕВИНАМА У КРЕВЕТ

СВЕ О КРАБАТОСУ

ОД ЧАСА КАДА СУ У ЊЕГА ПОЛЕГАЛИ, ПОЧЕО ЈЕ ДА ИМ ЗАДАЈЕ ГЛАВОБОЉЕ: КАКО СЕ ЗАГРЕЈАТИ, ШТА ОБУЋИ, КАНО ИЗ ЊЕГА ИЗАЋИ?

Јастук је некада изгледао и овако: на овоме су припадници централноафричког племена Луба одмарали главе... На јастучићима су лешкарили још Грци и Римљани, али су зато владари из кинеске династије Минг (1358—1644) и њихови поданици готово три века уместо јастука користили „држаљке за главе" од стакла, дрвета и порцелана!

Мудри стари Грци открили су да кревет не мора да служи само за спавање: нису из њега устајали ни за време гозби. У средњем веку кревету се догодило нешто много тужније...

Француска револуција изменила је много штошта, па и кревете: доле рококо и барок, живела античка једноставност, повикаше људи и полегаше у одговарајуће лежаје.

Главе на север

Тако рећи од часа када је почео да им служи, кревет је својим корисницима задавао и главобоље. Требало је, наиме, решити бар три врло важна питања: како се у њему загрејати, шта обући, како из њега изаћи...

Проблем топлоте решаван се на разноразне начине, али су свакако најраспрострањенији следећи: ужарено камење или

ЈАДНИ СТАРИ РИМЉАНИ...

Уопште нису знали да је кревету име кревет — башкарили су се у cubiculumu, coenaculumu или triclinіumu... Нама, Словенима, назив за тај исти део намештаја није ни био потребан све до позног, осмог века, јер смо га тек тада открили. Реч кревет позајмили смо од Турака (керевет), а они од Грка (крабатос).

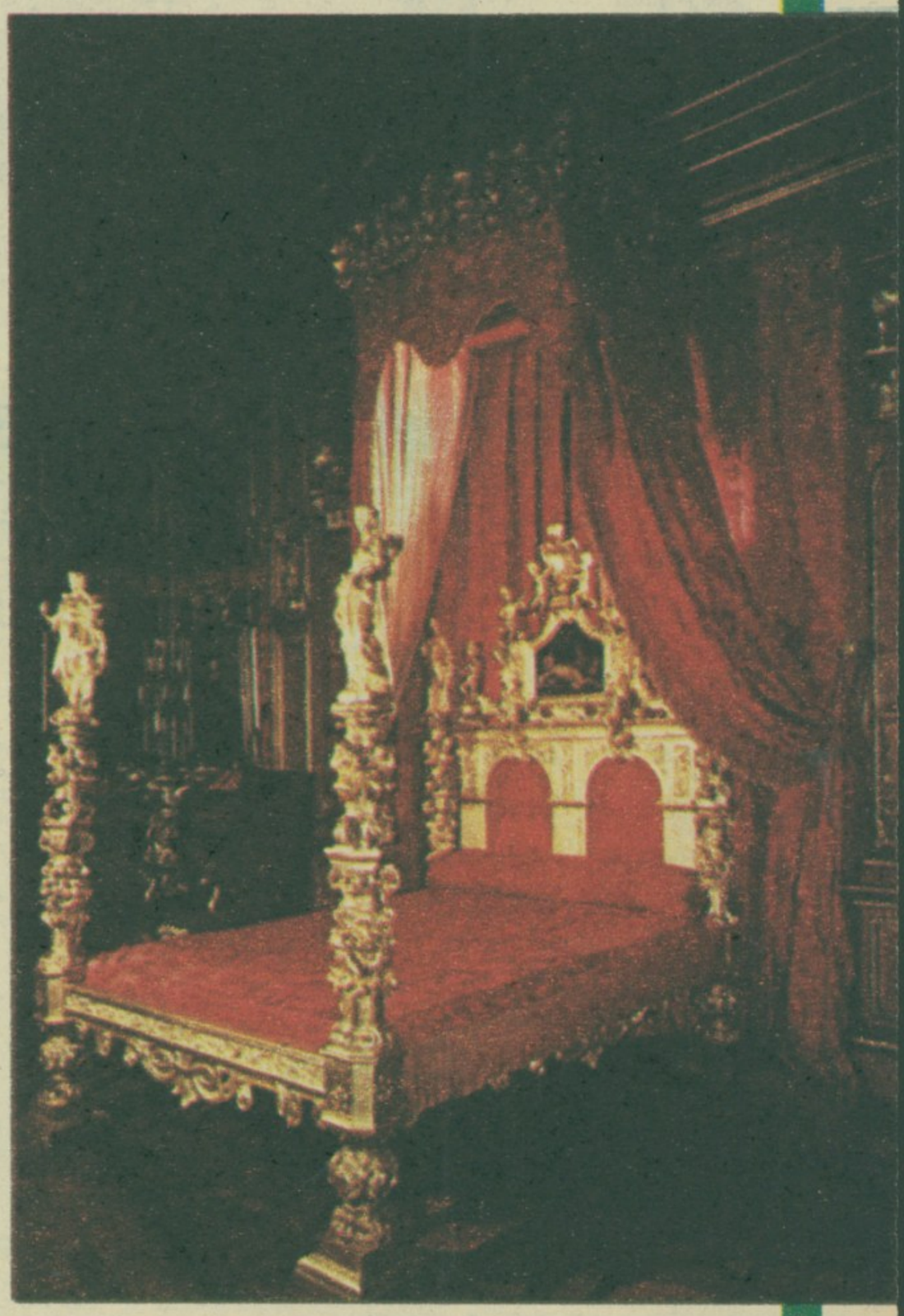
Реч постеља настала је од старословенског корена стел. Из језика старих Словена долази нам и одар.

цигле, пегле на угаљ, гумене посуде са топлом водом познатије као термофори и напскон, електрична ћебад.

Поштени народ у средњем веку мучио се још и да узглавља свих кревета у кући окрене ка северу јер се веровало да преостале три стране света доносе несаницу и којекакве друге несреће. Пошто су се сви сложили око спавања с главом ка северу, остало је да се реши оно друго важно питање — а шта обући?

У почетку је преовладавало мишљење да скромни и богобојажљиви у кревет иду као од мајке рођени, али је већ у 15. веку оно замењено аксиомом — што више ноћног рубља, то честитија жена која га носи. Другим речима, ти наши заостали преци сматрали су да одело чини човека чак и усред мркле ноћи... Поготову — жену.

Ово назадно мишљење доживело је врхунац у обичају да се црнина носи и у кревету. У то непросвећено време људи су веровали у још једну будалаштину: да свака ноћна капица на врху мора да има и отвор за штетне и отровне паре

У 14. веку људима је коначно прекипело: доста нам је промаје, рекоше и измислише балдахин који им је у прво време ограђивао само простор изнад главе.

којих се мозак у току ноћи ослобађа.

Најзад, спаваче је од памтивека морило и ово — како ујутру устати? Познати француски зоолог и ботаничар Бифон (1707—1788) решио је ствар на следећи начин: њега је сваког божијег јутра из кревета на силу извлачио ревносни слуга.

Русо, Волтер, Свифт и Твен се уопште нису дали узнемиравати: они су добар део својих дела написали у кревету, у њему је, кажу, настао и Милтонов „Изгубљени рај" и поприлично Черчиловог „Другог светског рата". Што се великог Росинија тиче, он је до те мере волео да се башкари у постељи да му на памет није пало да из исте устане чак ни када му је једном приликом на под одлетео нотни-лист опере коју је управо стварао — Ђоакино је више волео да га по сећању изнова испише него да се изложи тако великом напору...

Осим што је великима послужио да у њима створе своја дела, кревет је тим истим великим и свим осталим људима одувек служио и да у њему умиру. Хиљаду осамсто тридесет и друге дошао је ред и на Гетеа: „Молим вас да ме извините, заузет сам умирањем", рекао је песник окупљеним пријатељима и издахнуо.

М. Илић

НОВИ ФОСИЛИ

Последњих година извршена је подела у модерној забавној музици на разне категорије, али су главне групације остале рок и поп музика. Понекад је и ту тешко правити разлику, али ако поп музика подразумева велику оркестарску пратњу, инструменталне солисте и бројнију вокалну пратњу, онда све ове елементе налазимо на албуму „Нових фосила“ БУДИ УВИЈЕК БЛУЗУ. Албум је снимаван у Загребу и Милану, а миксован у Милану. Поред осталих ангажовани су и загребачки солисти, гудачи, неколико диригената... Резултат је плоча високог квалитета са десет нових композиција. Догодило се, међутим, нешто што аутори нису предвидели: једна песма постала је толико позната да је у засенак бацила све остале и данас се у продавницама плоча ретко тражи ЛП „Буди увијек близу“ већ „Е, мој Саша“. Ова песма је постала веома популарна, налазила се на свим могућним домаћим топ-листама и вероватно је допринела да „Нови фосили“ буду проглашени за најпопуларнију поп групу године!

На жалост, тај успех им није помогао приликом избора за песму Европе. У домаћој конкуренцији заузели су тек 4-5 место са песмом „Викенд тата, викенд мама“. Једина утеха може да им буде то што су се нашли у заједници са „Сребрним крилима“, такође веома популарним ансамблом, са којим иначе деле симпатије великог броја младе публике.

песма недеље

Е, МОЈ САША!

Музика: **Р. Дујмић**
Текст: **Д. Воларић**
Изводе: **НОВИ ФОСИЛИ**

Е, мој Саша, е, мој Саша
гдје је сада љубав наша?
Реци Саша, е, мој Саша
знаш ли гдје је љубав наша
и да ли памтиш задње љето
срцу мом још тако свето...
Е, мој Саша!

Ти имаш стан и красног клинца
посао сталан и кућног мезимца
сретан брак и добар глас
ал' немаш више нас.

Ти имаш ауто и круг пријатеља
омиљен хоби и ситна весеља
године младе и витак стас
ал' немаш више нас!

Е, мој Саша, е, мој Саша
гдје је сада љубав наша
реци Саша, е, мој Саша
знаш ли гдје је љубав наша
и да ли памтиш задње љето
срцу мом још тако свето?

Е, мој Саша, е, мој Саша
гдје је сада љубав наша
реци Саша, е, мој Саша
знаш ли гдје је љубав наша
ти живот грабиш, а за мене
остале тек су успомене
е, мој Саша...

Ти имаш скијање и хонораре
времена мало за слике старе
и телевизор као спас
ал' немаш више нас.

МОЈ ИЗБОР

Јављам ти се у нади да ћеш, као и многима пре мене, објавити мој избор најслушанијих плоча. Зовем се Иван Цекић, идем у VIII разред основне школе у Београду. Волим добру музику, а највише хеви-метал. Моја адреса је: Иван Цекић, Зрмањска 10, 11000 Београд.

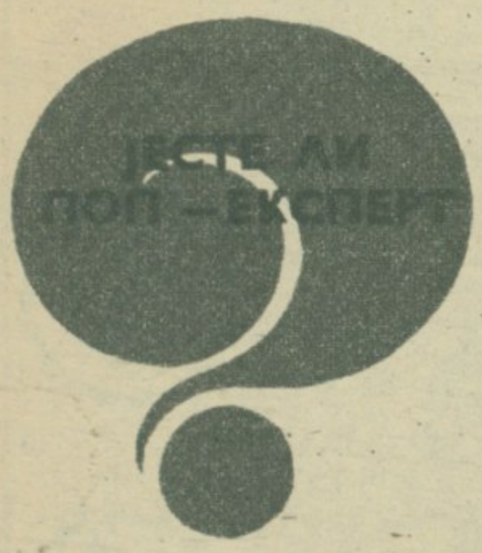
ДОМАЋЕ

1. ЖЕЛИМ — Рок машина
2. САЊАО САМ НОЋАС ДА ТЕ НЕМАМ — Бијело дугме
3. НЕЋУ ТИ ДАТИ — Рок машина
4. ОДЛАЗАК У ГРАД — Рибља чорба
5. ЖИВИО РОКЕНРОЛ — Ватрени пољубац

СТРАНЕ

1. PARANOID — Black Sabbath
2. WHOLE LOTTA ROSIE — AC/DC
3. ACE OF SPADES — Motorhead
4. FIREBALL — Deep Purple
5. STAIRWAY TO HEAVEN — Led Zeppelin

★★★

4. Грејс Слик (Grace Slick) је члан ансамбла ЏЕФЕРСОН ЕРПЛЕИН (Jefferson Airplane)

а) од самог оснивања ансамбла
б) заменила је певачицу Толи Андерсон
в) поред певања свирала је бас и ритам гитару

1. После изласка Ерика Клептона из групе „Јардбердс“ њега је заменио нови гитариста који је после наступио и у филму „Блоу ап“ (Blow up) Антонија. То је био:

а) Леонард Коен
б) Џеф Бек
в) Рон Вуд

5. Најпопуларнија поп група пре Битлса били су „Шедоузи“ у оригиналној постави: Цет Харис, Хенк Марвин, Брус Велч и Тони Михен. Касније им се придружио и певач Клиф Ричард. Прву плочу су снимили

а) 1957.
б) 1958.
в) 1959. године

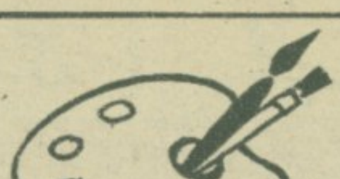
2. Један од чланова Битлса је био окривљен за плагијат композиције „Мој слатки боже“ (My sweet Lord) и морао је да плати одштету. Та непријатност се догодила

а) Џону Ленону
б) Полу Макартнију
в) Џорџу Харисону

3. На првом албуму загребачке групе ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ

а) све композиције је написао Јасенко Хоура
б) написао је све осим једне
в) писао је заједно са Пиком Станчићем

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1б, 2в, 3а, 4б, 5б

ХИТ ГАЛЕРИЈА

Драга Редакцијо,
Надам се да ћете ми дозволити да вам и по трећи пут пошаљем моје цртеже (прва два пута су објављена у бројевима 1552. и 1570.). Овога пута сам се определио за два представника домаће рок сцене: ево како сам видео Џонија Штулића и Бориса Белеа! Имам 16 година и идем у први разред средњег усмереног образовања. Много волим да цртам и гајим амбиције да се упишем у дизајнерску школу у Београду. Мислим да има много мојих вршњака који се баве цртањем и зато сам слободан да предложим редакцији да организује конкурс у цртању. Сигуран сам да бисте били преплављени нашим радовима.

Синиша Прванов
Граничарска 12
26000 Панчево

БЕРЗА ПЛОЧА

Купујем добро очуване албуме »Highway to hell«, »Dirty deeds« и »High voltage« (AC/DC), »The Games« (QUEEN), продајем добро очуване ЛП плоче »Heaven and hell« (BLACK SABBATH), »Just supposin'« (STATUS QUO).

Атила Балаж
Јована Јовановића
Змаја 14/а
21460 Врбас

Продајем следеће ЛП плоче: »London calling«, дупли албум CLASH (170.—) »Zenyatta Mandatta« (POLICE« (70.—), „Црно бијели свијет“ ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ (70.—), „Поноћни валцер“ BAJTA (70.—), и касету »Back in black« (AC/DC) (90.—). У обзир долази и замена за било коју плочу или касету AC/DC.

Дејан Јовановић
15317 Доња Борина

Продајем добро очуване ЛП плоче и текстове готово свих пјесама Битлса. За плоче цијена по договору, а сваки текст пјесме 10.— динара.

Ира Пребилић
Видиковац 9
51000 Ријека

Мијењам нову касету »Back in black« AC/DC за касету или плочу Рибље чорбе „Мртва природа“.

Драгана Радић
Вицуке Бодроже 3
77260 Титов Дрвар

Купујем све добро очуване плоче Битлса.

Силвана Ђурашиновић
Петра Прерадовића 32/4
78300 Приједор

Кад професор почне да пева

Мало је познат податак да је чувена америчка певачица Роберта Флек своју каријеру почела не као певачица већ као наставник музике на Харвардском универзитету. Певала је само у часовима одмора, па ју је једном приликом у Вашингтону чуо џез пијаниста Ли Макен. Он се толико одушевио њеним гласом да је употребио сву своју речитост да младу наставницу убеди да сними своју прву плочу. То се догодило 1969. године када је изашао албум „Прво узимање“ (First take). Можда је то прво издање прошло незапажено али је та иста плоча изашла и три године касније и тада је постала хит број један у Америци. Разлог тој накнадној популарности била је свакако мелодија „Први пут када сам ти видела лице“ (First time I saw your face) коју је Клинт Иствуд узео за лајтмотив свог филма »Pla mist for me«. Овај филм је био приказан и на нашој телевизији а реч је о бурним перипетијама које је имао један диск-џокеј који је испуњавао жеље својим слушатељкама.

VELIKA NAGRADNA IGRA
FK »CRVENA ZVEZDA«
FK »PARTIZAN«
NK »HAJDUK«
NK »DINAMO«
NK »OLIMPIJA«
OFK »BEOGRAD«
FK »SLOBODA«
NK »RIJEKA«
FK »ŽELJEZNIČAR«
FK »RADNIČKI«
FK »VELEŽ«
FK »BUDUĆNOST«
FK »VARDAR«
NK »OSIJEK«
FK »VOJVODINA«
NK »ZAGREB«
FK »SARAJEVO«
FK »TETEKS«
БУДУЋНОСТ
VELIKA NAGRADNA IGRA®
NK »OLIMPIJA«
FK »PARTIZAN«
OFK »BEOGRAD«
2.240 награда
Путовања у трајању од 7 дана (за две особе)
• за ШПАНИЈУ — МУНДИАЛ 82 ..... 30 путовања
• за ЉУБЉАНУ — СПЕДУ 82 ..... 60 путовања
• за САРАЈЕВО — ЗИМСКА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 60 путовања
• за ЛОС АНЂЕЛЕС — ЛЕТЊА ОЛИМПИЈАДА 84 ..... 10 путовања
Остале награде:
• 20 колор телевизора
• 100 мопеда
• 200 пони бицикла са брзинама
• 300 скија са везовима
• 100 фудбалских лопти
• 300 дечијих електричних возова
• 600 дечијих флипера
• 300 маскота СПЕДО
Датуми извлачења су следећи:
— 15. 2. 1982. — прво извлачење
— 30. 4. 1982. — друго извлачење
— 15. 8. 1982. — треће извлачење
— 30. 11. 1983. — четврто извлачење
— 15. 2. 1983. — пето извлачење
— 30. 4. 1983. — шесто извлачење
— 15. 8. 1983. — седмо извлачење
— 30. 11. 1983. — осмо извлачење
— 15. 2. 1984. — девето извлачење
— 30. 4. 1984. — десето извлачење
SPEDU · LJUBLJANA '82
ВЕЛИКА НАГРАДНА ИГРА „ВАШИ ЉУБИМЦИ ВАС НАГРАЂУЈУ И ВОДЕ НА:
• СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ФУДБАЛУ — ШПАНИЈА 82
• СВЕТСКО ПРВЕНСТВО У ДИЗАЊУ ТЕГОВА — ЉУБЉАНА 82
• ЗИМСКЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — САРАЈЕВО 84
• ЛЕТЊЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ — ЛОСАНЂЕЛЕС 84„
Организатори наградне игре (Организациони комитет СПЕДУ, НК ОЛИМПИЈА — Љубљана и ПРЕС КЛИПИНГ — Београд) пустили су у продају кутије са сувенирима свих југословенских прволигашких фудбалских клубова. Свака кутија садржи опширно упутство, као и сувенире клуба назначеног на кутији: значку, термо-пресликач, мини-налепнице, две жвакаће гуме.
Услови за учешће у игри
Кутије свих клубова штампане су у истом броју и истовремено су у продаји на киосцима новина, самопослугама и трговинама. Свако ко на адресу НК ОЛИМПИЈА (Љубљана, Цанкарјева 10) пошаље 18 мини-налепница свих клубова I лиге конкурише за награду у ВЕЛИКОЈ НАГРАДНОЈ ИГРИ у по једном од укупно 10 извлачења.
Наградни фонд дели се у 10 извлачења, осим путовања у Шпанију, Љубљану и Сарајево
Имена добитника редовно ће се објављивати у „Вечерњим новостима“ и „Делу“.
FK
FK RADNIČKI
FK SARAJEVO
ФК ВАРДАР
VELEŽ
HAJDUK SPLIT
ZAGREB
ОФК БЕОГРАД

МОЖДА НИСТЕ ЗНАЛИ?

АДАМС — „ОТАЦ“ СТЕЛЕ И СТИПИОНА

У 1870. години чувени мексички генерал Санта Ана, дошавши у градић Егзиел на тржници је приметио смолу „чикле“ и купио је 50 килограма. Смолу је однео у Њујорк код Адамса, у то време познатог посластичара. Адамс је био убеђен да се од ове смоле може направити добар производ. Додавајући средства за заслађивање и ароматизирање, побољшао је особине смоле и на тај начин Адамс је постао „отац“ жвакаће гуме, дајући јој име shewing gum, потомак данашњих најексклузивнијих жвакаћих гума „ЕВРОПЕ“ из Штипа — СТЕЛА и СТИПИОН.

PEZ ФИГУРИЦЕ — ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!

Pez фигурице Мики, Пата, Паја, Шиља и Плутон вас чекају у трговини.
Играјте се PEZ фигурама,
сладите се Pez бомбонама!

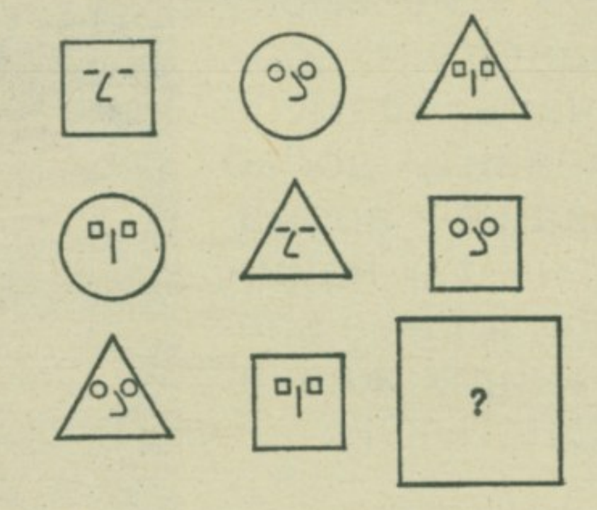

БЕЗ РЕЧИ

КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ?

1. Који број недостаје:

2	10	4
3	17	5
3	?	4

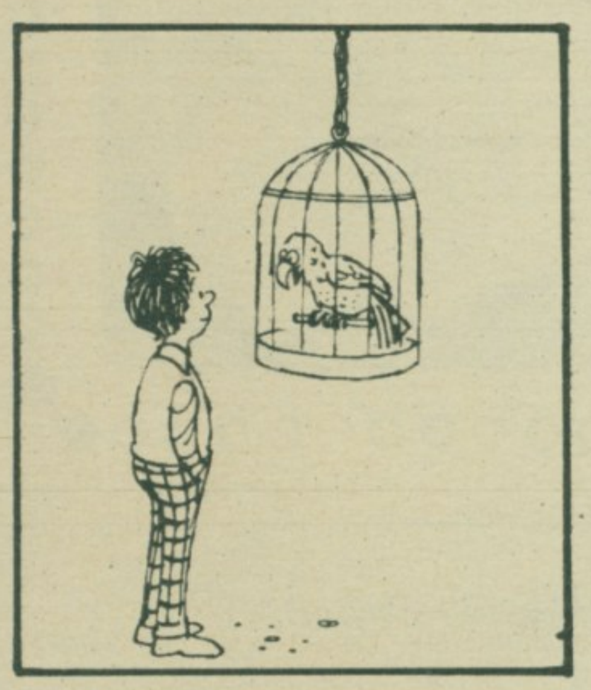
2. У последњем реду, у галерији ових чудних ликова, један недостаје.
Који од нумерисаних шест?

3. Погледајте ова два низа бројева:
98 (54) 64
81 ( ) 36

Реците који број треба да се упише у другом реду, у заградама!

Решење:

1. Број 14 — бројеви из прве и треће колоне множе се и на добијени број додаје се 2: 3×4=12, 12+2=14; 2. Лик под бројем 1 — у сваком реду лицу лика-ју другачији облик (квадрат, троугао, круг) и различите очи и уста; 3. Број 39 — сабирају се бројеви ван загра-да добијени резултат дели се са 3: 81+36=117, 117:3=39.

— С моје тачке гледишта — ти си иза решетака, а ја напољу . . . !

— Тата, тата, који број долази после 57?

ВИЦ!
ИСПРИЧАЈ МИ

— Срела сам ти мужа неки дан — обраћа се пријатељица пријатељици. — Каже да ове године ипак нећете ићи у Париз!

— Све си побркала! Ове године нећемо ићи у Рим!

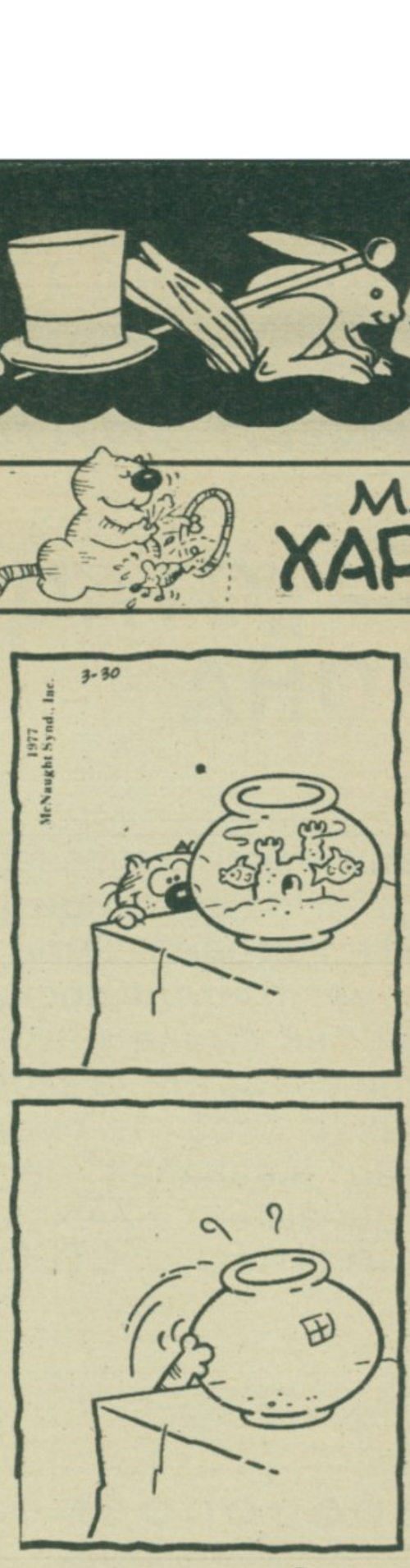
Млади брачни пар кренуо је у биоскоп са тромесечном бебом. На улазу у салу зауставио их је редар и рекао им да, уколико дете буде плакало, мораће да их замоли да напуште салу али ће им управа за улеху вратити новац.

Пошто су пола сата гледали филм који је био ужасно досадан, супружници су се погледали.

— Време је! Пробуди Нешу, ваљда ће почети одмах да плаче . . .

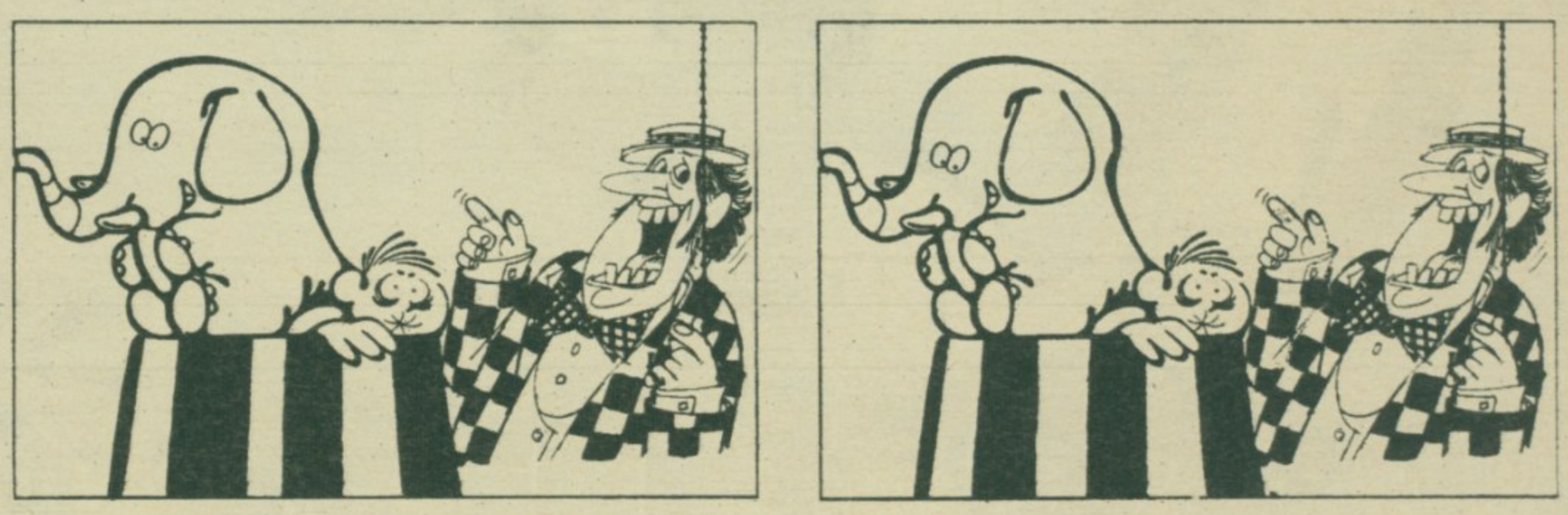
МАЧАК ХАРАЛАМПИЈЕ

— Опет си дирао акваријум . . .

— Јеси ли ти то рекао „пссссссс“...?

10 РАЗЛИКА

Између ова два на изглед иста цртежа постоји 10 детаља по којима се разликују. Покушајте да уочите те разлике.

Решење:

Очи слона су подигнуте, уста су му тамнија, лево доње стопало му је другачије, а и део тела крај леђака, шапе на постољу су уже, средњи прст човекове леве доње ноге, подавијо се још једно дугме на његовој кошуљи, његово лево око је веће, отвор на устима је већи, део квадрат на рукаву капута код мањете је постао шпи.

МОЈА СОБА

Ирина Кушак

СВЕ ДЕЛОВЕ ЗАЛЕПИТИ НА ТВРЂИ ПАПИР ОСИМ ДЕЛОВА ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

ДЕО ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

ДЕО ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

КРЕВЕТ ПРЕСАВИЈ ПО ИСЦРТКАНИМ ЛИНИЈАМА

ПО ЛИНИЈИ ОБЕЛЕЖЕНОЈ ЦРТИЦОМ И ТАЧКОМ (— •) ПРОСЕЦИ И ПРОВУЦИ ЦИЦУ

НОЋНИ СТО ПРЕСАВИТИ ПО ИСЦРТКАНОЈ ЛИНИЈИ

ДЕЛОВИ ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

ДЕО ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

БОЧНА СТРАНА ЛЕПИ СЕ НА МЕСТО ОЗНАЧЕНО СТРЕЛИЦОМ

ЛАМПУ ИСЕЋИ И ДОЊИ ДЕО – ПОСТОЉЕ КОЈЕ СЕ ЗАСЕЦА ПО ЛИНИЈИ — • —

ДЕО ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

ДЕО ЗА ЛЕПЉЕЊЕ

ОВАКО СЕ СКЛАПАЈУ КРЕВЕТ И НОЋНИ СТО

© Bojana Likar Popović '82

ДВЕ ФАНТАСТИЧНЕ ПРИЧЕ

ФРЕДЕРИК ПОЛ

КОБНА МИСИЈА ФИНЕАСА СНОДГРАСА

СРЕДИНОМ 6. ВЕКА НИЈЕДНО ЉУДСКО БИЋЕ НИЈЕ МОГЛО ДА ИСПРУЖИ РУКЕ А ДА НЕ ДОДИРНЕ НЕКОГА ОД СВОЈИХ БЛИЖЊИХ.

Ово је прича о проналазачу Финехсу Снодграсу који је изумео времеплов.

Својим времепловом Финеас се вратио унатраг око две хиљаде година, на почетак наше ере. Представио се императору Августу, његовој жени царици Ливији и другим богатим и моћним Римљанима тог времена и обезбедио сарадњу својих нових пријатеља у раду на хитној измени животних навика које су владале у 1. години наше ере.

Снодграс је имао мали времеплов и велико срце; пажљиво је припремио товар у жељи да у што краћем року што више помогне човечанству. Главна обележја живота у старом Риму биле су прљавштина, болест и прерана смрт. Снодграс је намеравао да побољша здравље Римљана и продужи им просечни животни век помоћу медицинских достигнућа 20. века. Све остало само ће кренути набоље кад се људска раса буде ослободила страхота попут куге.

Снодграс је увео пеницилин, ауреомицин и безболну оправку зуба; брусио је стакла за наочари и објашњавао хируршки поступак скидања мрене. Упознао је свет с анестезијом и теоријом о клицама као изазивачима болести и показао му како да пречишћава воду. Подигао је фабрике папирних марамица и тоалет-папира и научио Римљане да стављају руку на уста кад кашљу. На његов захтев покривена је дотад отворена канализација. Поврх свега тога, популарисао је здраву исхрану.

Снодграс је старом Риму донео здравље и истовремено је сачувао своје. Живео је преко сто година. Умро је 100. године наше ере као задовољан човек.

Када је Снодграс стигао у велику палату Октавијана Августа, на свету је било око две стотине педесет милиона људи. Приволео је цара да своју срећу подели са читавим светом, како корист од новостечених знања не би имало само сто милиона поданика Царства већ и још сто милиона становника Азије и десетине милиона у Африци, на западној хемисфери и на пацифичким острвима.

Свуда је завладало здравље. Смртност беба, која је до тада износила деведесет на сваких сто, нагло је спала на два посто. Просечан животни век се удвостручио. Здраво становништво рађало је више деце која су опет расла у здрављу и рађала још више.

Свако је становништво способно, ако се баш потруди, да се удвостручи у току једне генерације, а поготову снажни Римљани, Готи и Монголи. Становништво Земље удвостручавало се сваких тридесет година, тако да је 30. године наше ере број људи на њој износио пола милијарде, а 60. године и целу милијарду. У време када је Снодграс умро смрћу праведника људи је било као данас.

Штета што Снодграс у свом броду није имао места за шеме теретних бродова и текстова из металургије који објашњавају како се праве машине за производњу жетелица и парне турбине за производњу електричне струје помоћу које би се механизовао живот градова — штета што није имао места за литературу о свој технологији коју су са собом донеле наредне две хиљаде година.

Због тог пропуста прилике већ у време Снодграсове смрти више нису биле идеалне; велики број људи живео је у лошим стамбеним условима.

Ипак, Снодграс је у целини био задовољан јер је веровао да ће се ти проблеми решити сами од себе; у свету у коме влада здравље пораст становништва биће само подстрек за нова истраживања. Кад јој човек проучи законе, великодушна природа без сумње ће пружити животне услове за све људе, колико год их било.

Догађаји су дали Снодграсу за право. Још много пре његове смрти парне машине већ су црпле воду за наводњавање обрадиве земље. Године 55. подигнута је брана на Нилу код Асуана. До 75. године наше ере аутобуси на батеријски погон заменили су запрежна возила на улицама Рима и Александрије, а галије више нису терали робови веслајући у потпалубљу — лађе које су превозиле храну по Средоземљу имале су гломазне ванбродске дизел-моторе.

Године 200. наше ере свет је бројао нешто преко двадесет милијарди душа и пораст становништва сустигао је развој технологије. Нуклеарним плуговима преоране су шуме тевтонских крајева, а ђубриво добијено експлоатацијом морског дна омогућило је нечувене приносе хибридних усева. Године 300. наше ере становништво Земље износило је четврт билиона. Фузијом водоника добијане су из мора фантастичне количине енергије, а трансмутацијом атома свака се материја могла претворити у храну.

То је било и нужно јер више није остало места за пољопривредна добра. Земља је постала пренасељена. Средином шестог века свих 156 милиона квадратних километара њене површине било је тако густо прекривено људским бићима да ниједно од њих било где на копну није могло да испружи руке ни на једну страну а да не дотакне свога ближњега.

Ипак, сви су били здрави, а наука је грабила напред. Исушена су мора, чиме се расположиво тле најједном утростручило. Педесет година касније и морска дна била су пуна. Уместо фузијом водоника из морске воде, енергија се сада добијала од Сунца чију су пучу топлотну снагу привлачила џиновска „огледала“ од чисте силе. Наравно, друге планете су се заледиле, али то није било важно јер су током наредних деценија ионако дезинтегрисане да би се искористила енергија у њиховој унутрашњости. Исто је учињено и са Сунцем. Овакво вештачко одржавање живота на Земљи изискивало је огромне количине енергије, те је Земља с временом почела да је црпе са свих звезда у галаксији, па је створен и план да се приступи експлоатацији Андромеде, која би покрила потребе за идућих тридесет година.

Тада су направљени неки прорачуни. Узимајући да просечна људска тежина износи 60 килограма и под претпоставком да ће се број становника и убудуће удвостручавати сваких тридесет година (мада, откако је Сунце дезинтегрисано и Земља запловила у правцу Веге, године више нису постојале), израчунато је да ће до 1970. године укупна маса људског меса, крви и костију износити 6×10^{27} грама.

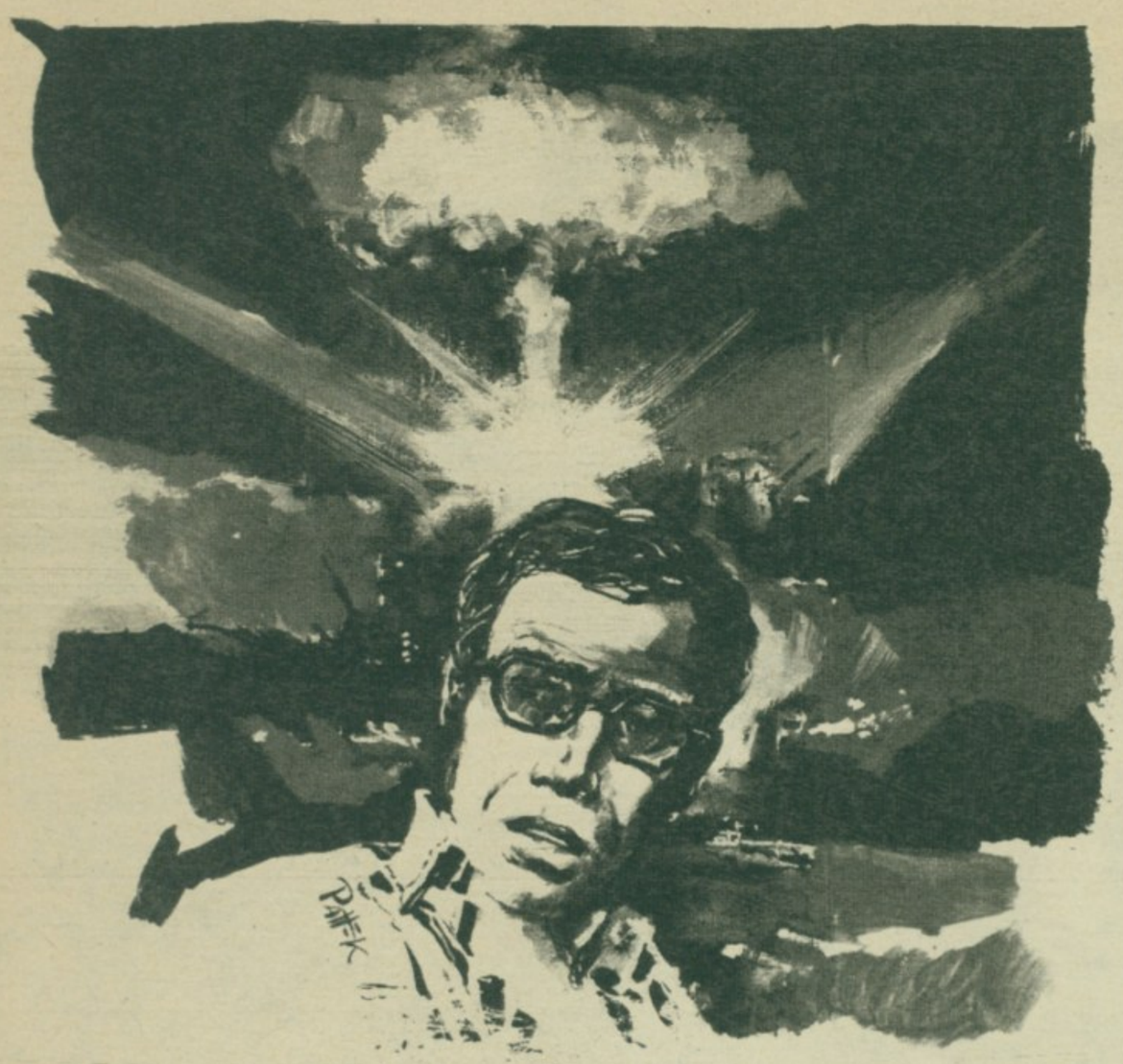
То је било мало незгодно: укупна маса Земље износила је свега $5{,}98 \times 10^{27}$ грама. Човечанство је већ живело у тунелима пробијеним кроз горњи слој Земљине коре и базалт, а сада је начињало и стврднут никлено-гвоздени део њеног средишта. До 1970. године читава Земљина кора биће замењена живим људским телима, масом кроз коју ће надаље морати да се копају пролази. Планета ће јездити кроз свемир као усталасана лопта од живих лешева.

Али, проста рачуница показивала је да ни то неће бити крај. У догледно време маса људских бића изједначиће се са укупном масом галаксије, а постепено и са укупном масом **свих** галаксија.

Закључено је да је стање постало неподношљиво и створен је план.

Уз нешто тешкоћа преливена су средства да би се омогућила изградња једног малог али веома важног уређаја. Био је то времеплов. Са једним добровољцем изабраним између 900 билиона пријављених кандидата времеплов се вратио у 1. годину наше ере. За товар је имао само ловачку пушку с једном патроном. Том патроном добровољац је убио Финеаса Снодграса док се пео ка палати Октавијана Августа.

На велико (мада само потенцијално) олакшање квадрилиона нерођених људских бића, Земља је остала увијена у благословени мрак незнања.

ХЕНРИ СЛЕСАР

ПОСАО ЗА ДОКТОРА

ПОСЛЕ АТОМСКОГ РАТА ВЕШТИНА ХУГА МИГАМА НИЈЕ БИЛА НИКОМЕ ПОТРЕБНА

Професионалну смиреност саветника у бироу за запошљавање заменило је сасвим непрофесионално очајање.

— Мора да постоји нешто, докторе, што ви можете да радите — рекао је. — Човек вашег образовања... Та ваљда нас рат није све претворио у дивљаке! Ако ништа друго, учитељи се траже хиљаду пута после А-дана.

Др Мигам се завалио у столицу и уздахнуо.

— Не схватате. Ја нисам учитељ у уобичајеном смислу речи. Нико више не тражи предавања из области коју ја најбоље познајем. Људи су, наравно, гладни знања. Они хоће да науче како да изиђу накрај с упропашћеним, разореним светом који су наследили. Желе да науче како да постану зидари, техничари и инжењери. Хоће да знају како да подигну градове, поново покрену машине, закрпе опекотине од зрачења и наместе поломљене кости. Желе да науче како да направе вештачке ноге и руке за жртве бомбардовања, да оспособе ослепеле, да се брину о себи, да полуделима поврате разум, да од богаља направ нормална људска бића. То с ствари за које траже учитеље. Т ви то морате знати боље него ја

— А шта је с вашом струком докторе? Мислите да више није гражена?

Др Мигам се горко насмејао.

— Не мислим, него знам. Покушавао сам да заинтересујем људе за њу, али су ми сви окренули леђа. Пуних двадесет пет година учио сам студенте да развијају савршено памћење. О томе сам написао и објавио шест књига од којих су бар две постале незаменљиви универзитетски уџбеници. Прве године пошто је склопљен мир дао сам оглас за осмонедељни курс и примио само једну пријаву. Али, то је моја професија, оно чиме се бавим и чиме сам се увек бавио и томе нема лека. Како могу своје животно дело да уклопим у овај нови свет ужаса и смрти?

Саветник за запослење гризао је усну. Осећао је да проблем доктора Мигама мора да реши, било је то питање његове професионалне части. Али, одговор није нашао. Тужно је гледао високу, повијену докторсву прилику како напушта канцеларију по завршеном разговору. Осећао је његово, а и своје лично безнађе.

Те исте ноћи, када се нагло тргао из кошмара који га је редовно прогањао, саветник за запошљавање је остао да лежи будан у свом заклону против зрачења, поново размишљајући о случају доктора Мигама. Ујутро је знао одговор.

Месец дана касније у владиним новинама освануо је велики оглас на који је сместа одговорило више стотина људи:

Dr sci ХУГО МИГАМ
ОДРЖАЋЕ УБРЗАН
ОСМОНЕДЕЉНИ КУРС
„КАКО ДА ЗАБОРАВИТЕ“
УПИС ПОЧИЊЕ 9. СЕПТЕМБРА

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Франсоаз Саган

Име савремене француске списатељице Франсоаз Саган познато је безмало свим љубитељима књиге на свету. Описујући живот једног дела француске смладине успела је да стекне завидан круг поштоваоца своје писане речи. Дела Франсоаз Саган — наслове пет њих потребно је уписати поред и испод за то одређених бројева у нашој укрштеници — извођена су, и изводе се, на многим позорницама широм света а нека од њих пренесена су и на филмско платно.

АУТОР ВЕШТАК	1	ЛЕТИНА, ПРИНОС	2	ФРАНЦ. ГЛУМИЦА ИЗАБЕЛ	ОШТРИЦА НОЖА	ЈАК, СИЛАН	ШАХОВСКИ ТЕРМИН	ЗНАК ЗА ЦЕЗИЈУМ	ОПШТИНСКО ПОДРУЧЈЕ
3									
НАСЛЕДНОСТ									
ДОЛАЖЕЊЕ, ПРИСПЕЋЕ								РОМАН ЕМИЛА ЗОЛЕ	
ИМЕ ФУДБАЛЕРА БАКТИЋА					РОД, ВРСТА / ПРЕВРЕТЕН				
СУПЛОР / ПИСАЦ КОВАЧИЋ / А.Д.		ДУГАЧКА ФРАЗА / ВРУЋ, УПРЕЖАН							4
				ИНДИЈ. ПИСАЦ МУШКО ИМЕ / МУШКО ИМЕ					
Р						ИМЕ ДРЖАВНИКА ЧЕРЧИЛА	"АУТОНОМНА ОБЛАСТ" / ТИПИЧНА ЗАМЕНИЦА		
ВРСТА ТКАНИНЕ / ДЕСКРИПЦИЈА					ДОМАЋЕ ГОВЕЧЕ / АМЕРИЧ. ПАУТУН			"БОР" / СТАНОВНИК КАМПУЧИЈЕ	
КУЛА ХАЈДУК ВЕЉКА У КЕГОТИНУ									
ИМЕ РЕЖИСЕРА ЗАФРАНОВИЋА							"МАГИСТАР" / ПОСАО		
ПРВО СЛОВО АЗБУКЕ		"АМПЕР" / ИМЕ ГЛУМИЦЕ МАРГРЕТ		У СРЕДИНИ / ДРЖАВА У Ј. АМЕРИЦИ					
ФАБРИКА ЦЕМЕНТА / МЕТАР									
Р					О.Д. / ПРИПАДНИК НАРОДА У ДАНИЈИ			ЗНАК ЗА АЗОТ / ЗНАК ЗА РАДИЈУМ	
ГРАД У СССР	МЕМБРАНА	ТУЖАР, СТУПА / СВИЛЕНА ТКАНИНА					ГРЕБЕН / ТУЛИПАН		
ОЛИВЕРА КАТАРИНА			АНТУН НАЛИС / РОМАН И. ОСТИН			РЕКА У ТАРЗКУ / ГРАДИЋ У РУМУНИЈИ			
5								ГРАМ / "НОБЕН НЕСЦИЋ"	
НЕПОШТЕНО, ИСКВАРЕНО									
РАСКОШАН СТАН									"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: ЗЛИ КУВАРИ, логаритам, аконитини, та, зв, ЧА, Алма Ата, а, настанак, мач, и, иу, лако, л, тп, Ана, силос, деизам, Ме, осмине, сћ, Тиман, Бе, решо, Ириг, аз, забило, диск, У, ид, ујка, брзи, Шао, казан, а, Крањ, ме.

Симбол Новог Сада: БЕЛА ЛЕПОТИЦА

ИЗ МУЉА ПАЛАТА

МОНУМЕНТАЛНА БЕЛА ГРАЂЕВИНА КОЈУ СВИ НОВОСАЂАНИ И ДАНАС НЕ ЗОВУ НИКАКО ДРУКЧИЈЕ ДО „БАНОВИНА“ ОДМАХ ПОШТО ЈЕ ИЗГРАЂЕНА УВРШЋЕНА ЈЕ У РЕД НАЈЛЕПШИХ ЗДАЊА СТАРОГ КОНТИНЕНТА!

То признање згради у којој се данас налази Скупштина и Извршно веће САП Војводине доделила је, кажу, екипа најпознатијих европских архитеката. А једна друга прича казује да је само захваљујући разуму једног архитекте Бановина, остала ту где је и таква каква је.

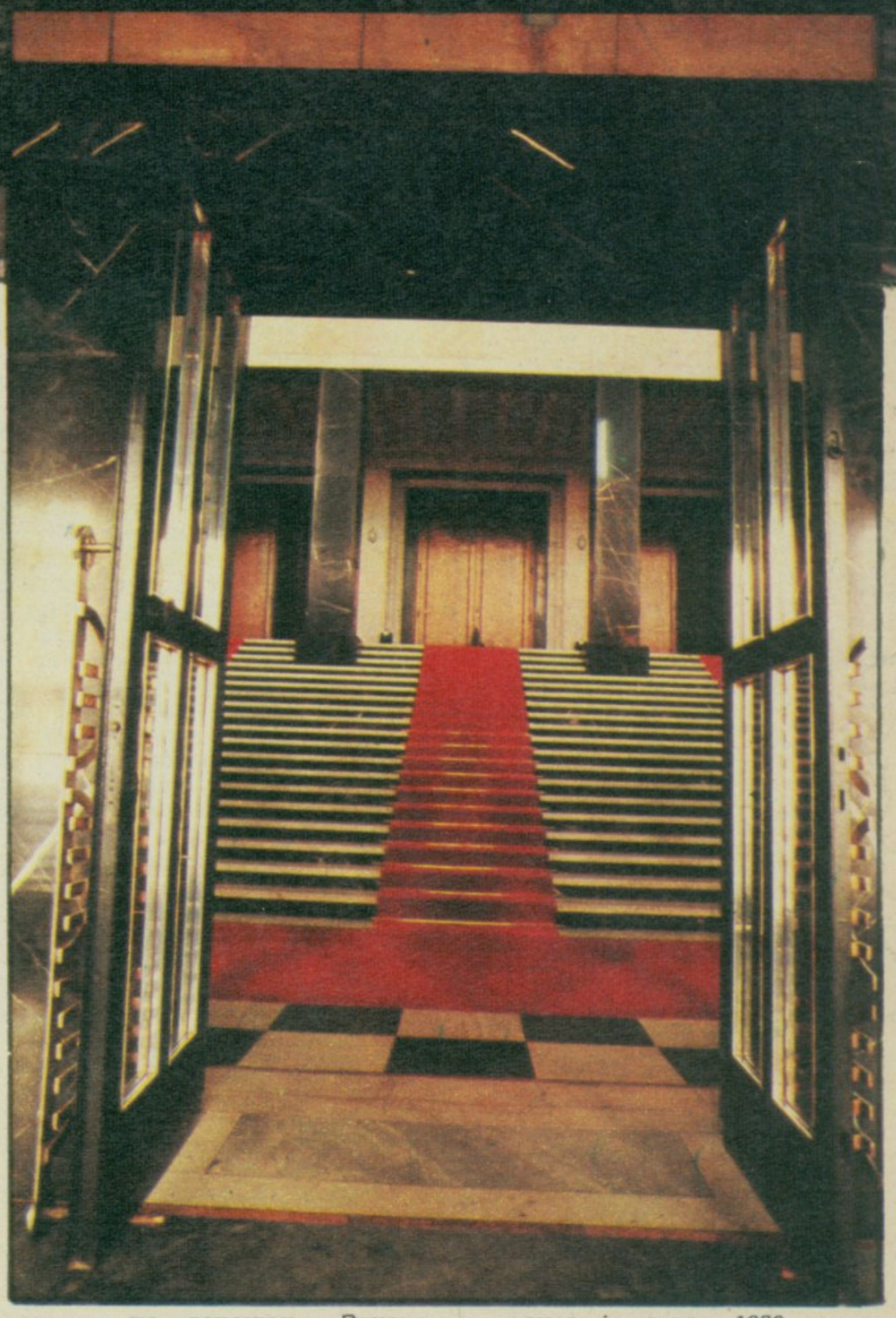
Када су 1941. Хортијеви фашисти тенковима стигли у Нови Сад нису могли да скрију своје дивљење пред палатом обложеном белим брачким каменом. Дивљење се мешало за завишћу. И тада је неком њиховом главешини на ум пала безумна мисао: заповедио је да се позову врхунски стручњаци и направе пројекат како да Бановину преселе у Будимпешту! Овај сјајни објекат заслужује да се нађе у друштву прелепих будимпештанских грађевина, ускликнуо је. Овде му није место!

Ко зна како би се то све завршило да се један архитекта, очигледно врло храбар или моћан, није успротивио. Убедљиво износећи чињеницу по чињеницу, успео је да охлади усијане официрске главе. Такав подухват није могућ, рекао је, грађевина не би више била оно што јесте, уништило би се све оно што јој је омогућило да стане у ред најлепших европских здања. На срећу, његово мишљење је превладало. Многе фашистичке главешине тешка срца помириле су се са таквим стањем ствари...

Покушај да се уђе у траг аутентичности ове приче није уродио плодом. Од музеја до музеја, од историчара до историчара: „Да, чули смо ту причу, али нисмо сигурни да је то било баш тако, не постоје никакви опипљиви докази...“ Било како било, ова епизода најбоље сведочи о лепоти чудесне грађевине у данашњем Булевару маршала Тита.

У једном рукопису, власништву Музеја на Петроварадинској тврђави, могу се наћи и најситнији подаци везани за настанак Банске палате, како се у прво време називало ово здање. (Штампани подаци тако рећи и да не постоје). Аутор списа тврди: „Потреба за градњом Банске палате осећала се одмах по доношењу Закона о банским управама 1929. године. Први бан Дунавске бановине инж. Дака Поповић донео је одлуку, јануара 1930, да се зида Банска палата и решио питање градилишта. Други бан Радослав Дунић донео је марта 1930. решење о расписивању утакмице за израду идејних скица Банске палате. Оцењивачки суд се састао исте године и доделио две награде, откупио четири рада и дао мишљење да је најбоље решење

На месту где се некад ширила мочвара с шеваром никло је прелепо здање у коме су данас Скупштина и Извршно веће САП Војводине. Около је уређен диван парк.

Унутрашњост Бановине не заостаје за спољашношћу, све је монументално али и — функционално.

донео арх. Драгиша Брашован из Београда, па је због тога њему уступљена детаљна израда пројекта коју мора да доврши до 15. јануара 1931. године...“

Како су се банови мењали, а у Дунавској бановини то је било врло често, тако је и идеја о изградњи Бановине, нормално, трпела измене. Кад је, рецимо, пројекат архитекте Брашована већ био готов морало се све изнова јер је накнадно утврђено да су потребе банске управе кудикамо веће, онда је стигла и наредба да већ упланирани огромни апартман за краља није потребан, да ће се бановом помоћнику стан обезбедити на другом месту... И тако унедоглед.

У том прегањању ко ће колико и каквих просторија да добије наишла је и велика економска криза која је потресла свет па је почетак градње одложен до даљњег. То „даљње“ трајало је све до 1. августа 1936. кад је први ашов захватио муљ на Малом Лиману, градилишту од 26560 м² које је банској управи поклонио новосадски магистрат. На овом месту где се раније налазило језеро, поред мочваре са шеваром било је и живог песка. За градитеље мука жива.

Преко 400 радника повијало се под теретом да би се из муља дигла палата. Из дана у дан. Годину, две, три. Бедна дневница, петнаесточасовно радно време, болести, повреде. Више се није могло издржати, ступили су у штрајк захтевајући боље услове рада, какву-такву сигурност, веће наднице. Преговори, жандармеријски кундаци, поново преговори, и тако пуних пет дана. Захтевима штрајкача је донекле удовољено и они који нису добили отказ вратили су се на градилиште. Такво је време било, посла ни за лек а уста која је требало нахранити много.

И данас се многи Новосађани с горчином сећају тих дана. Јесте, град је добио велелепну грађевину, али су то сви и те како осетили на својој кожи, посебно сиромашнији. Власти су без милости, стално, тражиле „добровољне“ прилоге, одређивале разне намете, таксе. Примера ради, у продају су биле пуштене дописнице са скицом Банске палате а сваки учитељ имао је задатак да сваког месеца прода по двеста комада. Ако не би успео, морао је да из свог џепа плати непродате...

Банови су успели, Банска палата је коначно читава усељена 1. маја 1940. Заправо, Административна зграда, много већа, завршена је 1939. а Већница касније. Међутим, банови и њихови чиновници нису могли ту дуго да уживају, стигао је рат. Преко аутоматске централе, тада једне од најмодернијих у Европи, затражено је мишљење владе из Београда и банска управа је, закратко, премештена у главни град. Опустело је здање од 716 просторија са 850 врата и 1900 прозора, а утихнуо је и специјални „ер кондишн“ добављен из САД који је бану и његовој породици за летњих врућина омогућавао пристојну температуру ваздуха. Пресушиле су и чесме које су брзином од 150 литара у минуту добијале воду из бунара дубоког 126 метара...

Здање чија је изградња стајала ондашња баснословна 62 милиона динара неоштећено је преживело рат и дуго после тога спадало у ред наших најмонументалнијих грађевина. И данас човек пред њом застане, заливљен.

Петар Милатовић

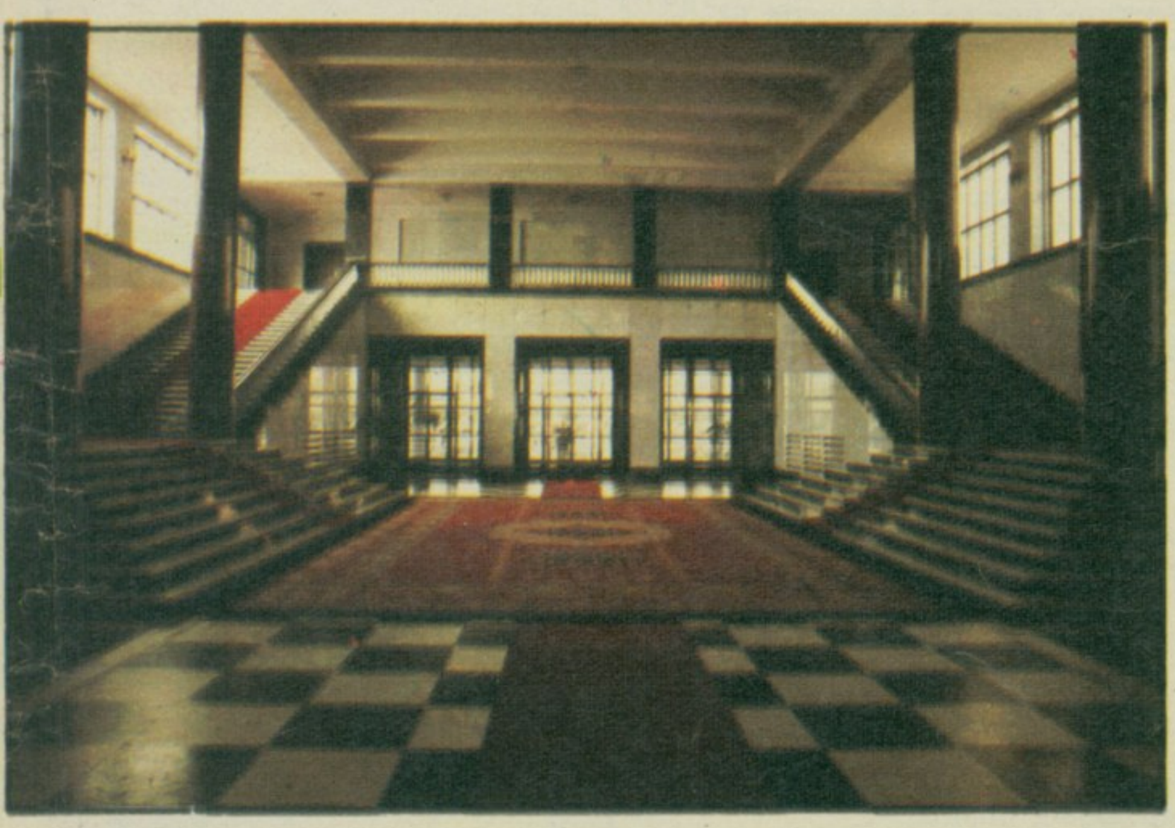
Снимио:
Зоран Трбовић

Скупоцени персијски ћилими прекрили су паркет који је махом од ораховине, плафони од гипса су дело уметника из Пеште.

Да се много полагало и на опремање унутрашњих просторија сведочи и следећи податак: за намештај је издвојено ондашњих пет милиона!

Холови су поплочани мермерним плочама које су допремане са Брача.

Занатско предузеће „Сила“ заиста је уложило силан напор да и тзв. гвожђарски радови буду на висини.

Слатка вода за слану рибу

Редовна сам твоја читатељка па те молим да ово моје писмо не заврши у кошу већ да ми одговориш кад будеш стигао. Враћајући се са летовања прошла сам крај прелепог Бачинског језера. Молим те да нешто више напишеш о њему, да ли је вода у њему слатка или слана, да ли заиста представља туристичку атракцију?

Јелена Петровић,
Нови Београд

Бачинско језеро, названо тако по оближњем селу Бачини, налази се на десној страни ушћа Неретве.

Неправилног је облика и има површину од 1,9 km². Дно језера састоји се од неколико крашких удолина од којих свака има своје име. Од запада према истоку то су Црнишево, Врвник, Клек, Сладинач. Пераст и Шипак. Најдубљи делови језера су управо у овим удолинама а најплићи тамо где их гребени раздвајају тако да преко неких од њих не може да се пређе чак ни чамцем.

Бачинско језеро спада у такозване криптодепресије, што значи да му је ниво виши од морске површине а дно ниже од морског нивоа, и вероватно је настало у леденом добу. Занимљиво је да је вода у њему, упркос пропустљивости краса у коме се налази и близине мора, слатка. Све до 1912. године када је завршен тунел дуг 164 метра којим се вода из језера одводи до отвореног канала у заливу Кардељева, ниво у њему је трпео велика колебања. Пре свега због тога што је сву воду добијало и губило подземно. Прокопавањем тунела и канала колебања су сведена на много мању меру, тако да порастом воде не долази и до обавезног плављења суседних поља. Занимљиво је да је прокопавање довело и до неких биолошких промена у језеру: у њему се настанио ципал ,врста морске рибе који је ту нашао повољне услове за живот и размножавање.

Што се тиче туризма, он би овде могао да буде далеко развијенији него што јесте јер је језеро заиста права атракција.

Најмачак

Пишем ти пун наде да ћеш одговорити на моје писмо: веома волим мачке, па бих желео да знам која је највећа? Интересује ме и да ли постоји нека књига о њима на нашем језику?

М. С.
Бањалука

Највећи у породици мачака је тигар. Он је, наравно, и најјачи. Што се тиче књиге, препоручили

бисмо ти Ларусове „Мачке". Покушај да је нађеш у књижарама у твом граду или у некој од библиотека.

Маинетне шипке

Интересује нас где бисмо могли купити магнетне шипке дужине 500 или 600 mm? Да ли можда постоји могућност да се ове шипке негде поруче?

Драган, Дејан, Марко,
Врњачка Бања

Магнетних шипки димензија које сте навели нема у продаји. У

„Југолабораторији" у Београду рекли су нам да имају округле магнете дужине 127 mm и да могу да се купе у њиховој продавници у Улици 7. јула 50. С обзиром да не постоји могућност да вам их пошаљем поузећем, замолите неког да вам их купи. Цена магнета је 198,50 динара, плус 31,9 одсто малопродајног пореза.

Све што је лепо

Интересује нас да ли ће се овог пролећа и лета носити кратка или дуга коса? Молимо те да нам што пре одговориш да бисмо знале како да се ошишамо.

Марина и Љиља,
Титоград

Хит-мода која стиже из Лондона није искључива: допушта и кратку и дугу косу и инсистира на оном што најбоље пристаје облику главе. Без обзира о којој је дужини ријеч, важно је да коса буде рашчупана, у праменовима, сасвим благо натапирана. То је оно што ће се носити у Лондону. Међутим, како код нас сваки модни хит стиже са извјесним закашњењем, наши модни фризери предвиђају да ће се ове рашчупане фризуре на главама већине Југословена појавити најранije за годину дана.

Зато, уколико желите држати корак са модом која тренутно влада код нас, можете бирати између кратке косе са рецкавим, истањеним шишкама или дуге косе, опишане у дуге, истањене праменове.

Кациіе

Пишемо ти већ трећи пут и надамо се да ћеш нам одговорити: интересира нас адреса творнице „Веплас" из Велења која производи интегралне шљемове за моторциклисте. Жељели бисмо знати и колико један шљем кошта?

Читаоци
из Високог

Адреса „Вепласа" је ТОЗД Интеграл, Фиотова 8, Велење. „Ахил", један од модела кацига које ова фабрика производи, продаје се по цени од 512 динара.

С бувама у боду

Нашао сам малог шумског јежа, па бих вас молио да ми одговорите на нека питања у вези с њим. Шта да му дајем да једе осим глиста и црва, како да му одстраним буве из крзна и да ли је опасно то што кија?

Владимир Свида,
Булевар 23. октобра 16
Нови Сад

Јеж је месождер и чини се да није много пробирљив: не само што не налази ману глистама и

„СУПЕР СИСТЕМ РАЗВОЈА ТЕЛА"

„Супер систем развоја тела" је брошура аутора Ненада Бркића (на слици) првака Југославије у BODY BUILDINGU, који вам препоручује: „Ако желите да развијете и обликујете тело, да добијете атлетску фигуру, ова брошура ће вам помоћи у томе. Она садржи основне тајне тренинга и исхране шампиона, које гарантују успех у развоју тела." Цена брошуре је 130 динара. Наручите, плаћате поузећем, на адресу: „BODY BUILDING" P. P. 118, 54000 ОСИЈЕК

РЕШЕЊЕ

ДЕТЕКТИВСКЕ ПРИЧЕ

Да је нашао крадљивца из воза, инспектор Ковачевић је био сигуран кад је видео педантно пресавијену потврду. Да је Илић заиста нашао на степеницама као што је тврдио, морала би да буде изгужвана јер је тих дана киша непрестано падала. А уз то, ко то још подиже са тротоара потпуно безвредан папир.

Основали смо библиотеку Политикиног и Микијевог забавника, ту спи...а и Стрип 81/82, која броји 23 члана. Изабрали смо председника секретара и два библиотекара, а сваки Забавник има свој картончић са садржајем броја, месечна чланарина је 5 динара тако да можемо да купујемо нове бројеве. Међутим, недостају нам старији те овим путем молимо читаоце Забавника да нам по-

могну. У име клуба његов председник Данијела Ђорђевић, 21000 Нови Сад, Булевар Маркса и Енгелса 4

За једну металну значку дајем 5 маркица, а ко мени пошаље 5 маркица ја њу њему металну значку. **Бобан Радивојевић, 38230 Урошевац, Иве Лоле Рибара 16**

За сваки постер или слику Елвиса Присли̇ја, Бруса Лија, Џемса Дина, Мерилин Монро, Марлона Бранда, Битлса или Сребрних крила нудим романе, стрипове или разгледнице (број према договору). Такође желим да купим очуване плоче Присли̇ја и Битлса. **Свјетлана Говедарица, 71000 Сарајево, Алипашино поље Б5-8 VI/25**

За један број немачког листа Браво, са постером, дајем три очувана Забавника. **Јовица Паригроз, 26000 Пančево, Ђуре Салаја 8Х-24**

За десет очуваних бројева немачког листа Браво, са 5 страних маркица, 2 Забавника, 2 Хумора, 5 салвета и 5 разгледница. **Тамара Пешић, 11070 Нови Београд, Ивана Рибара 109/2**

За Забавник број 1492 од 1. августа 1980. дајем 10 Стрипотека, 5 Дениса и неколико бројева Алана Форда. **Петар Бериша, 91000 Скопље, Раданьска 16**

За постер било које рок групе или певача шаљем четири различите разгледнице или четири маркице. **Бранка Мосуровић, 26220 Ковин, Иве Лоле Рибара 1/11**

Ко ми пошаље четири броја Забавника у којима су објављени цртежи картинга добиће од мене осам металних значака. **Бранко Фундук, 55310 Плетерница, Билице 3**

црвима већ са задовољством сатире и бубашвабе. Посебну посластицу представљају му змије, отровне и неотровне, свеједно. Теби наравно не препоручујемо да се бацаш у лов за овим зверкама. Једноставније је да му купиш мало меса, исечеш га на танке дугачке резанце и то му „сервираш“ на трпезу. Посебно ти скрећем пажњу

да месо треба да буде сирово и да га не треба солити. С времена на време свом јежу можеш да понудиш и хлеб удробљен у млеко, врло радо ће га појести.

Што се тиче бува, не саветујемо ти употребу никаквог прашка или спреја. Не знамо да ли знаш, али јеж је врло чиста животиња која уме да се купа и чисти. Зато, све што треба да урадиш јесте да му у неком мањем лавору понудиш мало воде: брчкајући се, подавиће све буве.

Кијање твог јежића не треба да те забрињава: у питању је само начин дисања, нипошто прехлада, као што си ти можда мислио.

Без царине ако су дбе

Обраћам ти се с надом да ћеш и мени одговорити. Наиме, реч је о томе да сам до сада наручивао грамофонске плоче из Енглеске. У цену је била урачуната и поштарина. Царину нисам плаћао до децембра. Међутим, сада, кад су измењени прописи не знам да ли уопште могу да наручим плоче и да ли ћу на њих плаћати царину.

Карло Руковер,
Цара Душана 100
Зрењанин

Најновији прописи дозвољавају увоз две лонг-плеј плоче без плаћања царинских дажбина. Уколико желиш да наручиш више плоча, платићеш 50 одсто од вредности обрачунате на њихову цену увећану за поштанске трошкове.

Стоматолоіија (не) обећава

Имам 15 година и ученица сам првог разреда средњег усмереног образовања. Желела бих да будем зубар, па ме занима на који смер треба да се упишем у другој фази?

Снежана Аксентијевић,
Димитрија Котуровића 27/23
Београд

Желела бих да те питам нешто што је за мене веома важно. Мислила сам да студирам стоматологију зато што она обезбеђује, да тако кажем, сигуран посао. Имам још један разлог што сам се определила за њу: иако сам врло млада, све зубе сам више пута поправљала али ме они и даље боле и страшно су жути. Пломбе ми брзо испадају. Једном речју: ужасни су! Уверена сам да ћу као стоматолог моћи много себи да помогнем. Међутим, пошто имам талента и за цртање и писање, питам се да ли је паметно да студирам стоматологију? Много више би ми се допадало да се бавим неким креативним радом, али бојим се да упркос таленту не останем неупisана. Тим пре што сам чула да је прошле године Одсек архитектуре на Ликовној академији примио само 4 студента. Осим тога чини ми се да бављење сликарством не осигурава безбедан живот. Помози ми да се одлучим и реци ми где се налази Ликовна академија и Стоматолошки факултет, шта треба да упишем у другој фази, какви су услови за упис. Уједно те молим да ми кажеш где бих могла да покажем своје слике и остале радове и да их евентуално продам?

Адела,
Београд

За упис на Стоматолошки факултет (налази се у Улици др Суботића 8) могу да конкуришу ученици који су завршили једну од следећих струка: здравствену, ветеринарску, природно-техничку или неку од делатности личних услуга. Критеријуми за упис који важе за 1982/83. годину вероватно ће бити измењени док вас две завршите средњу школу, па зато и нема смисла писати о њима. (Хтели бисмо још да ти напоменемо:

стоматологија није баш занимање које много обећава а ево и зашто — 28. фебруара ове године на евиденцији СИЗ-а запошљавања налазила су се 504 дипломирана стоматолога).

Што се тебе тиче мислимо да је најбоље да о избору занимања поразговараш са психологом у својој школи или, ако га нема, са психологом СИЗ-а запошљавања општине у којој станујеш. Даље, кад је у питању Факултет ликовних уметности, чини нам се да си ти нешто побркала: на њему не постоји одсек архитектуре. Једина три су: сликарски, графички и вајарски. Ове године за упис на прву годину овог факултета може да конкурише 35 кандидата, односно толико студената ће бити примљено.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

В.д. директора НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурудић (председник), Зорица Ђеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

WALT DISNEY

МИКИ

